

Преподобни Јефрем Сирин Сузна мољења

Прво сузно мољење - Понедељком увече

Прими мољење из мојих оскврнављених и нечистих уста, Владару свих и свега, човекољубиви Исусе Христе. Не узгнушај се мене недостојног и неразумног, и не покажи недостојном утехе Твоје душу моју, која се аду приближи. Потражи ме као овцу изгубљену, јер мимо свега, усрђа у мени нема, ни помисли да исправљам себе. Заслепљен сам сластољубљем, помрачена је душа моја, и од опијености страстима безосећајно постаде срце моје.

Сав јад свој, сво лукавство, сву неразумност Теби исповедам, Господе, Спаситељу света. Исповедам, такође, и сву милину и сладост онога што Ти по благости Својој учини са мном, Човекољупче. Од младости своје огорчих Те и нерасположен према добру постах, изумитељ свакојаким порока, спреман на сваки грех. Али Ти, Владико, Сине Божији, по великом милосрђу Свом, ниси гледао на сва моја лукавства. Глава је моја подигнута благодаћу Твојом, Владико, али поново се приклања ради грехова мојих. Благодат ме Твоја изнова вуче у живот, а ја се са највећим усрђем устремљујем у смрт, јер ме моја погубна навика у слабостима, чак и против моје воље, привлачи к себи.

Ужасна је и страшна та навика, нераздрешивим узама везује мој ум, а те ме везе вазда издају као оног ко их је желео. По навици се уплићем у мреже и радујем се, бедник, што сам уплетен. Тонем у неподношљиву дубину и то ме весели. Непријатељ свакодневно обнавља окове моје, а ја се радујем. О, колику препреденост има непријатељ! Не везује ме

везама које не желим, него ми, напротив, ставља увек такве окове и мреже које ја примам са великим задовољством, јер он зна да је моја воља јача, па ме у трен ока окује оковима које ја сам хоћу.

За стид и срамоту је то што сам свезан сопственим жељама, ридања и плача достојно је ово. У трену могу да покидам везе и ослободим се свих мрежа, али побеђен слабостима и добровољно робујући страсним навикама, не желим то да учиним. И оно још ужасније што ме тера да се обливам сузама стида је то, што се саглашавам са жељама непријатеља свога. Он ме везује, а ја умртвљујем себе страстима које га радују. Могу да раскинем везе, али то не чиним; могу да избегнем замке, али не желим. Има ли шта вредније ридања и плача? Која је срамота тежа од ове? Тешко мени, нема већег стида, него када човек испуњава жеље свога непријатеља.

У таквом се стању ја грешни налазим, видим окове своје, а скривам их из страха. Савест ме изобличава:

„Зашто се не уразумиш јадниче? Зар не знаш да је страшни Дан Суда пред вратима? Устани као јунак и раскини своје окове! Ти имаш снаге да дрешиш и везујеш." Тако ме увек изобличава света савест, али ја не желим да се ослободим окова и мрежа. Сваки дан тугујем и уздишем, а везан сам тим истим страстима. Јадан сам и бедан, не трудим се ни мало ради живота свога, нити се бојим што остајем у мрежама смрти. Тело ми је, за оне што гледају споља, обучено у побожан изглед, али душа је спутана бестидним помислима. Трудим се да будем побожан споља, а изнутра сам гадост пред Богом; говор ми је слadak у опхођењу са људима, а сам сам пун горчине и лукавих жеља.

Шта да чиним у Дан испитивања, када Бог на судишту све открије? Велики страх непрестано мучи срце моје, јер сам везан оковима безбројних безакоња мојих. И сам знам да ћу тамо бити кажњен, ако овде сузама не умилоствим Судију. Зато Ти, Владару, не штедиш милост Своју ни у гневу, јер чекаш да се обратим; Ти не желиш да видиш како неко гори у огњу, већ желиш да се сви људи спасу и добију /вечни/ живот.

Зато, уздајући се у милост Твоју, Господе Исусе Христе Сине Божији, Теби припадам и Тебе молим: „Погледај и на мене и помилуј ме. Изведи душу моју из тамнице безакоња, и нека засија зрак светлости у моме разуму, док нисам ушао у будући, и за мене страшни живот, где ће бити немогуће да се покајем за своја лоша дела. Велики страх обузима мене бедног и заблуделог; како да пођем потпуно неспреман и обнажен од покрова врлине? Страх и трепет ме обузимају, јер видим да нисам ревностан у добру, већ поробљен лошим помислима, јер слушам демоне који ме сластољубљем увлаче у погибао."

Ако не испитам савест своју, у много чему изгледам себи добар. Уподобило сам се нерадном и лењивом трговцу, који у једном дану губи сав свој иметак и добит. Тако и ја бедник губим небеска блага у мноштву разоноде, која ме увлачи у лоша дела. Сам у себи осећам како сваког часа бивам поткрадан, и нехотице се бавим оним што мрзим. Чуди ме моја слаба воља у неприликама, када највише грешим. Чуди ме моје покајање које није чврсто утемељено у здању уздржања, јер то не допушта непријатељ душе моје. Свакога дана постављам почетак грађењу и сопственим рукама, опет, рушим сав труд. Дивно покајање још увек није у мени поставило добар почетак, а погубном нехату краја нема. Поробљен сам слабостима, и на радост непријатеља мога, усрдно чиним све што му је по вољи.

О, да би глава моја била вода у изобиљу великом, а очи моје извори сузни (Јер. 9,1), да плачем непрестано пред милосрдним Богом, да би Он, пославши благодат Своју

грешнику, избавио моју стално нападану душу из разбеснелог мора, узбурканог греховним таласима.

Осилише прохтеви моји, посташе подобни ранама које ни лековите мелеме више не трпе. Жена блудница, обузета ужасом, постаде одједном усрдна и целомудрена, јер омрзе дела срамнога греха, опомињући се будућег вечног стида и казне у неиздрживим мукама. А ја свакодневно обећавам да ћу се оканути греховних страсти, и не само да их не остављам, него се као безуман чврсто држим греховне навике. Живим у нади да ћу дочекати покајање, и обманут сујетним обећањем свагда говорим: „Покајаћу се“, и све до сада се не покајох. Само се на речима усрдно кајем, а делима сам веома далеко од покајања. Заборављам на крају и своју сопствену природу, јер грешим упорно, и свесно чиним зло.

Исав не нађе места покајању, јер је навлачио грех на себе са упорношћу, не грешећи због тренутног заноса или заблуде, него је свесно, и после поуке, ожалостио родитеље, и није се постидео Бога. Ни Јуда издајник не нађе места покајању, јер је грешио живећи заједно са Господом, и знао је шта чини, пошто је на себи искусио благодат. Па шта ће снаћи мене у испитивању грехова мојих, свесно учињених? Зна се да је и онај ко помисли зло једнак ономе ко га је учинио. Чиме ћу се оправдати у безбројном мноштву безакоња мојих? Хам, који само намисли да се наруга оцу, беше одбачен. Саучеснике Корејеве прогута земља, иако баш ништа не рекоше нити учинише. Слично пострадаше и они што беху у Илијево време. И Саул, прихватајући помисао о идолослужењу, беше одбачен. И Ахитофел, који само даде савет, умре у греху. И синови Аронови сагрешише, и беху кажњени смрћу. И Сапфира с мужем, због пренебрегавања, не имаде времена за покајање. Разматрам дело своје, пажњу управљам на сагласје своје и превагу правосуђа очекујем, признајући читу праведност његову.

Зашто ме доводи у заблуду лик који сам узео на себе, када су ми врлине стране и чиним зло пред Богом који све види? С правом фарисеји претрпеше изобличење од Христа Спаситеља, који њихово држање назва лицемерним. И ја се све чешће налазим у таквој заблуди, јер негодујем изобличен од своје савести, и то изобличење чини ми се суровим. Истина је горка онима који се труде да је сакрију. Уклоним ли са себе своју спољашњост, указаће се у мени црви. Скинем ли са себе маску од праха и пепела, околина ће видети да лежим у гробу. Испитавши плодове мојих дела, приметиће лик фарисејски. А ако се то и не обелодани овде, онда ће се огњем испитати на Суду, као што каже апостол (1. Кор. 3,13).

Пружи, Господе, руку помоћи, мени који у прашини лежим, јер хоћу да устанем, а не могу. Бреме греха притиска ме, и зла ме навика држи. Очима гледам, а идем као по мраку; подижем руку своју као у најдубљој тами, али сав сам ослабљен. Безбрижан сам, а опет незадовољан собом. Завете дајем да ћу се променити, и постим, али се непрестано спотичем; врло сам славољубив, а не трудим се да угађам Богу.

Како да се усудим и тражим опроштај старих грехова својих, када ни мало не одступам од пређашњег свог понашања? Или како да свучем са себе старог трулог човека, када не одбацујем жеље старих искушења? Тешко мени, како ћу отрпети разобличење незаконних дела својих и помисли? Помилуј ме, Боже, по великој милости Својој и по обиљу милосрђа Твога.

Уста недостојна, и срце нечисто, и душа оцрњена гресима вапију Теби, Владико, услиши ме по благости Твојој и не одбаци мољење моје, јер Ти не одбацујеш молбе оних који се искрено кају. Али моје покајање није чисто, већ нечисто. Један час се кајем, а два

Те гневим. Утврди мољење моје у страху Твоме, Господе; утврди душу моју на камену покајања.

Светлост благодати Твоје нека победи таму која је у мени. Смилуј се мољењу моме, Господе добри, не ради праведности моје, јер нема у мени ничег доброг, већ по милости Твојој, и по великој и неизрецивој благодати Твојој, подигни удове моје, сатрвене грехом. Просвети срце моје помрачено лукавом жељом. Спаси ме од сваког лукавог дела, да ме до краја не сурва непријатељ. Не одврати лице Своје од мене, и немој ми рећи: Заиста ти кажем, не познајем те.

Спаси моју јадну душу од смрти Господе, Ти који имаш власт над животом и смрћу. Јер си Ти рекао, Владару: Иштите и даће вам се (Мт. 7,7). Очисти ме Господе од свакога греха, пре кончине моје, и даруј ми Човекољупче, да целог свог краткотрајног живота изливам из срца сузе за очишћење душевне нечистоте моје, да бих могао овде, од многих мојих дугова да отплатим бар понеке, и да тамо обретем спасење под покровом свесилне руке Твоје, када свака душа буде уздрхтала пред страшном славом Твојом.

О, Владико, Јединородни Сине Божији, услиши и прими мољење грешног и недостојног слуге Твога, спаси ме не тражећи надокнаде, по самој благодати Твојој, јер си Ти милосрдан и човекољубив Бог, и Теби, Оцу и Сину и Светоме Духу, приносимо славу и благодарење и поклоњење, сада и увек и у векове векова. Амин.

Друго сузно мољење - Уторком увече

Тешко мени, каквој осуди допадох и каква ме срамота снађе! Моја унутрашњост није као и спољашњост; причам о бестрашћу, а дан ноћ мислим на гнусне страсти; почињем разговор о непорочности, а у мислима се бавим нечистотама. Тешко мени, какво ми испитивање предстоји! Јер ја, у ствари, имам изглед побожности, али не и њену снагу. Каквог ћу образа ступити пред Господа Бога, који зна тајне срца мога, када сам крив за толика лоша дела! Док стојим на молитви, страхујем да не сиђе огањ са неба и сагори ме, као што је некада оне који приношаху кад у пустињи сагорео огањ од Господа. Шта, дакле, да очекујем ја, који носим тако тешко бреме грехова?

Сагоре срце моје, променише се моје благочестиве мисли, помрачен је ум мој; као пас се свагда враћам на своју бљувотину. Нема у мени смелости пред Оним који испитује срца и утробе. Нема у мени чистоте ума и нема суза за време молитве. Уздишем, хладећи тако своје лице покривено стидом, и бијем се у груди то станиште страсти, то обиталиште злих помисли.

Слава Теби, једини Дуготрпељиви! Слава Теби, једини Благ! Слава Теби, Добročинитељу душа и тела наших. Велика је милост Твоја, Господе, према нама грешнима. Не одбаци ме заједно са онима који Ти говоре: „Господе, Господе“, а не извршавају вољу Твоју; не одбаци ме, молитвама Свепречисте Владичице наше Богородице, и молитвама свих који Ти угодише.

Ти, Господе, знаш моје скривене страсти, а знане су Ти и ране душе моје. Исцели ме, Господе, и бићу исцељен (Јер. 17,14). Ако Ти, Господе, не саградиш дом души мојој, узалуд се муче који га граде (Пс. 126, 1). Спремам се за борбу са страстима када ме нападну, али лукавост змије сластољубљем ослабљује моје душевне снаге. И мада ми

нико не везује руке, страсти ме вуку као заробљеника. Усрдно желим да истргнем из пламена онога који у њему гори, и док скупљам снагу, мирис огња и мене самог вуче у ватру. Трудим се, такође, да спасем утопљеника, и због свога неискуства и ја тонем са њим. Корим сакатога, а ја сам слеп. Хтео бих, несрећник, да исцељујем страсти, а и сам сам њихов заробљеник. Просвети, Господе, очи срца мога, да бих спознао мноштво страсти мојих. Благодат Твоја нека ме осени, Владико. Просвети помрачени ум мој, и уместо незнања усели у мене божанско знање, јер у Бога је све могуће што каже (Лк. 1,37).

Ти си, Господе, некада за народ Твој, непроходно море учинио проходним. Ти си из најтврђег камена извео воду ожеднелим људима Твојим. Ти си по благодати Својој спасао онога који је допао разбојника. По великој доброты Својој, Господе, смилуј се и на мене, јер падох у руке разбојницима и као заробљеник везан сам злоумљем. Нико не може исцелити патње душе моје, осим Тебе, Господе, који познајеш дубине срца мога. Колико пута ја, бедник, сам себи постављах границе, и подизах зидове између себе и незаконних грехова својих? Али чим би непријатељ ступио у борбу са мном, разум би прелазео границе и рушио зидове, јер границе не беху утврђене страхом од Свевишњег, а зидови нису имали за темељ искрено покајање.

Ко неће заплакати за мном, јер за мало задовољство занемарих огањ неугасиви, и не задобих вечно Царство. Ја несрећник служих страстима; уништавајући достојанство душе своје, уподобих се скоту, и не могу да подигнем поглед ка милосрдном Господу. Бејаш некада спокојан и богат многим даровима, а сада заволах сиромаштво страсти. Туђа ми постаде врлина и удаљих се у далеку земљу порока. Полумртав сам, и веома је мало живота остало у мени.

Плачите, преподобни и праведни, за мном обузетим страстима и грехом. Плачите, подвижници у уздржању, за мном стомакоугодником и сластољупцем. Плачите, милостиви и снисходљиви, за мном који сам помилован, па опет гневим Господа. Плачите ви, који завољесте добро и омрзосте зло, за мном који заволах зло, а омрзох добро. Плачите ви, који сачувасте добродетељни живот, за мном који сам споља љубитељ врлине, а унутра се предајем страстима и немару. Плачите ви, што угодисте Богу, за мном човекоугодником. Плачите ви, који имате савршену љубав према Богу и ближњему, за мном који показујем љубав на речима, али сам далеко од ње на делу. Плачите ви, који стичете и приносите плодове трпљења, за мном нетрпељивим и бесплодним. Плачите ви, који се непотидно Богу молите, за мном који се стидим да погледам на висину небеску. Плачите ви, који стекосте кротост, за мном коме је она страна. Плачите, смиреноумни, за мном високоумним и гордим. Плачите ви, који стекосте апостолско нестицање, за мном који сам привржен ономе што је вешташтено и што обременује. Плачите, верни и непоколебиви срцем пред Господом, за мном двоједушним, slabим и у добру неискусним. Плачите ви, који завољесте плач и презресте смех, за мном који заволах смех, а презрех плач. Плачите ви, који стално имате на уму Суд после смрти, за мном који тврдим да се сећам Суда, а чиним супротно томе. Плачите наследници Царства небескога, за мном наследником геене огњене.

Молите се, светитељи Божији, за душу опустошену, и помозите како умете и можете. Јер знам да ако будете молили човекољубивог Бога, све ће нам бити даровано из мора његове благодати. И баш као и човекољубиви Бог, и ви које ја грешни молим, не презрите искање моје, јер ја сам смелости немам због мноштва грехова мојих. Ваше је дело, светитељи Божији, да се заузimate за грешнике, а дело је Божије да помилује очајнике. Умолите Цара, светитељи Божији, за роба, умолите Пастира за овцу; умолите

Живот за мртваца, да пошаље руку Своју и подигне моју смирену душу из њеног посрнућа.

Припадам обиљу благодати Твоје, Владару свих и свега. Прими мољење грешника, усади душу загорчану грехом, напој жедног са Источника живота и руководи ме на том путу. Као Владар слугу свога, приведи ме вратима царским, да бих се ослободио ропства безбројним страстима, јер срце је моје оковано ланцима железним. Нека ме пресретне милост Твоја, Господе, молитвама светитеља Твојих, пре него што будем одведен на место припремљено за оне који чине безакоње.

Тамо ће бити откривено шта учиних и тајно и јавно. Тешко мени, какав ће стид обузети мене онда, када ме осуђеног виде они што сада мисле да сам беспрекоран. Остављајући духовно делање, ја се јадник потчињавах страстима. Тешко теби, душо моја! Зашто се сунце помрачује маглом страсти? Зашто живот бива нагрижен смрћу? Зашто магла не ишчезава када се појаве зраци светлости? Зашто трулежности дајемо предност над нетрулежношћу? Зашто дозвољавамо страстима да вуку душу ка земљи? Боготкану одежду учинисмо неприкладном и недостојном брака царскога. Добровољно предасмо себе гресима и падосмо у ропство непријатељу живота нашег.

Шта ћеш рећи, Судијо, у онај страшни и ужасни Дан? Хоћеш ли рећи да сам Тебе ради трпео глад, или жеђ, или наготу, или да сам се смиравао, или да сам Те љубио свом душом својом?

Учитељ непрестано са смелошћу вапије: „Ко је на власти, тај нека на себе прими узду; ко је у ропству, тај нека прими почаст; ко је сиромашан, тај нека узме неукрадиво благо." Зашто не изабереш слободу, него бираш тескобу? Зашто чекаш на време, а не слушаш разум? Зашто слушаш злонамерног пријатеља, а не спаситељну љубав? Зашто не помогнемо природи својој док још имамо времена? Док си још господар над помислима и док ти нису изнемогли и тело и ум, док твоја добра нису прешла у руке других, док ти припада очигледан и несумњив дар, и благодат се дотиче дубина, док ти сузе служе као путоказ, изађи и храбро стани против страсти у војсци Божијој и уз помоћ Божију. Јуначки се избори са Голијатом, да те не претекне разбојник и не предухитри убица, и да ти се на вратима не препречи неко од оних што Царство отимају силом и разбојнички.

Ваља се бојати и са сваким опрезом пазити, да се како не нађемо кривима за лаж у односу на оно што смо обећали. Јер ако Бог, кога узимамо за посредника, утврђује договоре наше са људима, како је голема опасност кршити их, на делу сносити кривицу, не само за друге грехе, већ и за саму лаж, и то у околностима када нема новог рођења, обнављања и враћања у пређашње стање? Веома је опасно тражити да се обави куповина када је трговина већ затворена. Опасно је размишљати после учињених дела и тек тада осетити штету. После пресељења одавде и после мучног завршетка свега онога што је свако од нас учинио у животу, немогуће је отклонити последице.

Као цариник уздишем и као блудница проливам сузе, као разбојник вапим и као блудни син призивам Те: „Човекољубиви Христе, Спаситељу света, Светлости истинита, укрепи изнемоглу моју душу, ослабљену од опијености сластољубљем; излечи њене ране и заблуде мога ума. Часном Крвљу Твојом умиј моју јадну душу, оцрњену гнојном крвљу греха. Сада је време погодно, сада је дан спасења. По мноштву милосрђа Твога обрати ме, једини Дуготрпељиви, и избави ме од свих угодности сластољубља. Док ме није потпуно сагорела пећ страсти, угаси је росом милосрђа Твога."

Тешко мени! Ти си ми, Господе, даровао светлост знања, а ја је одбацујем. Тешко мени! Вазда изнемогавах и изнемогавам, и непрестано ме посећује и исцељује благодат Твоја, али ја непрестано одбацивах и сада одбацујем њен исцелитељски дар. Са колико си

ме много дарова, Владико, обдарио, и стално дариваш мене грешног, а ја сам, окајани, свесно неблагодаран. Благодат ме Твоја свагда наслађује, свагда просвећује и непрестано укрепљује, а ја је вазда одбацујем и опет се враћам несрећи својој. Ти ме, Преблаг, подсећаш на смрт и вечне муке, и увек ме вучеш у живот, да бих се спасао, али ја вазда остајем лоше нарави. И зато тамо нећу имати никаквог оправдања.

Куцам на врата милосрђа Твога, Господе, да ми се отворе. Не престајем да молим, како бих добио оно што тражим; неуморно просим помиловање. Дуготрпељив буди према мени развратноме, избави ме од греха коме робујем, да бих, поставши здрав, устао са одра његовог трулежног. Ослободи ме од сваког лукавог дела, пре него што mine време живота мог. Јер, у гробу ко ће те славити? (Пс. 6,5) Убели оскврнављену одору /душе/ моје, пре него што дође страшна наредба, и затекне ме постиђеног и неспремног. Избави моју скрушену душу из чељусти лављих и спаси је по благодати и милосрђу, молитвама Свепречисте Владичице наше Богородице и свих светих, јер си благословен у векове векова! Амин.

Треће сузно мољење - Средом увече

Љубав ме тера да се обраћам Богу, а недостојност ме моја убеђује да ћутим. Мучна болест присиљава ме да говорим, а греси ме нагоне да останем у ћутању. Душа моја болује и очи моје чезну за сузама.

Сагрешила си, душо моја, покај се. Јер, ево, дани наши пролазе као сен. По страшним и ужасним местима ћеш поћи. Не одлажи задуго, дан за даном, обраћење своје Господу, душо моја. Сокруши се, душо моја, сокруши се при помисли на сва она блага која си добила од Господа, а ниси их сачувала. Сокруши се, при помисли на све оно што си учинила, а Бог је био дуготрпељив према теби. Сокруши се, да на страшном Суду Христовом не би била предана најцрњој тами.

Тешко мени грешном! Јер ја по слабости својој скврнавих и вазда скврнавим чистоту срца свога. Нерад и лењост посрамише смелост срца мога; зла жеља управља мноме као властелин робом и ја јој се, као дете, одмах са страхом повинујем. Она ме води у заблуду, а ја се наслађујем тиме. Тешко мени, Господе! Благодат ме Твоја вуче у живот, а ја више волим смрт. Ти се стараш да постанем једнак Анђелима, а ја, из покварености своје, унижавам себе самог.

Умножише се греси моји, Господе, и непрестано се умножавају, и нема границе њиховом мноштву. И ко ће ме оплакивати, или се молити за мене? Ти једини, Спаситељу мој, спреман на милост по благодати Твојој, милосрдно погледај на мене очајног. Како да Те молим, Владико, када су уста моја испуњена злословљем? Или како да Те опевам, када је савест моја нечиста? Или како да Те заволим, када сам испуњен страстима? Или како да у мени обитава истина, када осрамотих себе лажју? Или како да Те призивам, када не сачувах заповести Твоје?

Стекох познање истине, а после тога постадох убица и клеветник. Препирем се због ситница, завидан сам и суров према суседима, гајим у себи зле мисли, немилостив сам према сиротињи, гневљив, свадљив, тврдоглав, лењ и раздражљив. Волим лепу одећу; још увек у мени вршља много лоших помисли, осиноности, самољубља, стомакоугађања, сластољубља, славољубља, гордост, злонамерности, расправљања, тајног једења, малодушности, непокорности, негодовања. Нико сам и ништа, а високо мислим о себи. Непрестано лажем, а гневим се на лажљивце. Скврнавим храм Божији блудним

помислима, а строго осуђујем блуднике. Осуђујем оне који падају, а сам непрестано падам. Осуђујем клеветнике и лопове, а ја сам и лопов и клеветник. Идем светла погледа, иако сам сав нечист. У црквама и за трпезом радујем се првим местима. Кад видим инока, размећем се; кад видим монаха, шепурим се. Трудим се да изгледам пријатно за жене, задивљујуће за странце, паметно и разумно за сроднике, савршено за разумне. Са побожнима се опходим као најмудрији, а неразумне потцењујем као бесловесне. Ако сам увређен, светим се. Ако ми је указано поштовање, осећам одвратност према ономе који ми то чини. Ако се од мене нешто с правом тражи, започињем расправу, а оне који ми говоре истину, сматрам непријатељима. Када сам изобличен, ја се гневим. Ако ми не ласкају, бивам незадовољан. Нећу да испоштујем онога који је достојан поштовања, а сам, иако сам недостојан, тражим почasti. Не желим да оптерећујем себе, али ако ме неко не послужи, гневим се на њега. Не идем са онима који раде, али ако мени неко не помогне у послу, клеветам га. За брата који је у болести нећу ни да чујем, сматрајући га нескромним, а ако је здрав, онда му се обраћам. Презирем болнога, а ако сам ја болестан, очекујем љубав. Веће од себе не поштујем, а мање презирем. Ако се уздржим од неразумне жеље, узносим се. Ако се трудим у бдењу, падам у мреже непокорности и противуречења. Ако се уздржим од хране, тонем у разметљивост и надменост. Ако сам неуморан у молитви, побеђују ме раздражљивост и гнев. Ако у некоме видим врлину, не задржавам пажњу на њему. Презрео сам све светске пријатности, али не одустајем од њених сујетних жеља. Када угледам жене, обрадујем се. По спољашности изгледам смирено, а у души сам надмен. Наизглед сам некористољубив, а у мислима патим од користољубља. И зашто да дужим? Наизглед сам се одрекао света, а на самом делу опет размишљам о светском. За време службе бавим се разговорима, пребирањем помисли, сујетним сећањима. За време трпезе упуштам се у пустословље. Похлепан сам на поклоне, узимам учешће у туђим посрнућима, упуштам се у погибелно супарништво. Такав је мој живот, и толико тога лошег супротстављам своје спасењу. И моја надменост и моје славољубље не дозвољавају ми да размислим о својим ранама, да бих се излечио. То су моји јуначки подвизи, са таквим је мноштвом грехова заратио против мене непријатељ, а ја бих, бедник, уз све то да будем слављен као светитељ. Живим у гресима, а хтео бих да ме сматрају за праведника.

Имам у свему овоме само једно оправдање лукави ме је навео на то. Али, то ни Адама није оправдало. Уверени смо у то да је ђаво наговорио Каина, али ни он није избегао осуду. Шта ћу чинити ако ме посети Господ? Никаквог оправдања немам за свој немар. Бојим се да и ја не будем међу онима које је апостол назвао сасудима гнева (Рим. 9,22), који ће доживети судбину сличну ђавољој, и које Бог за њихово пренебрегавање предаде у срамне страсти (Рим. 1, 26). Бојим се, дакле, да и мене не снађе таква одлука.

Ако желиш да спасеш мене недостојног, дај, Господе, покајање мени грешноме. Оживи, Животодавче, гресима умртвљену душу моју. Спери камену неосетљивост са јадног срца мог, и извор скрушености даруј ми, Ти који си нам излио живот из животочног ребра Свога.

Ко неће уздахнути, ко неће пролити сузе због мога оваквог одрицања од света? Још га се уистину нисам ни одрекао, а мноме је већ овлада надменост. Још нисам ни окусио подвижништво, а већ сам везан славољубљем. Још нисам видео ни предворје, а већ маштам о томе шта је унутра. Још нисам стекао искуства ни у почецима испуњавања врлина, а већ стављам приговоре брату. Још нисам дошао до познања истине, а по гордости својој поучавам друге.

Све ти је, душо, дао свеблаг Бог знање, памет, разум, па спознај, дакле, шта ти је од користи. Како мислиш да пренесеш светлост ближњему, ако си и сам помрачен? Буди, душо, сама себи лекар, оплакујући бар своју заслепљеност. Никакав изговор немаш за свој немар. Уразуми се, душо, бди, уздиши и сузе проливај, постом спирај са себе тешко бреме грехова својих.

Свевишњи Боже, Ти који једини имаш власт над животом и смрћу, по великом милосрђу Своме, даруј мени грешноме да у онај час Твога страшног доласка, пред страшним престоном Твојим не будем прекорен и осрамоћен пред свим Анђелима, Арханђелима, пророцима, апостолима, патријарсима, мученицима, подвижницима и свим праведницима који ће ме тада видети. Још овде, где се наслађивах обманом греха, уразуми ме, Спаситељу мој, као милосрдан и чадољубив Отац, а тамо ми опрости као небески Бог, једини Безгрешни. Сваки грех учиних, бедник, и све превазиђох развратом својим. Заслужујем казну, али и када почнем да приносим покајање, не налазим у себи суза.

Тешко мени, каквим ћу очима ја гребши и немарни погледати на онај страшни престо, на коме ћеш Ти, Господе, седети и разобличавати оно што учиних. Знам да ћеш ме Ти, Господе, као страшни Судија, у славу Божију изобличити.

Сав живот свој ја, бедни, расточих блудно, непрестано се ваљајући у блату сластољубља. Све моје тајне падове и сву безмерност грехова мојих знаш једино Ти, Саздатељу мој. Нико не беше такво обиталиште греха као ја, и нико толико не разгневи доброту Твоју, Владико, као ја, следећи стремљења порока. Али Ти, као море благодати, осуши штетна мора грехова мојих. Ти, који си бездан милосрђа, сажежи бездан грехова мојих. Не узврати ми по заслуги дела мојих, не осуди ме на огањ паклени, јер неиздржљив је гнев Твој, Господе. Ко ће, на крају, истрпети претње његове? Јер се огањ неће угасити и црв неће угинути.

Уплаши се, душо, претње, одбаци тешки сан и поспаност страшне безбрижности. Крај је близу и Суд је пред вратима. Шта ће нас дочекати после расанка са животом?

Дођите к мени, свети и праведни који се подвизавасте подвигом добрим, и оплакујте ме као мртваца, или жалите за мном као за живим, али већ полумртвим. Јер, пун сам стида и смелости немам, због грехова свесно учињених. Излијте на мене милосрђе своје, као на заробљеника, или болесника покривеног гнојним ранама. Милостиви будите мени, као повереници милостивог Бога, Спаситеља нашег, и умолите Га да ме обрати не тражећи ништа за узврат, да се у часу доласка Његовог не бих показао недостојним, и да не бих зачуо ону страшну одлуку: Иди од мене ти који чиниш неправду, кажем ти, не познајем те.

Молим, дакле, Тебе, Светлости истинита, породи благословеног Оца Твога, образу ипостаси Његове, Тебе који седиш с десне стране величанства Његовог, непостижни Сине Божији, недокучиви Христе, похвало и радости оних који Те љубе, животе мој, светлости моја, Христе мој, не презри мене униженог, не одбаци ме презреног, јер је веома угодно непријатељу моме када очајавам у себи због магле порока којом сам обузет. Једино се томе и радује, када види да ме очајање чини његовим заробљеником. Али Ти, по болећивости Својој, посрами његово надање, извуци ме из зуба његових, избави ме од лукавих намера његових, и од свега што започне против мене, јер се устремио веома. Просвети ме, Господе, да откријем сплетке противника и ненавидника добра, јер ће ми ставити на пут мноштво повода за пад, и саблазни, и губитке, и богатства, и расејаност века овог, и плотско задовољство, и дуговечност овога живота, неспремност на подвиге, лењост за молитву, сан и телесни одмор за време псалмопојања.

Колико се непријатељ труди за моју пропаст, толико се ја бедни предајем безбрижности и немару. И што ми више мрежа поставља, ја сам све немарнији. Пажљива буди, душо, побрини се за савест, не гледај на падове других, но боље пази на своје. Не гледај на трун у оку брата и ближњег, већ тражи непрестано брвно у оку своме. Пожури, предухитри, помири се са Христом, распетим за тебе у телу. Ако сами себе осуђујемо /овде/, можда нећемо бити осуђени тамо где је осуда велика и без краја.

Милостив буди мени, Господе, по милосрђу Твоме, и спаси ме једино по благодати Својој, молитвама Пречисте Владичице наше Богородице и свих светих Твојих, јер си благословен у све векове. Амин.

Четврто сузно мољење – Четвртком увече

Ево, поново припадам дверима Владике мога, молећи и тражећи, клањајући се и са страхом вапијући. Јер је служи који је сагрешио пред Владарем својим боље да не бежи из руку Његових, него да остане у Његовој власти.

Пригни, Владико, ухо Своје, чуј тугу моју и прими глас мољења мојега, које Ти приносим ја, грешник постиђени. Излиј, по милости Твојој, на мене бедног макар кап пажње, да бих стекао бар мало усрђа за исправљање самога себе. Јер ако благодат Твоја не просвети моју душу, ја нећу бити у стању ни да уочим свој нерад и страсти.

Господарећи нада мношвом греху нађе у мени пашу своју, и сваки даном ме све више унижава и срозава у понор. А ја, бедник, не престајем да гневим Бога, не плашећи се оног неугасивог огња, нити трептим од вечних мука. Грех

прешавши у навику, вуче у потпуну пропаст. Иако сам себе изобличавам и не престајем да исповедам себе, ипак остајем у гресима. Гледам и не видим, јер и у самом покајању грешим, не бавећи се сагледавањем дела својих, већ окривљујем своје покајање. Као роб греха и нехотице чиним зло, као војник под влашћу греха, њему се потчињавам, па иако имам могућност да побегнем, плаћам данак тој царствујућој у мени навици. Предајући се страсти, плаћам данак плоти.

Знам да пустош у мени бива све јача, а опет као роб, чим ми се нареди, ја јој садејствујем. Бежим од предстојеће ми борбе, и као пас на ланцу враћам се наредбодавцу. Мрзим грех, одвраћам се од безакоња, али пребивам у страсти, јер она влада мноме злосрећним, па се и против воље предајем сластољубљу, и /по неопходности/ робујем својој природи. Страст је поткупила моју слободну вољу и поји ме грехом. Кључају у мени страсти упркос разуму, јер сам их присајединио плоти и сада не трпе раздвајање. Хитам да преусмерим своју вољу, али ми се претходно стање противи у томе.

Трудим се, јадан, да ослободим своју душу, али ме зли зајмодавац уводи у још веће дугове. Не помиње враћање, него дарезљиво даје на зајам, никада не тражећи, јер једино што жели јесте моје ропство. Даје да бих се обогатио страстима и не тражи позајмљено натраг. Хтео бих да му вратим стари дуг, а он ми додаје нови. Ако себи мало ускратим у страстима, он додаје нове да би ме победио. И видећи како ме стално остајање у дугу задржава у греху, уводи ме у нове прохтеве, и да се не бих исповедао, баца ме у заборав мојих страсти. Сусрећем нове страсти, и заузет њима, заборављам пређашње. Здружујем се са новопојавившим се страстима, и опет остајем дужник; јурим њима као пријатељима, а моји се зајмодавци опет опходе са мношвом као власници. И ја, који сам се до скоро трудио да задобијем слободу, ради њих постајем скупо продати роб. Хитам да раскинем њихове

окове, и одједном се налазим у новима. Хитам да се ослободим војевања у њиховим редовима, али пошто примих од њих много дарова, постадох њихов домаћин.

О, каква је нада мном власт греховних страсти, и каква владавина препредене и лукаве змије. Делујем по својој природи, и она улази у трговање, даје залог да бих продао ум самом греху. Учи ме да угађам телу, под изговором да ће оно служити души. И будући побеђен сластољубљем, предавши се одмах незадрживом сну, потпуно се лишавам његове услуге.

Када се молим шаље ми помисао на неко ништавно задовољство, и њиме као ланцем држи мој слаби ум, а ако ум хоће да побегне, ланац не попушта. Тако грех стражари над умом и затвара врата сазнања. Злоба непрестано надгледа ум, да не дође у сагласност са Богом и да не спречи трговину плоти. Доноси мноштво измешаних помисли уверавајући да на Суду неће бити ни речи о таквој ситници, да је немогуће чак и да се сазнају такве мисли, и да ће све томе слично бити предато забораву. Али ја видим пред собом изобличење своје и знам да ми прети казна.

Овим ме држи, овим ме везује, овим ме продаје и купује, овим ме уводи у заблуду, овим ми ласка и потчињава ме себи, јер је, како каже Апостол, човек тјелесан, продан у ропство гријеху (Рим. 7,14). Јер грех, који је у моме телу, влада умом, и мојом кривицом, искоришћавајући деловање плоти, њиме обременује душу. Ако неко науми да пости или пребива у бдењу, нанеће себи ране. Грех посредством тела обременује душу ланцима као своје власништво, и као овцу за клање или небопарну птицу везује је, и као снажном диву, помоћу тог истог тела, одсеца и руке и ноге. Не могу ни да бежим, нити да помогнем себи. Тешко мени, ја сам живи мртац; гледам, а не видим, од човека постадох пас. Са мном се, иако ми је дат разум, опходе као са скотом.

Помилуј, душо, себе саму и пожурите пре разлучења, да не останемо пред дверима заједно са лудим девојкама, јер је смртнима немогуће да угледају живот; нити треба очекивати праведност без борбе у којој се задобијају живот или смрт, и где нема тела којим се предаје порузи непријатељ, који бива побеђен његовом слабошћу.

Помилуј ме, Боже, по великој милости Својој, и по обиљу милосрђа Твога. Јер ако ме помилујеш, ослободивши ме од недуга страсти, ако се смилујеш на мене, желим да будем послушан Твојој доброти. Ако учиниш по мноштву блакости Твоје, избавићеш ме. Ако излијеш на мене благодат Твоју, бићу спасен. Верујем да је Теби то могуће и не одричем то. Знам величину милосрђа Твога, али знам и мноштво грехова мојих. Знам да си помиловао, и помиловаћеш све који Ти се обраћају свом снагом својом. Исповедам да сам и ја много пута окусио благодат Твоју, али сам после свега тога, одбацивши је, грешио као што нико други грешио није. Али Ти, који васкрсаваш мртве, подигни и мене умртвљеног грехом. Ти, исцелитељу слепих, просвети помрачени вид срца мога. Ти, који си избавио Адама из уста змијиних, извуци и мене из блата безакоња мојих, јер и ја спадам међу овце Твоје, иако по својој жељи постадох храна лавовима. Греси ме учинише псом, али ћу, исцељен благодаћу Твојом, бити син. Одбачен сам био као мртац, али ако хоћеш, очистићу се. Знам да свесно грехих, али за молитвенике имам Свете Твоје. Знам да сам превазишао сваку меру гресима својим, али је благодат Твоја незадржива. Ти, који си дао преимућство царинику, дај је и мени, који учиних још више зала. Ти си, Господе, Закхеја помиловао као достојног, помилуј и мене недостојног. Павле некада беше вук, гонећи овце стада Твога, звер дивља беше и сатираше овце, али по благодати Твојој постаде пастир који усрдно иђаше за овцама. Знам да он у незнању учини грех, и да се, као такав, удостоји отпуштања грехова и велике благодати. А Ти, Господе, осудивши мој свесно учињени грех, помилуј ме, по преизобилној благодати Твојој.

Тешко мени, јадном, тешко мени! Стид ме је оних који ме сада поштују, и страхујем да не будем постиђен пред њима за сакривене грехе. Стид ме је оних који ме родише да ме временом не осуде, јер дао сам завет да нећу живети светски. Хтео бих да будем као удовица која је, дуго узнемиравајући судију, постигла свој циљ; хтео бих да се покажем пред Тобом као нераздвојни пријатељ, преблаг и једини Владару, да би Ти обратио душу моју заробљену грехом. Онај је тражио хлеб да утоли глад, а ја утеху души тражим; онај је тражио телесну храну, а ја тражим пробуђење душе. Као благ и преблаг, услиши глас сузног мољења мог и обрати ме, да бих приносио плодове покајања. Ороси запаљену савест моју, обнови мене остарелог у греховним страстима, да бих, ослободивши се од робовања њима, са задовољством удахнуо ваздух слободе, и са радошћу и весељем прослављао благодат Твоју.

Ти знаш, Владико, да за ово мало напора душе своје стичем смелост да ово говорим пред Тобом. Знам и ја, грешник, да си Ти добар и милосрдан Господ, и да желиш да се ја променим, али Ти је потребан плод моје слободне воље. Спреман си да ме помилујеш, али чекаш моју намеру, јер милујући желиш да ме научиш, и праштајући желиш да ме учиниш учесником Царства Твога.

О, како сам ја безосећајан и какво је сиромаштво моје! И како је груба и оземљела душа! Срце ми је развратно, а уста пуна горчине, грло гроб отворен (Пс. 5, 9)! Зашто се не присетиш, душо, неизбежног пута, разлучења твога? Зашто се ниси припремила за тај одлазак? Зашто се немилосрдно ближиш пропасти? Ради чега навлачиш на себе вечне муке? Шта то чиниш, душо, живећи као неразумно, бесловесно створење?

Тешко мени, што уместо светлости, бирам таму. Што ово задовољство које данас имам, а којег сутра неће бити, стављам испред вечних и неизрецивих блага. Тешко мени, што уместо сунцезарне одоре, радије прихватам да обучем одору тамну и црну, што Царству претпостављам мрачна адска насеља! Тешко мени, грешноме! Ја сам свесно и добровољно задајем себи ране. Дођи, душо, сама себи, уплаши се Бога, угоди Му многим врлинама, да не би из Његових руку примила двоструку казну. Заволи, душо, Бога свога, и мужествено корачај путем Његовим.

Схвати, душо, да је овај век сличан попришту, и да се силна змија на све начине труди да постигне победу. Неки је збаце и осрамоте, а неки сами бивају збачени и предати порузи; неке она обмане, па буду побеђени, а други буду увенчани за борбу са њом. Једни, искусивши невољу, поо тижу спокојство вечнога живота, а други, окусивши од њене сласти, стичу горчину вечних мука. Једни, крајњим сиромаштвом лако побеђују змију, а друге она лако освоји њиховом привезаношћу за овоземаљско. За оне који воле Бога од свег срца, ништа не значи борба са њом, а за светољупце, веома је тешка и неподношљива та борба.

Схвати, јадна душо, да су радост, раскош и спокојство овога века испуњени жалошћу и јадом, а невоље, пост и злопаћење доносе неизрециву радост и вечни живот. Обрати се, душо, и подвизавај се у безмолвију, да се не би, када дође час смрти и разлучења, показала неспремна. Сети се, душо моја, твога призвања и начина твога живота, какав је твој пут, ради чега је и куда води. Све долази до свога краја земаљског, па ће и твојој безбрижности доћи крај.

Пето сузно мољење - Петком увече

Душа жалосна к Теби притиче, свети Владико, са сузама ти жалбу приноси на љутог непријатеља, и са смирењем пред Тобом припада, тражећи да је заштитиш од противника који је притешњује. И пошто Ти долази са молбом неућутном, Ти је брзо услиши, и њу која Ти са љубављу притиче, посети брижним старањем. Ако је презреш, несрећну, она ће погинути. Ако оклеваш да је намучену чујеш, изгубиће снагу. Ако је, пак, посетиш милосрђем Твојим, биће сачувана. Ако погледаш на њу, спашће се, ако је саслушаш, укрепиће се. Не презри је, да је не уграби непријатељ. Не опомени се ни грубих увреда којима огорчих благодат Твоју, милостиви Владару, и не поступи са мношвом према делима мојим, већ насупрот томе, даруј мени грешноме кратки рок да нађем време за истинско покајање, Човекољупче благи.

Благодат Твоја отрпела је мноштво безакоња младости моје, па нека и сада отрпи презрење, увреде и лакомисленост. Знам, Господе, да си се самим Собом заклео да не желиш смрти грешнику, него би радије да га спасеш од грехова, милосрђем Твојим. Благодат Твоја, животољубиви Владико, свакодневно побеђује милосрђем Својим и добротом Својом. Ти милујеш и спасаваш оне који Те љубе. О милосрђу Твоме свугде се проповеда, и у Јеванђељу, и у Апостолу. О њему говоре у свим списима свети Оци и Учители, у Цркви знани и незнани. Знам за блудног сина, Манасију, разбојника, Закхеја, цариника, блудницу, Хананејку, крвоточиву, ослабљеног, за слепог, за Јаира и све остале, и зато притичем к Теби; отвори милосрђе Твоје, и прими ме. Наслади ум мој, јер често изнова падам у своја стара безакоња, и као у блато, тонем у нечисте помисли. А благодат Твоја, дошавши у срце моје, налази тамо смрад лоших мисли, због чега одмах одступа, не налазећи себи приступа, јер не може да уђе и усели се у мене, као што жели. Умиј срце моје светозарном сладошћу, како бих дошао к себи.

О, каква је благост Божија, и какво је човекољубље Божије! Како Он жели и побуђује све људе на спасење! Поштеди, Господе, непотребног слугу Твога; поштеди, милостиви Христе Спасе, створење Своје. Ако Ти, Господе, не уразумиш мене, бедног, и не даш ми срдачне просвећености, ја нећу бити у стању, због своје велике покварености, да видим немар и ослабљеност своју. Али, пошто сам притешњен немилосрдним непријатељем који ме мучи, ја непрестано, са сузама вапим блакости Твојој, да би ме избавила од мрежа његових. Јер он непрестано обнавља своје замке против мене, и свакога часа мучи моју душу блудним помислима и прижељкивањем задовољстава. Твоја сила, Христе, која је зауставила морске таласе, нека запрети и њему, да не би имао никаквог утицаја на мене непотребног слугу Твога. Пошаљи, Владико, благодат Твоју брзо, да отера од слуге Твога велику змију са свим њеним гнусним и лукавим помислима. Јер ране које на мом срцу начинише његове стреле, посташе гнојни чиреви, а ја у својој неразумности, на све начине гледам да их сакријем. Исцелитељ добри прилази ка мени не потребујући плату, нити пушта моју крв, али ми моја лењост не дозвољава да Му приђем. Он сам долази да ме излечи, и види како прождирем своје ране. И када их докрајчим ја се кајем, али моје покајање није истинито.

Свега исцељујућег Податељу и Оче милосрђа, Ти си једини добри и благоутробни Бог, који увек дарујеш добра онима који Те моле. Пошто на себи искусах безмерна исцељења Твоја и добре дарове које си ми слао свакога дана (благодат исцељења Твојих, Владико, је безмерно широка, и свима који Ти долазе дарујеш исцељење), зато, без страха молим благост Твоју, незлобиви Господе, да сиђе и на мене благодат Твоја, да сабере у једно ум мој, и да поново исцели моје страшне ране. Јер ево, разоноде и бриге прохујалог времена обухватају моју пажњу, и не дају ми да се постарам за вечна Твоја блага. Али Ти, дуготрпељив буди према мени. Ни небо, ни земља, немају чиме да узврате за исцељујуће и

благодатне дарове Твоје. Јер нема такве драгоцености којом бисмо узвратили Теби. За моје сузе, обдарујеш ме Ти сам, за горки плач мој, дарујеш вечну насладу. О, каква је снага суза! Даруј, Господе, мени недостојном слуги Твојем, сузе покајања да сперем грехе своје, да се просвети срце моје, и да са мало суза буде избрисан велики списак, да кратковременим плачем буде угашен велики огањ који ја сам запалих. Јер они који овде плачу, биће избављени од вечног плача.

Са свих страна сабирам своје помисли, и још се нисам ослободио од деловања лукавих духова који ће ме задржавати на ваздушном путу. Још нисам схватио тежину мноштва грехова мојих. Оно што ме је отерало у грех, још доноси плодове у мојој плоти. Хоћу ли се ја, бедник, још дуго опијати без вина, и бити немаран за своје, као да је туђе? Као лукави слуга против господара свога, тако и ја смишљам лукавства против сопственог спасења, као да ће неко други примити на себе мој труд; нећу да пазим на себе и свакодневно огорчујем Твоје дуготрпљење. Пред очима ми је беда моја, а Ти све то трпиш по великој благодати Својој.

Даруј ми, Господе, лек за обраћење, да бих се исцелио од беде која живи у мени. Даруј ми да ступим на поприште уздржања; даруј ми да у скрушености срца прођу сви дани живота мога; просвети помрачене очи ума мога, да са усрдношћу уђем у виноград Твој, јер се потрошило време мога живота, проведено у сујетним и срамним помислима. Време живота мога дошло је већ до једанаестог часа. Усмери, Господе, лађу са мојом имовином, даруј разум немоћном купцу, да бих окончао трговину своју док још има времена. Јер је настао час исхода, и већ ми је пред очима; веома се уплаших видевши сиромаштво своје; уместо да се радујем, страх ме још већи обузе.

Заиста је, душо, долазак смрти страشان за страсне, грешне и слабе који се нису трудили да живе непорочно у овом сујетном свету. Делатни и савршени подвижници радују се часу исхода. Имајући пред очима велики труд свога подвижништва, бдења, постова, покајања, молитава, суза и одеће од кострети, њихова душа ликује када су позвани да из тела пређу у покој. Али разлучење веома растужује грешника коме је пред очима немар његов, та храна многостицања. И њему неће бити дозвољено да било шта каже, јер предност има заповест. Какво ће тада кајање обузети срце онога који је овде био немаран за своје спасење!

Тешко теби, душо, тешко теби! Зашто се не стараш о своме животу? Ако изненада стигне позив, шта ћеш чинити тамо, када си била немарна овде? Шта ћеш чинити пред престолом праведног Судије? Како те то непријатељ поткрада, а да ти и не примећујеш? Како ти непријатељ отима небеско благо, а ти расејана, и не знаш за то?

Заштити ме, дуготрпеливи Сине Божији и безгрешни Христе! Даруј ми, Спаситељу, помисао о будућем животу, да творим вољу Твоју. Макар и у старости, учини ме сарадником благодати Твоје, да бих обавио добру куповину оним талантом који си ми Ти сам дао, Царе небески. Како ћу ја расејани стати пред Твој страшни престо? Како ћу ја нетрпеливи и бесплодни, постати саучесник у праведности која овде доноси плодове? По каквом ће ме животу познати, када се у небеским становима препознају између себе свети и преподобни. Праведни, целомудрени и смирени ходиће у неприступној светлости, а грешни, лењиви, горделиви и уображени, што безбрижно благују у раскоши, биће у вечном и неугасивом огњу.

О, неразумна душо! О, безосећајна душо! Душо која си презрела свој вечни живот! Хоће ли те дуго држати лоша навика злих помисли? У своме немару надах се да неће ускоро доћи крај твој. Али он ће доћи као муња. Бди, душо моја, и моли се са сузама.

Завапи од свег срца свог, да те крај затекне промењену, молитвама Свепречисте Владарке наше Богородице и свих светих Твојих, Господе, јер си благословен у све векове. Амин.

Шесто сузно мољење - Суботом увече

Тек сада, у данашњи дан, постиђеног лица обореног према земљи, усуђујем се да Ти се обратим, Владико Анђела и Творче свих; а ја, земља и пепео, подсмјех људима и руг народу, заиста црв, а не човјек (Пс. 21,6); обузет немаром сав болујем, вредан сваке осуде. Како да уздигнем поглед ка благодати Твојој, Владико? Како да се усудим и покренем свој нечасни и оскврнављени језик? Како да поставим почетак исповедању своме? Преко сваке мере ја грешни повредих Име Твоје живећи блудно, горе од блудног сина, оскврнавих и повредих у себи лик Твој, и не сачувах глас заповести Твојих. За које ћу грехе своје прво да молим опроштај, ја грешни? Да ли за оне учињене свесно и несумњиво неопростиве, или за преступање светих заповести Твојих, или за саглашавање са лукавим помислима? Знам, Господе, да због мноштва душевних нечистота мојих и због прљавштине моје, нисам достојан назвати се страшним именом Твојим.

Не могу да станем пред Тебе на молитву, нити могу да гледам и видим висину небеску, јер затворих приступ Теби непристојним жељама, и предавши се распусним тежњама оскврнавих страстима јадну душу моју, и злим настројењем воље оцрних ризу душевну. Сав мој ум испуњен је демонским помислима. Свим делима својим и помислима гневих, и вазда гневим благодат Твоју, а непријатељу своме који ратује против мене, свагда угађам и чиним по вољи.

Савест моја изобличава ум мој, стидом покривам лице своје у срцу своме. Пре очекујућег ме Суда, осудих сам себе. Победнички ме одвлачи за собом разблудни живот, не остављајући ме због тога што се стално давим у глибу стомакоугађања, и вазда сам спутан скверним помислима. Од детињства постадох сасуд смртоносног греха, и све до сада, иако свакодневно слушам о Суду и праведној плати, не желим да се успротивим плотској похоти, већ се непрестано предајем заблудама и непрестано чиним себе робом. Тешко мени, Господе! Улудо сам расточио дуготрпљење Твоје тешко мени! Многе године гневих Духа Твога Светога. Тешко мени, време живота мога протекло је у свакој сујети. Али Ти, Господе, не обличи мене у јарости Својој, и моја мрска и срамна дела не показуј на свеопшту срамоту пред свим Анђелима и људима, на мој срам и вечну осуду, иако сам заслужан сваког стида и осуде.

Како да оплакујем заслепљеност душе своје? Како да оплакујем такво своје незнање? Како да оплачем толико страсну и нераскајану вољу своју? Подвижници се успокојавају већ сада, утешени Духом Светим, а ја јурим као луд, ропћући на своју беду, којој је разлог мој немар. Изједначисмо се са стоком бесловесном, и постасмо као она. Наг остадох, бедник, због своје лењости јер страни су ми они који пребивају у молитви и бдењу. Милостиво погледај, Владико, са свете висине Твоје. Погледај на непоправљивост моје јадне душе, и како Ти сам умеш, помиљуј и исправи ме.

Као да стојим пред светим престолом славе Твоје, и као да дотичем пречисте ноге Твоје, молим Те и тражим скрушена срца: „Помилуј ме и милосрдан буди према створењу Твоме, обрати ме благодаћу Твојом, не тражећи плате. Знам да Ти све можеш, и нема ничег што је Теби немогуће. Не чекај на моју ослабљену вољу, ер нема у мени усрђа да се исправим. Сва видљива и невидљива бића нека плачу за мном, остарелим у гресима и страстима. Плачите за мном који сам наизглед целомудрен, а унутра свагда блудим."

Приближио се час твога раздвајања од тела, јадна душо. Зашто се радујеш призорима који су ти страни, које ћеш морати да оставиш и којих ћеш бити лишена? Чиме си обрадовала Господа, Богородицу, Свете, и твоје ближње? Отрезни се, бедна душо, да те не снађу туга и уздисаји, и да не плачеш бескорисно. Тада ће ти све ово доћи на ум, али нећеш моћи да помогнеш себи. У време када се купује, тада треба куповати.

Уз помоћ Твоју, Господе, пошаљи ми и снагу; обрати ме да живим у светости, по светој вољи Твојој. Освети срце моје, које се претворило у пећину и станиште демона. Недостојан сам да тражим за себе опроштај, Господе, јер Ти много пута дадох обећање да ћу се покајати, и учиних себе лажовом, не испуњавајући обећање. Много си ме пута подизао, а ја опет падах. Зато сам себи изричем осуду и признајем да сам заслужио сваку казну и муку. Колико си пута просвећивао мој помрачени ум и сабирао моје блудеће помисли? Али ја се поново враћам на зло. Сав трептим размисливши о свему, али ме опет побеђује сластољубље.

Како да набројим све дарове благодати Твоје, Господе, које примих ја, бедник, и својим немаром их претварах и стално претварам ни у шта. Хиљадама дарова си ме испунио, а ја Ти, бедник, узвраћам супротним. Али Ти, Господе, пошто је у Теби море дуготрпљења и бездан милосрђа, не дозволи да будем посечен као неплодна смоква, и не жури да ме, још незрелог, пожањеш са поља живота; не узимај ме неспремног; не тражи онога који још није упалио светиљку; не одводи одавде онога који нема на себи брачну одећу већ, као благ и човекољубив помилуј ме, и дај ми време за покајање; и пред страшним и непоткупљивим престолом Твојим, не покажи душу моју обнажену, као жалостан призор срамоте. Ако ће се праведник једва спасти, где ћу се онда обрести ја несрећни и грешни? Ако је тегобан и тесан пут који води у живот, како да се тога блага удостојим ја, који живим нашироко, раскошно и расејано. Но Ти, Господе, Спаситељу мој, Сине истинитог Бога, како сам знаш и како сам хоћеш, једино по благодати Твојој, обрати ме од пребивајућег у мени греха и од погибли.

Милосрђу Твоме прибегавам сав у ранама. Прими уздахе моје као сузе блуднице. Ти, Владару, знаш палост природе људске. Сети се да је мисао срца човјечијега, зла од малена (1. Мојс. 8, 21). И не гневи се на нас, него ми отвори руку и двери милосрђа Твога. Немар мој нека не надвлада човекољубље Твоје; безбрижност моја нека не надвлада брижљивост Твоју. Прими, Владико, и услиши убогу и недостојну молитву моју, Ти, који спасаваш оне који се у Тебе уздају, који не одбацујеш мољења грешних, који пружаш руку Своју обореноме. Руководи путеве моје у страху Твоме, и дај ми сузе умилења. Мислене очи душе моје уздигох к Теби, Господе, не одбацуј ме од лица Твога, јер је благословено Име Твоје у векове векова. Амин.

Седмо сузно мољење - Суботом увече

Благодат Твоја, Господе, подарила ми је да Ти кажем: „Као једини Благ и Саздатељ свих нас, прости безакоња и грехе, служи Твоме грешноме и незахвалноме. Знам, Господе, да гресима превазилазим све људе, али имам за прибежиште свепревазилазећи бездан милости Твоје. Уверен сам да примаш и милујеш све који притичу благодати Твојој, и као предзналац, Владико, провидиш срце дошавшег, па као купца који је дошао са великим богатством, примаш онога који Ти сведушно прилази. Јер желиш да видиш покајање, и радујеш се усрђу слугу Твојих, који се подвизавају. Мени недостојном служи Твоме. даруј сузе да бих са просвећеним умом, љубављу и вером умолио, ни са чим упоредиву. доброту

Твоју, и исцелио се од скривених рана својих. Покажи, дакле, и пројавиће се на мени бедном милосрђе Твоје. Од мучења које сам заслужио, избави ме. Нека се пројави благодат Твоја и на мени, као /што се пројављује/ увек и свуда, на безбројном мноштву немарних. И као што си благословом Твојим напунио судове за воду, тако и срце моје напуни благодаћу и благошћу Својом."

Болећива мати чак и када је одбачена од свога детета, не може да га презре, Господе, јер у њој надвлађује материнска осетљивост. Слично се може видети и код птица и животиња, које си Ти створио, Господе. Али оне неће изаћи на Суд, а ја ћу заслужити казну чак и за празну реч, за лукаву помисао и за саму жељу. Мимо тога, чим ми се укаже прилика за уживање, ја истог часа све заборављам, и као безуман, у свему се покоравам греху сујетан, гневљив, ослабљен, лењ, расејан, стомакоугодник, сластољубив и сав у нечистотама, ја се сваког часа губим и не схватајући то.

Пројава благодати Твоје, човекољубиви Владико, доноси сладост, тишину и умилење; не оклевајући, спаси ме човекољубиви, преблаг Господе, по великој доброты Твојој.

Осмо сузно мољење - Недељом увече

Као да стојим пред страшним престолом Твојим, Господе, и видим осуду и изобличење дела мојих, и Твој прекор, који ме бедног удаљава од светог лица Твог и баца у неподношљиве муке. И као што бих Те тада призивао, тако и сада са страхом и сузама вапијем к Теби: „Праведан си, Судију, и праведан је суд Твој, и никаква ми неправда није учињена. Добри и свети Анђели, проливајте сузе за мном, јер се не смиловах на самог себе, презревши милост Божију, и подвргах се на крају, сасвим оправданој, казни. Господ ми је указивао милост, а ја сам се неразумно односио према томе, и сада се Он оправдано окреће од мене".

Анђели ће тада, наравно, са гневом рећи: „Сада није време за покајање, него за отплаћивање. Убеђивање сада нема никакву моћ, немоћне су и сузе покајања, јер изобилније су оне проливане од мука; сада се не чују непрестани уздаси, него непрестана туга. Иди и прими горку и тешку плату за дела своја, горећи у пламену као нечиста твар, и распаљујући неугасиву геену нештољиве звери и љутога црва; наслади се као син таме, који заволе вечни мрак; весели се гледајући црне зраке, ради којих си презрео вечну светлост." Тамо, тамо ће бити непрестани плач и болни шкргут зуба. Тешко теби, јадна душо моја, обнажена си од свих добрих дела! Како ћеш погледати непоткупљивог Судију, на Арханђеле који пред Њим стоје и славе Га, и земнородне који, такође, пред Њим стоје обнажени? Сви они дрхте од страшног престола, јер ће Суд бити без милости, онима који овде нису чинили милост. Авај! јадиковаћеш тада, душо, али неће бити ни гласа, ни одзива. Све ће се променити, све ће постати другачије и добити тужан изглед; започеће тада осми век.* Вечно ће се веселити праведници и вечно мучити они други, који нису ничим обрадовали Бога свег створеног, и сада нису онакви каквима су се показивали. Овде, коначно, завапимо Богу, јер Он је објављивао /вољу Своју/ људима посредством светих Својих.

Казујем Теби, Господе, све; опрости слуги непотребном, не презри моје бедно искање; пружам оскврнављене руке, не одбацуј мене, узаврелог страстима, већ погледај на мене човекољубиво, са благоусрдним милосрђем Твојим; оскврнавих себе сластољубљем, обешчастих душевну лепоту, освојен сам плотским мудровањем, уништих пређашње своје достојанство, послушах подмуклог непријатеља и начиних идоле страсти, испуњавах

прохтеве свога стомака, помрачих светлост ума и, имајући част истинског синовства, уподобих се бесловесној стоци. Обузима ме страх и трепет када се сетим смрти која се неприметно приближава свакоме, а ја остајем исти и не исправљам се.

Из дубине вапим к Теби, Господе, припадам Ти, и са сузама уздишем. Буди милостив и човекољубив, само у Тебе, полажем све наде своје. Дај да се избавим од долазећег гнева који ми прети осудом тамо. Благоволи да се моја окамењена душа покаже плодна у добродетели. Бесплодне помисли моје истреби огњем Твога Светог Духа. Не посети ме као бесплодно дрво и не баци ме у огањ неугасиви, чинећи од мене храну за огањ као сламу, већ ме као пшеницу сакупи, Боже мој. Колена срца свога приклањам ја окајани, не усуђујући се да погледам на небо. Прими мољење од нечистих усана, Саздатељу, једини безгрешни.

Свемоћни Царе свих, који си свргао бунтовног Велијара, избави ме од сваког безакоња. Анђели и смртни празнују видећи моје обраћење. Ја презрех Твоје живоносне заповести, преварен гнусним делима. Не узгнушај се, Владару добри, већ ме избави од ропства лукавоме. Са срдчним страхом умилоствљавам Тебе, који си ме саздао по произвољењу Твоме, и заволео ме силно не тражећи ништа за узврат, тако да си се мене ради оваплотио и смрт претрпео. А сада се ја грешни показујем као онај који је заборавио толику љубав Твоју, Избавитељу; сав постадох роб задовољстава, оскврнавих тело и душу. Сваки дан вапијем: „Сагреших“, а не престајем чинити зло. Сада осуђен пред Тобом стојим, али ми, Благи, као милостив и човекољубив Бог, даруј опроштај за моја зла дела. Богородице Дјево, Мајко Божија, двери небеска и кивоте, у Тебе полажем наду спасења, спаси ме, Владарко, не тражећи ништа за узврат.

Мноштво Анђела на небесима непрестано уздишу за мном, да не буде изненадно узета душа моја, и да не доспем у реке огњене. Страшни законодавци, Апостоли, који заседају са Судијом, као и сапрестолни, маченосни и застрашујући Анђели, деле међу собом срца грешних. Заридаће тада све што дише, авај, несрећама нема краја. Предупреди, душо, све ово, подражавајући туговању блуднице.

Избави ме тада, Спаситељу, од страшне претње ужасних мука. Тебе непрестано певају Херувими и Серафими који лете. Пукови небески, служећи Ти, певају Те, у Тројици Једнога. Ти, Оче, нерођена Светлости, имаш сабеспочетног Сина Свога, имаш савечног Духа Свога, који свима даје дах живота; пошто си испуњен милосрђем, добротом и благошћу, молитвама мученика, пророка, апостола, преподобних и светих, прими и наше гласове, Оче небески.

Господе, слава Теби! Њему слава и власт са свесветим, благим и животворним Духом Његовим, сада и свагда и у векове векова. Амин.

Преподобни Јефрем Сирин ***Молитве Пресветој Богородици***

Молитва прва

Пресвета Владарко Богородице, само си Ти једина чиста душом и телом; само си Ти једина надвисила целомудрије и девичанство; само си Ти једина постала обитељ свеколике благодати Свесветога Духа; Ти, која си и Бестелесне Силе превазишла чистотом и

светошћу душе и тела, не одбади мене недрстојног, нечистог, који душу и тело оскврнавих сластољубивим животом својим; очисти страсни ум мој, и непорочним учини; обрати к беспрекорним тежњама блудеће и следе помисли моје; буди руководитељка осећања мојих; ослободи ме од господареће у мени рђаве и срамне склоности према предрасудама и страстима; ослаби грех који ме мори, и даруј бодрост и разборитост бедном и помраченом уму мом, даруј ми трезвеност и расудљивост за исправљење мојих падова и посрнућа, да бих се ја, избављен од греховне таме, удостојио са смелошћу славити Тебе, истиниту Матер истините Светлости -Христа Бога нашег, јер Тебе једину с Њим и због Њега благосиљају и славе сва видљива и невидљива створења, сада и свагда и кроза све векове. Амин.

Молитва друга

Дјево, Владарко, благодатна Богородитељко, преблагословена, Богоблагодатна, сместиште Божанства Јединородног Сина Бесмртнога и невидљивога Оца, приклони к мени ухо Твоје и почуј речи које изговарају погана и нечиста уста моја. Јер ево, скрушене душе и смиреног ума притичем ја к милосрђу Твом. Не остављај у презрењу мене кукавног; не допуштај да пропаднем ја недостојни слуга Твој, већ користећи Твоје материнске молитве исцели бедну душу моју, немилосрдно сурвану лукавим страстима мојим. Зли враг у прах ју је сатро гресима сластољубља... Горко ми је и стидно, и ја не смем да у човекољубивог Бога мог иштем опроштај за мноштво грехова мојих и исцелење неисцељивих рана мојих. Оскврнавих храм телесни, непристојним жељама оскврнавих га, и недопустивим поступцима увредих сва чувства моја. Зато се не усуђујем подигнути к Њему руке, укаљане рђавим делима. И на молитву отворих уста своја, опогањена опадањем и клеветањем ближњега. Стога ја кукавни и заблудели бацам себе у прашину пред неизрецивим милосрђем Твојим, пренепорочна Владичице. Јер нема ми друге наде, нема ми другог прибежишта осим Тебе, једине утехе моје, једине заштите - Тебе, радовање душе моје, избављење од туге, откупљење из ропства, обожење смртних, наше очишћење и прибежиште, препороде палих, обновљење душе моје и тела, искупљење грехова мојих, Богом изливено орошење пресахлог срца мог, лучезарни светиониче помрачене душе моје, покривање нагоде моје, прекиде ридања мојих, промено судбине моје. У Теби је сва нада, Тобом се хвалим; не лишавај нас Твога посредовања, но свагда помагај, закриљуј и не остављај нас! Молбе Твоје пријатне су Јединородном Сину Твоме, јер Онај који је благоизволео узети на себе обличје слуге, изобилује милошћу Својом према Теби, која си Му послужила родивши Га на неисказан начин. Он се радује посредовањима Твојим, и сматрајући славу Твоју за Своју сопствену, Он им радо излази у сусрет.

Пресвета Богородице, не остави у презрењу мене јадног, и ружноћа поступака мојих нека не послужи обустављању милости Твоје. Помоћ јачу од Твоје не видим нигде. Беспрекорна заступнице света, крив за многа сагрешења, ја с покајањем прибегавам к Теби, брзој помоћници у невољама, по Богу заштитници, нади и чврстом уздању, и из дубине срца вапијем: „Смилуј се на мене лењог и злосмрадног, о, Свемилостива и Благоутробна." Прими ништавну и тужну молбу моју, иако је лењиво и немарно приносим Теби; ипак, молитвама Твојим орасположи према мени Сина Твог и Бога, и небеског Царства удостој мене, да хвалим и благосиљам Оца и Сина и Светога Духа, сада и свагда и кроза све векове. Амин.

Молитва трећа

Дјево, Владичице, Богородице, Ти си у утроби носила Христа Бога, Спаситеља нашег, - на Тебе полажем сву наду, у Тебе се уздам, јер си Ти изнад светих Бестелесних Сила. Чувај ме, Пречиста, својом божанском благодаћу; руководи мојим животом, сагласно са светом вољом Сина Твога и Бога нашег. Даруј ми отпуштење грехова, и буди ми прибежиште, окриље, заштита и путеводитељка у живот вечни. У страшни час смрти не остави ме, Владичице, него похитај ми у помоћ, и истргни ме од горког мучења демонског. Јер Ти у ревности својој имаш моћ да то учиниш, као истинита Мати Божија, која је Владарка свих. Прими све дарове којима Те почитујемо и којих си једино Ти достојна, од нас недостојних слугу Твојих, преблага, Свесвета Владарко Богомајко, изабрана од свих родова, која се узвиси изнад свега створеног на небу и на земљи. Јер ми кроз Тебе познасмо Сина Божијега, кроз Тебе с нама беше Господ над силама, и удостојисмо се светог Тела и Крви Његове. Зато Ти, која си блажена међу свим народима, богоблажена, светлија од Херувима и славнија од Серафима, свепрослављена, Свесвета Богородице, ни сада не престај молити се за нас, недостојне слуге Твоје, да се избавимо од свих замки лукавога и од сваке крајности, и сачувај нас неповређене од свих отровних напада. Сачувај нас неосуђене до краја, молитвама Твојим, да спасени Твојом помоћу и Твојим заступништвом вазда узносимо славу, хвалу, благодарење и поклоњење Једноме у Тројици Богу и Саздатељу свега.

Блага и преблагородна Владичице, Мајко благог, свеблагог и преблагог Бога, призри милостивим оком Твојим на молитве недостојног и непотребног слуге Твог, и поступи са мном по великој милости неизрецивог благоутробија Твог, и не гледај на сагрешења моја, речју, делом и сваким чувством учињена, вољно или невољно, у знању и незнању, и целог ме обнови, начинивши ме храмом Свесветога, животодавног и Владичанског Духа, који је сила Вишњега, који је осенио пречисту утробу Твоју и обитава у њој. Ти си помоћница измучених радом, заступница бедних, спаситељка мучених, пристаниште оних у бурама, заштитница и заступница невољних. Даруј слуги Твоме скрушеност, тишину помисли, постојаност мисли, ум целомудрен, трезвеност душе, смирени начин размишљања, побожно расположење духа, нарав благоразумну, а и мир какав је Господ наш даровао ученицима Својим.

Нека мољење моје стигне до светог храма Твог, и нека се уздигне у обиталиште славе Твоје. Очи моје нека буду извори сузни, и Ти ме умиј мојим сопственим сузама. Убели ме њима, и очисти од скверни страсти. Избриши обвезницу грехова мојих; растури облак туге моје, маглу и смућеност помисли; уклони од мене узбурканост страсти; сачувај ме у тишини непомућеној; рашири срце моје духовном ширином, обрадуј ме неизразивом утехом и непрекидним ликовањем, да бих ја, идући правим путем заповести Сина Твога, без укора савести могао проћи поприште живота.

Даруј мени, који Ти се сада молим, чисту молитву, да бих се непомућеним умом и нерасејаним мислима, душе ненасите, непрестано, дан и ноћ, поучавао речима Божанскога Писма, и исповедајући их славио, и у радости срца приносио молитву у част и славу и величање Јединородног Сина Твог и Господа нашег Исуса Христа, коме приличи свака слава, част и поклоњење, сада и увек и у векове векова. Амин.

Молитва четврта

Пресвета Владичице моја Богородице, Ти си богоблагодатна Богородитељка, преблагословена, богоблагодатна Богомајка, сместиште Божанства Јединородног Сина, бесмртног и невидљивог Оца, огњелики престо, славнија од умних сила, Свенепорочна, Свепречиста, Свехвална, Свеплажена, Свенеприкосновена, Свечесна, Свеуважена, Свеплагодатна, Свежељена Дјева душом, умом и телом; трон Цара који седи на Херувимима; небеска врата којима ми земни узлазимо на небо; Богоневеста преко које нам дође помирење са Богом; несхватљиво чудо, необјашњива вест, обелодањење сакривене тајне Божије, неодољиво посредништво, моћна заштита, живоносни извор, неисцрпно море божанских и неисказаних уздарја и дарова; висина која надвишује небеске Силе; дубина тајних мисли недоступна испитивању; општа слава природе, свих блага даривање, после Тројице, општа Владарка свих, после Утешитеља, општа Утешитељка, после Посредника, општа Посредница за цео свет; колесница мисленог Сунца истините Светлости, која обасјава сваког човека који долази на свет; носитељка Онога, који речју Својом носи све, чиста одећа Онога, који се облачи у светлост као у хаљину, мост васељене који нас изводи ка надсветном небу; неупоредиво виша и славнија од Херувима и Серафима; украс Анђела, спасење људи, кључ који нас узводи на небо; Мајка и слушкиња Незалазне Звезде; луча истинитог и тајанственог Дана; бездан необјашњивог човекољубља Божијег; божествена и многоименита колесница; чврст ослонац праве вере; најпространије обиталиште Несместивог; истинска лоза виноградна која је родила плод живота; плодовита маслина која радује душе верних; покров целоме свету; надумна двер свештених тајни; пунота благодатне хвале; прва после Божанства; муња која обасјава душе верних; помирење грешних; сигурност оних што борава на висини; препород палих, подстрек лењих, крепост оних који бдију, једномислије Цркава, непобедивост војски, даривање свих блага, благоустројство градова, мир васељене, чврстина подвижника, храброст бораца; склониште неокаљаног живота; облак који рони небеску росу, лествица којом силазе к нама Анђели небески, пристаниште нападаних, радост потлачених, заступница оних којима је неправда учињена, помоћ беспомоћних, сила слабих, штап слепих, спасоносни вођ заблуделих, надежна помоћница у невољама, свети ковчег којим смо спасени од греховног потопа, несагорива купина коју виде Боговидац Мојсије; златна кадионица из које Бог Реч, запаливши тело, испуни васељену миомиром, и у којој сагоре кривицу преслушања; Богонаписана таблица; седмосвећни свећњак, чије светлење превазиђе сијање сунца; света скинија коју сагради духовни Веселил; царска колесница; суд који смести у себи ману; сасуд сигурни; запечаћени извор, чије чисте воде напајају васељену; светлопроцветали жезал Аронов, росоносно руно Гедеоново, Богом написана књига, због које је обвезница Адамова поцепана; гора Божија, на којој благоизволи наставати Господ; свети корен Јесејев, град Божији о коме казују славне ствари (Пс. 86,2), као што каже Давид; ослобођење од жалости, избављење из ропства, обожење смртних, предивна по природи, и било каквом прекору недоступна; Ти, која долазиш од Ливана девствености и миомирисом пуниш свет; Ти, која сладошћу, из Тебе изливаном, услађујеш стару патњу на дрвету (о чему је и мислити страшно); Ти, која си у себи сместила свецелу суштину Божанства, дар скуповенији од сваке драгоцености, украс, драгоценостији од свих красота; одар Соломонов око кога стоји шездесет јунака (Пес. над пес. 3,7), богонадахнута изрека Писма, насеље светлости из кога засветлеше васељени зраци спасења, величина страшног домостроја, прекрасно станиште Божијега снисхођења, измирење света, очистилиште наше и прибежиште, даре најжељенији од свих блага, усијане клеште које виде Исаија (Ис. 6, 6);

гора осењена врлинама коју виде Авакум (Ав. 3, 3), несецива гора Данилова (Дан. 2, 34); Језекиљева врата која гледају на исток (Јез. 40,5); пресвети Рај насађен у Едему, живоносно дрво које доноси најслађи плод, благоухана јабука; миомирисна ружа, неувенљиви цвет, пребели крин, књига запечаћена чије стране нико не отвори, слика девичанства, насликана неизразиво; части достојно виђење пророка; боготкана порфира; најјасније испуњење сваког пророштва; неућутна уста апостола; поузданост непобедивих победоносаца, оснажење царева, похвала свештеника, опроштај сагрешења, умилоствљене праведнога Судије, подизање палих, жељена од света, обновљење душе моје и тела; спасење моје, утеха моја, живот мој, видело моје, уздање моје, опорављање моје, прибежиште моје, заклон, снага, весеље, сласт, стена, тврђава, ограда, оружје, заштита, слава, заступница, посредница, тишина, видело, похвала, мир, славопој, радост, благослов, котва, изобиље, роса, велелепност, светиња, величина, утеха у невољи мојој; просвећење и освећење душе моје, откуп грехова мојих, одмарање моје у Богу; Богом изливена росо пресахлог срца мог, лучезарни светилнике помрачене душе моје, покривање наготе моје, прекраћење тегобе моје, промена судбине моје, уздржање, беспрекорност, храброст, здравоумље, украс врлина, слобода моја, пристаниште, ризница, добитак истинити и вечни, учвршћење у покајању, висина, здравље, красота, крепост, савесност, разборитост, Госпођа моја, радовање моје, светлост моја, неуспављиво заступништво пред Богом, - погледај на веру моју и усхићену љубав моју, и пошто си састрадална и моћна, као Мати јединог благог и милосрдног Бога, прими свејадну душу моју. Заузимањем Својим удостој ме бити с десне стране Јединородног Сина Твог и Бога, и боравити са изабранима и светима Његовим. Нема мени помоћи и заштите осим Тебе. У Тебе се надам, даруј ми оно што желим. Тобом се хвалим; због мноштва грехова и безакоња мојих, немој одвратити лице своје од мене недостојног слуге Твог. У Теби је моћ, јер си на неисказан начин родила Једног из Тројице. Ти имаш чиме убедити и чиме умилоствити! Имаш руке на којима си неизрециво носила Њега; имаш груди којима си Га дојила; опомени се повоја и старања свог од детињства; томе што је од Тебе, присаједини и оно што је од Њега: крст, крв и ране којима смо спасени и прослављени. Не лиши ме заступништва Твога, већ свагда помажи, заступај и не остављај ме. Јер за дужника имаш Онога који је рекао: Поштуј оца свога и матер своју (Мт. 19,19); и Он који је благоизволео да узме обличје слуге, тим пре ће сачувати заповест Своју и учинити по вољи Теби, која си Му послужила рођењем у делу испуљења. Зато се и радује заступништву Твоме, сматрајући славу Твоју за Своју сопствену, и као дужник испуњава молбе Твоје. Само не презри мене недостојног, и нека непристојност дела мојих, не ускрати безмерну милост Твоју, свежељена Богородице, јер ништа не може бити јаче од помоћи Твоје.

Ти отиреш сваку сузу са лица земље. Ти си испунила свет добротинствима, Ти си обрадовала небеске и спасла земне, обновила створено, умилоствила Творца, приклонила Анђеле, узвисила човечанство, помирила собом горње и доње, све изменила на боље, учинила све савршеним; у Теби ми имамо нелажни признак нашег васкрсења; надамо се Тобом достићи Царство небеско; у Теби смо стекли помоћницу нашег спасења; у Теби је мноштво хришћана нашло најтврђу стену; Ти си нам открила прилаз у Рај; Ти си нам припремила улаз на небо; Ти си нас учинила својима Сину и Богу Твом. Преко Тебе је једина свепречиста, од Адама до свршетка века била, јесте и биће слава и част апостола, пророка, мученика, праведника и смирених срцем, и због Тебе се, Благодатна, радује сва твар. У Тебе се уздам, јер си Ти заиста родила у телу истинитог Бога. Њему припада свака слава, част и поклоњење, са беспочетним Оцем и Пресветим и Благим и животворним Духом, сада и свагда и у векове векова. Амин.

Молитва пета

Род људски, Богородице, у Теби је стекао себи посредницу и заступницу пред рођеним од Тебе Богом; зависи од Твога посредовања, и у Теби има прибежиште и заштиту, јер Ти имаш слободу према Сину. Стога и ја с пламеним срцем прибегавам Теби, и не усуђујући се приступити Сину Твоме, молим Тебе за спасење; спаси ме Твојим посредовањем. Не презри слугу Твога који сву наду своју, после Бога, полаже на Тебе, не узгнушај се мене обузетог великим бедама и помилуј служитеља Твога, Мајко човекољубивог и милосрдног Бога! Избави ме од осуде савести, укроти узбурканост помисли, угаси жар сластољубља, угуши распаљеност плоти, и распламти у мени љубав према Сину Твоме и Богу; огради моја чувства од непристојних жеља. Преклињем Те: нека ми буде дат рок за покајање, нека срп смрти не посече мене бесплодног, и као такав не будем предат огњу. Запали угашени светилник душе моје, и растерај мрак невоља мојих. Молитвама Твојим одагнај маглу страсти, јер много може материнско мољење пред Сином, који је брз да учини милост. Дај ми светлост покајања; упути ме к скрушености; удостој ме да све дане живота свога угађам човекољубивом Богу. И док се налазим у овом многотрадалном животу, Владичице, Ти ме закриљуј и штити. Када пловим - плови са мношвом, када странствујем - прати ме у лутањима, када спавам - крили ме, и све путеве моје чини лаким. А када душа моја буде излазила из тела, Ти дођи мени, милостива Владичице, утишај моју патњу, олакшај моја страдања, а бедној души мојој покажи пут у вечна насеља... Нека ме не сретну мрачне силе и не одвуку на дно пакла! Нека угледам Судију милостивим и благонаклоним према мени. Нек се Тобом, Богоневесто, избавим од вечнога пламена, наслађујем рајском утехом у Тројици и добијем Царство небеско.

Штићен Тобом, узвеличаћу и прославићу Тебе једину, јер си Ти постала заштита рода људског; рођењем Својим загладила си стид прародитељског греха. Ти си заступница грешних, утеха малодушних, охрабрење невољних. Сви народи називају Те блаженом, Дјево Владичице Богородице, надо свих хришћана. Од мене смиреног и најбеднијег слуге Твог, отерај: мрзовољу, заборавност, незнање, нерад, сујету, прелјубочинство, блуд, стомакоугађање, све лукаве, срамне и хулне помисли бедног и кукавног срца мог и помраченог ума мог. Ослободи ме од свих рђавих тежњи мојих, угаси у мени пламен страсти, јер сам немоћан и јадан, а Ти си славнија од свих смртних.

Благодарим Теби, Владичице Богородице, величам и прослављам Те што си ми дала снаге да доживим крај овога дана и ово ноћно време, када ја измољавам Твоје благопријатне молитве. Даруј ми, Свобеспрекорна, опроштај за нерад мој и лењост, и молитвама Твојим испуни ме усрђем, да бих могао непрестано приносити песмопоје Теби и човекољубивом Сину и Богу Твоме, зато што сам се ја бедни избављао, и избављам се од болести, напасти и жалости, и невоља душевних и телесних. Припадајући к Теби, са срдчним жаром и усхићењем кличем, и громко изговарам благодарну песму Теби ја, слуга Твој, кога си помиловала Ти, Преблагословена, по безмерној милости и доброти, као Матер човекољубивог Бога.

Радуј се, Свобеспрекорна, благословена! Радуј се, Пречиста Мајко и Дјево! Радуј се, Дјево славо људи! Радуј се, испуњење свих пророштава! Радуј се, тајновито знање сабрања Господњих! Радуј се, печату завета Господња! Радуј се, извршење намера Господњих!

Радуј се, објашњење тајни Господњих! Радуј се, саборе неоправдано лишаваних части! Радуј се, уједињење давно раздљених! Радуј се, потпоро смиренних! Радуј се, обасјање оних у мраку! Радуј се, обновљење /грехом/ овешталих! Радуј се, жртво умилоствљујућа за заблуделе! Радуј се, путоказни светиониче онима који лутају! Радуј се, пристаниште и покрове онима који плове! Радуј се, помоћнице и стено у невољама! Радуј се, надежно спасење верних! Радуј се, нови и божански даре! Радуј се, Владатељко свих земнородних! Радуј се, радости и славо Анђела! Радуј се, узвишенија од свега створеног! Радуј се, слушкињо Божија! Радуј се Свеблагословена на вечите векове! Радуј се Дјево, Мајко - дрво сеновито, са кога сви убирамо плод, а они који га једу радују се и не умиру! Радуј се, Маријам, матеродевствена Невесто - Мајко! Радуј се, украсу женске красоте! Радуј се, прекрасна кћери Давидова! Радуј се, трпезо тајанствених дарова! Радуј се, победо Цара и Бога мога! Радуј се, похвало патријараха и победоносаца! Радуј се, тврђаво оних који Те призивају! Радуј се, чврста одбрано и заклоне! Радуј се, беспрекорни божански престоле самог Бога! Радуј се, Светла, једина Мати Божија!

Радуј се, најсветији одре Соломонов (Пес. над пес. 3, 7)! Радуј се, Ти, од умних сила достојна сваке почести! Радуј се, мојих прегрешења разрешење! Радуј се, Владарко Адамовог рода! Радуј се, мачу против лукавих демона! Радуј се, спаситељко недосежне доброте! Радуј се, преобилна милостињо премудрости! Радуј се, утехо невољника! Радуј се, богата потпоро сиромашних! Радуј се, узрочнице свих добара и сваке животне красоте! Владатељко, Ти си Богом дарована утеха, божанствено орошење унутрашње жеге моје, Богом изливано напајање исушеног срца мог, ново врело у пресахлом извору суза мојих за очишћење безакоња мојих, лучезарна буктиња помрачене душе моје, путеводитељка у лутању мом, сила у немоћи, покривање нагоде, богатство у сиромаштву, исцелење неизлечивих рана, отирање суза, заустављање јецаја мојих, олакшање невоља, уништење окова. Чуј молбе моје, и покренута плачем мојим сажали се на мене, и помилуј ме дирнута сузама мојим.

Буди милосрда мени, као Матер човекољубивог Бога; призри и осврни се на мољење моје, испуни нештољиву жељу моју, посети ме, љуто болујућег душом, ослободи ме силовите страсти која дан и ноћ војује против мене и убија душу моју; избави ме од стрела Велијара и од непријатеља видљивих и невидљивих; испуни ме божанским даровима, заузимањем Твојим удостој ме уврстити се међу преподобне и праведне, и приброј ме к слугама и служитељима Твојим у небеском обиталишту, у земљи живих. Преклињем Те, општа радости свих, општа заштито свих, удостој ме обрадовати се неизрецивом радошћу, Тобом рођеног Цара и Бога, у неисказаним дворовима Његовим, у непрекративој наслади, у безграничном Царству Његовом. О, Владичице моја, прибежиште моје, животе, оружје, похвало, узданицо и сило, дај ми да се наслађујем у небеским обитељима неизрецивим и недокучивим даровима Сина Твог! Јер Ти као Мати Свевишњега имаш одговарајућу жељи Твојој силу. Зато се надам да ћу добити ово што очекујем од Тебе, Богоневесто, пошто си родила наду свих - Господа нашег Исуса Христа. Њему приличи свака слава, част и поклоњење, сада, свагда и у векове векова. Амин.

Молитва шеста

Преклињем Те, Родитељко Незалазне Светлости, почуј што ћу Ти казати: „Ја, бедник, тонем у глибу; мноштвом грехова оскврнавих земљу, и изгледа ми: земља јеца и са

уздахом показује на мене неподмитљивом Судији, позивајући за сведоке (о, тешко мени!) и сунце и небески свод са звездама. И бура мисли мојих већ ме потапа у очајање; душа моја с трепетом приступа очекујући пресуду. Сву сам наду своју положио на Тебе, Богородице, ја блудни. Тешко мени! Стида је пуно лице служитеља Твога, иако Ти непрестано молиш Рођеног Тобом, да и мени недостојном подари од милости своје. Ти једина, која си у утроби носила Избавитеља света, одреши неодрешиве окове моје; мене оскврнављеног убели сузама покајања. Ти, која си родила Живот мој - васкрсни мене, умртвљеног нехатом; и мене, отуђеног од Бога и Анђела, узведи к њима, Богородице."

Огромно је чудо, ваистину огромно, како то Господ трпи грехе моје! Како ме живог још није свео на дно пакла! Како није послао одозго невидљиво оружје да ме порази! Нема сумње, Владатељко, Ти си ми молитвама својим даровала живот, тражећи моје покајање, које Ти сама подај мени, служи Твоме, Преблага. Јер си Ти моја стена, уточиште и заштита. Озари ме светлошћу божанственог лика Твог, да бих Ти ноћу узнео славопој. Даруј ми, Господарице, скрушено срце, неућутно ридање и сузе, омиј дубине моје душе; даруј ми потпуно отпуштење грехова, као богоносна Жена која је у утроби имала оваплоћеног Бога! Нека Те ноћу угледам мисленим видом, Пречиста, и тада ћу се обрадовати. О, крепости моја, о, непостидна надо моја! О, животе и слатко видело служи Твоме! Прими ову молитву из оскврнављених уста мојих! Нека ноћ ова буде дан спасења служи Твоме, Богоневесто! Данас, Владарко, нека се радују због мене Анђели и дуси праведни, да бих са благодарношћу радосно прославио свесвето име Твоје. Знам ја да што год Ти пожелиш, све можеш пред лицем Рођеног Тобом Бога. Теби доликује поклоњење.

О, Мати Божија, Ти си изнад сваког разумевања и речи! О, Дјево, Ти си несравњено превазишла свако девство, јер си до Божанственог рађања Ти била девојка више од свих девојака, а таква си и остала у самом рођењу и после рађања!

О, Дјево, природа људска, која је некада одступила од Бога, преко Тебе се по законима неизрецивог човекољубља и неисказаног снисхођења, сајединила са природом Божанства, тако да Ипостас није претрпела ни сливање ни промену!

О, Дјево, ми који после страшног саједињења и помирења, завишћу лукавога и по надмености нашег ума, не испуњујемо своју дужност, преко Тебе изнова бивамо призвани и налазимо милостивим према нама Сина Твог и Бога, ради неућутних Твојих пред Њим, молитава! Тебе, Владатељко, молим, Тебе преклињем, милосрдна и човекољубива Мати милосрдног и човекољубивог Бога, заштити ме у овај час, јер ми је више него икада потребна заштита и помоћ Твоја.

Ја сам сав нечистоћа и греховно благо, или краће речено: ја сам обиталиште свих душегубних страсти, а намеравам да приступим пречистим и страшним Тајнама Сина Твога и Бога. Мене мучи страх и обузима трепет због неизбројног мноштва грехова мојих. Које од чула својих не оскврнавих ја бедник? Којих се све ђаволских потхвата нисам радосно прихватао, лицемерећи и губећи сваку меру? Каквим све сујетним помислима не упропашћавах ја душу своју? Чиме све ум мој није био плењен? Не само страстима које ме воде као заробљеника, у које сам несрећник падао због власти коју имају нада мном; и не само због расејаности мога ума, што сам по неуздржању чула присвајао из туђих дела, или речи, или из онога што сам нехотице чуо или видео, и што је у мени оставило лоше утиске; напротив, мој страсни, слаби, неваљали ум, поступајући заједно са виновником зла, облачи у слике и придаје извесну стварност ономе што никад у самој ствари није ни видео ни чуо, растачући на то све време мог бедног живота. И при таквом мноштву гнусобе у мени, о, Владичице, ја сам, злосрећни, намерио да приступим натприродним и Божанственим Тајнама, којима и Анђели желе да се приближе; бојим се да ћу као недостојан, слично

ономе који није имао брачну одећу, свезаних руку и ногу, уместо просвећења и усвојења благодати Божије, бити бачен у таму и осуђен на заслужено пребивање у њој. Шта ће бити са мном? Очекујем да ћу таквој, и још тежој одговорности допасти, недостојно се причешћујући страшним овим Тајнама. Али, ако и некада останем без причешћа, под изговором своје недостојности, не бринем се много због тога; и тако падам у саму дубину зла, подвргавајући себе истој, или још већој казни. Зато је за мене мучно и у једном, и у другом случају.

И зато прибегавам Теби, ваистину непобедивој и најјачој помоћници. Буди милостива мени, пренепорочна Владичице моја. Употребљавајући материнску смелост пред Сином Твојим и Богом, измоли за мене опроштај пређашњих сагрешења, и учини да ме не сагори свесажижући и просвећујући огањ Његових животворних Тајни; или боље речено, да Ти, која си натприродно стекла да Твојој вољи следује и моћ, удостојиш мене очишћења и просвећења причешћем овим Тајнама; и укажи ми пут како да остатак свог живота проведем у покајању, чистоти и смирењу, и буди свагда са мном у делима, речима, у помислима, и у свим душевним и телесним покретима, дајући ми правац, претходећи, руководећи, одбијајући од мене непријатељске силе, и као слугу, па макар и непотребног, на све начине сачувај и штити ме благодаћу Твојом. О, Своблагословена Владичице, не одби недостојне и ништавне молбе моје, него и у овом животу, и при исходу моје грешне душе, и на предстојећем страшном и непоткупљивом Суду, буди моја заштитница, избављајући ме од сваког ужаса, да бих спасен благодаћу Твојом, благосиљао и прослављао Тебе, и да бих озарен лучама светлости Твоје, приносио песмопоје славословећи и поклањајући се свеблагај, свемоћној и блаженој Тројици у векове векова. Амин.

Молитва седма

Свехвална и свеблага Владичице, изворе милосрђа, бездно човекољубља, водо жива, заступнице грешних, пристаниште нападаних, Ти, која си бесемено зачала у утроби Бога и удостојила се бити Матер Божија, истинска лозо виноградна, сасуде који у себе смести ману, подизање палих, опште прибежиште свију, животе целог света! Иако сам нечист и одан метежном и прељуботворном свету, безбрижан сам у мислима и поступцима, и празно проводим живот свој. Но Ти, чадолубива и састрадална Мати Божија, немој се згадити на мене грешног и блудног, прими мољење моје које Ти приносим оскврнављеним устима својим, и благопријатним и свеблагим молитвама, ваистину пренепорочна и Богоматер, милостивим учини мени Судију. Отвори милосрђе штедрога Сина Твог и умоли Га да превиди грехе моје и управи моје мисли ка покајању, учини ме мудрим извршитељем заповести Његових; не допусти да постанем својина и храна оскврнавитеља душа - сатане; молитвеним заузимањем Својим обнови мене који Ти толико сагрехих, и исправи покварени живот мој, да бих имајући Тебе - преблагу заступницу, могао без прекора предстати Судији и избећи страшно мучење. Заступништвом Својим учини ме наследником славе, умољавајући о томе Творца мог. Њему приличи слава, част и поклоњење кроза све векове. Амин.

Дјево Владатељко, Мајко Господа мог Исуса Христа, знам ја да сам нечист, оскврнављен, мрзак и недостојан, јер безакоња моја превазиђоше меру, постадоше неизбројнија од песка морскога, усмрдеше се и загнојише се ране моје од мноштва сагрешења мојих; к Теби прибегавам приносећи покајање, Теби припадам и исповедам сва

тешка сагрешења моја. Много сам пута прогневио Тебе, Матер Божију, прљајући се у нечистотама својим. Помилуј ме, Ти, која све човекољубиво милујеш; опрости и не узгнушај се на мене, Владичице. Не одвраћај лица свога од мене, да ја ништаван (тешко мени!) не бих био одбачен од Тебе! Нека се не обрадују због тога непријатељи моји. Подстакни мисао моју на покајање, и руководи ме на путу спасења. Ступивши на њега, нека Тебе имам за заступницу, да бих се уз Твоју помоћ спасао.

О, Владичице, Мајко човекољубивог Бога, приведи у скрушеност и смирење срце моје, даруј сузе очима мојим, просвети их светлошћу молитава Твојих, да не заспим на смрт. Окропи ме и очисти ме исопом милосрђа Твога; по благодати Твојој омиј ме сузама мојим и бићу белји од снега. О, Мајко Господа мога Исуса Христа, прими смирену исповест и молбу моју, обузми ум мој и остатак живота мог сачувај у покајању без саблазни; у време исхода смирене душе моје из тела, када се будем суочио са непријатељем мојим, тада, Владичице, погледај на мене милостивим оком Твојим, ослободи ме бездушних мучитеља и страшних чувара кнеза овога века, буди ми заштитница и уништи обвезницу грехова мојих. Приведи ме непостиђеног и спасеног престолу Сина Твога и беспочетног Оца Његовог и Свесветог Духа, једине лучезарне и једносуштне Тројице.

Свеблага Мати човекољубивог и милостивог Бога, милостива и блага млекопитатељице Благог и Милосрдног. Дјево, Владичице, приклони мени ухо Своје и чуј ме са висине славе Твоје. Удостој речи моје слуха Твога, Пренепорочна, разуми вапај мој који из дубине душе излази, почуј глас тужног мољења мога. Ти си ми, помоћнице моја, даровала живот заступништвом Твојим, дај ми и речи које ће отворити уста моја да објавим величија Твоја, пре одласка мога; јер је немогуће исповедати се тамо, по горком завршетку свега овдашњег. Сагреших Свенепорочна, сагреших, јер ја знам безакоње своје, и грех је мој стално преда мном (Пс. 50,3). Призри на ову последњу молитву моју и на исповест слуге Твога; даруј ми изворе тужних суза, очиститељну купељ оскврњене душе; спери блато грехова мојих, у окамењено срце моје усади свети страх Сина и Бога Твога. Уђи у унутрашњост моју да болна душа моја изроди сузе очишћења, и да се у мени обнови спаситељни дух. Обасјај мисаоном светлошћу помрачени и оскврнављени ум мој, развеј и одагнај густу маглу непрекидних помисли мојих, да у тишини и чистоти озарења светлости Твоје принесем свецелу жртву, жртву Богу пријатну, коју је заповедио Син Твој и Бог мој, који је дошао не праведнике, већ грешнике да призове на покајање, те да по Твоме заступништву прими и мене недостојног.

Преблага Владичице, одувек је било много сагрешивших, у сва времена је било много оних који нису држали заповести Сина Твога; али нема ни једнога који би надмашио мноштво безакоња мојих, свесно учињених. Цео Стари и Нови Завет слави врлине праведника, и предаје срамоти нечасна дела грешника и безаконика, али унутрашњи глас савести моје даје ми да видим да је гнусоба грехова мојих тежа, и бреме зала мојих превишује све рђаво од памтивека. Јер, осуда за оно што је учињено у незнању, лакша је и подношљивија од осуде за оно што је учињено свесно. Адам је примио заповест и закон, али их није одржао. Но он, Пречиста, још није био сазнао путем опита другогa пад и осуду. А ја, несрећник, шта могу рећи у своје оправдање? Нажалост, ништа. Неуздржан и самовољан, ја сам тежио да постанем рђав; зато ми нема извињења; ја сам несрећнији од свих несрећних потомака Адамових, и Каина, и Ламеха, и од безумних градитеља куле, несрећнији од Содомљана, огњем прогутаних, и од оних што настрадаше у Нојевом потопу, и за већу сам осуду него ли зли Египћани. Исто тако знам да сам несрећнији од свих несрећника, и грешнији од свих грешника Новог Завета; јер крстивши се, ја се

оскврнављујем; окупан, покривам се нечистотом; почаствован примањем благодати, ја се облачим у срамоту грехова, и уништавам благодат добијену приликом крштења. Да ли ће достати у мени мисли и речи, времена и способности за очишћење грехова мојих, који су велики као море о, Свесвета? Шта ће бити са мном? Каквим путем да идем? Небески пут је недоступан, земни - тесан, подземни - страшан, морски - преграђен. Налазим се у неописивој тешкоћи; неизбежна опасност прети ми одасвуд; мисао и реч пресушују.

Ти, Моћна Мајко Свемогућег и Живог Бога, пружи руку помоћи, мени лишеном сваке утехе, подигни душу моју рекавши јој: „Ја сам спасење твоје!"

Ти, Пречиста, помоћнице и заступнице моја, прими мољење недостојног слуге Твог. Верујем, Пренепорочна, да можеш то да учиниш. Спаси ме, једина стазо свих покајника. На мени, који сам од свих беднији и несрећнији, тим пре покажи предивну милост Твоју, надање моје, Владичице Богородице. Ти знаш помисли, и дела, и немоћ понижене природе моје; Теби поверавам душу своју оскврнављену многим гресима и непристојним помислима. Ти видиш Владичице, ране моје и лукаве помисли; излечи их, изливши на њих капљу самилости своје. Погледај на мене, Владичице моја Богородице, учини милостивим према мени Сина Твога и Цара свију, када пред Анђелима и људима буде објављивао моје лоше помисли и дела. Тебе ће, јер се заузимаш за душу грешну, Он услишити као човекољубиву Мајку и као прибежиште грешника. Јер Те је као одбрану, прибежиште и помоћ за мени сличне грешнике, и поставио Син и Бог Твој. Њему доликује свака слава, част и поклоњење, са беспочетним Његовим Оцем, са Свесветим, благим и животворним Његовим Духом, сада и свагда и у векове векова! Амин.

Молитва осма

Дјево, Владичице, Богородице, опште спасење рода хришћанскога! Као Мајка, Ти се непрестано стараш о нама; жалостивна, Ти нас окружаваш својим доброчинствима, спасавајући, чувајући, избављајући од опасности, штитећи од искушења, ослобађајући од грехова. Ми ти благодаримо за то, и не тајећи Твоја доброчинства, опевамо чудна дела Твоја, прослављамо самилост, величамо промишљање, славословимо посредовање, и опомињући се великих дарова Твојих, и о томе од каквих си нас опасности избавила својим заузимањем, ми Ти као дужници приносимо захвалну песму, мада и недостојну великих доброчинстава Твојих. Јер шта може бити достојно њих? Ипак Те преклињемо: сажали се на служитеље Твоје и принеси за нас молбу рођеном од Тебе Богу нашем, да нас он избави од вечне муке, да прославимо свесвето име Оца и Сина и Светога Духа, сада и свагда и у све векове.

Ти видиш, Свесвета Владичице Богородице, каквим нас бедама опкољује лукави, свезлобни демон. Он нам нашаптава жељу одавати се страстима. Зато устани, и не одбаци нас до краја. Због чега Ти одвраћаш лице своје и заборављаш немоћ нашу? Покидај замке лукавога, истреби непријатеље наше. Заузимањем својим заустави гнев Божији, изазван сагрешењима мојим многим. Доброчинствима својим додај још и то на молбу нашу, и ми ћемо прославити свесвето име Сина Твог и Бога нашег, заједно са беспочетним Оцем Његовим.

Владичице, Богородице, Ти си у утроби носила Христа Бога Спаситеља нашег, - на Тебе полажем сву наду, у Тебе се уздам, јер си Ти изнад Светих Бестелесних Сила. Чувај ме, Пречиста, Својом божанском благодаћу; руководи мојим животом, сагласно са светом вољом Сина Твог и Бога нашег. Даруј ми отпуштење грехова, и буди ми прибежиште,

окриље, заштита, и путеводитељка у живот вечни. И у страшни час смрти не остави ме, Владичице, него похитај ми у помоћ, и истргни ме из руку демона мучитеља. Јер поред жеље, Ти имаш и моћ, као блага Мати Христа Бога нашег. Једино си Ти, Владарко Богородице, узвишенија од све земље, ми Те Богоневесто са вером благосиљамо, са љубављу поштујемо, са страхом Ти се клањамо, вазда Те величајући, и достојно хвалећи Тебе. Јер си Ти почаст над почастима, вредност над вредностима и висина над висинама.

О, Владичице, Ти си ми Богом дарована утеха, божанствено орошење унутрашње жеге моје, ново врело у пресахлом извору суза мојих, лучезарна буктиња помрачене душе моје, путоказ у недоумицама мојим, сила у слабостима, прекривање наготе, богатство у сиротињи, исцељење неисцељивих рана, отирање суза, прекраћење ридања, промена судбине, олакшање у болестима, уништење окова, нада мога спасења - чуј молитвене уздахе моје, сажали се на плач мој, и дирнута сузама мојим, снисходљиво прими молбу моју, и покажи на мени милосрђе, као Мати човекољубивог Бога. Осврни се и прими мољење моје, испуни неутолјиву жељу моју. Као онога, који је Твога рода и подобан Теби слуга, присаједини ме себи у земљи кротких, у обиталиштима праведних, у окриљу светих. Преклињем Те, општа радости свих, општа заштито свих, удостој ме (који Те сада молим) обрадовати се оном неописивом, и истинитом радошћу рођеног Тобом Цара и Бога, у неисказаним дворима Његовим, у непрекративој и неутолјивој наслади, у безграничном Царству Његовом. О, Владичице моја, прибежиште моје, животе и заштито, оружје и похвало, уздање и сило моја, дај ми да се наслађујем неизрецивим и непостижним даровима Сина Твога у небеским обиталиштима. Све ово ја молим од Тебе, јер Ти, као Мати Свевишњега, имаш одговарајућу жељи Твојој силу. Зато се надам да ћу добити ово што очекујем од Тебе Богоневесто, пошто си надумно родила наду свих – Господа нашег Исуса Христа, истинитог Бога и Владику, коме приличи свака слава, част и поклоњење, са беспочетним Његовим Оцем, са Свесветим, благим и животворним Његовим Духом, сада и свагда и у векове векова! Амин.

Молитва девета

Дјево, Владичице, Пречиста Богородице, свеславна Госпођо моја, свепреблага, Ти си узвишенија од неба, чистија од сунчане светлости, пречаснија од Херувима, славнија од свих небеских војски; Ти си похвала апостола, проповед мученика, радост преподобних, сијање подвижника, златна кадионица, светозарни светионик, сасуд који носи у себи небеску ману, истински кивот, божанствени закон, несагорива купина, станиште најпространије, процветала палица Аронова! Ти си стварно постала палица, а Син Твој, Христос наш, Бог и Творац мој, јесте истински Цвет. Ти си по телу родила Бога Реч, и пре рођења и по рађању остала си Дјева. Тобом смо се ми помирили с Богом Оцем кроз Христа, Сина Твога. Ти си помоћница грешнима и беспомоћнима, утеха свету, заштита сирочади, откуп из ропства, потпора монахујућима, нада мирјанима. Ти си трпљење, заштита и заклон удовицама, похвала, венац и радост девојкама. Славна Владарко и Госпођо, сакриј ме и сачувај ме, да ме лукави враг не извргне руглу. Свобеспрекорна, Ти си пристаниште, помоћ и заступница моја, и ја не знам друго уточиште осим Тебе.

Са многим сузама преклињем Те, Владатељко, да ме најслађи Син Твој и Творац мој, не осуди на посечење због мноштва грехова које починих. Молим Те, заузми се за мене да бих и ја могао ући у обиталиште светих, где нема ни суза, ни туге, ни смрти, ни муке, ни тескобе, него је непрекидна радост, уживање праведних, бесконачни живот,

утеха, радовање, слава и светлост. Напуни уста моја сладошћу благодати Твоје; побуди језик мој да радосне душе и пламеним срцем славословим Тебе; дај ми силу да произнесем онај анђелски славопој, који Теби, Матеродевствена, изговори Гаврил Архистратиг.

Удостој, Дјево, смиреног слугу Твог да се избави од страсти и сваког греха; развеј мисли које неретко у ум мој долазе од ђавола, и које он шаље зато, да душу моју сурва у преисподњу. Избави ме, Свесвета, од мрежа његових. Даруј ми, Дјево, страх Божији и љубав, настројење богоугодно и живот беспрекоран, љубав ка Господу и ближњима, трпљење, смирење, уздржање и пост, очиститељне скрушене сузе, помишљање на вечне муке и одвраћање од рђавих дела која сам грешни починио.

Теби је, Матеродевствена, познато да нема у мени наде на спасење, јер сам по својој вољи оскврнавио и огрубео душу и тело. Од младости своје ја бедни постадох нечист, бескористан и разбијен сасуд, у свему сам следовао Велијару, и у помислима, и у делима неприличним, и све до сада тежи да ми обузме вољу. Тешко мени бедноме! Свелукави ми свакодневно спрема замке. Не могу да подносим злобне помисли, јер сам стекао лошу навику према греху, и тек понекад имам жељу да се отргнем; од свег срца свог, ја бедни, дајем страшну заклетву и обећање Сину и Богу Твоме, говорећи: „Опрости ми, Владико, грехе моје; од сада престајем грешити пред Тобом“. О, велико је Твоје дуготрпљење Христe, животодавче! Како само подноси ово благоутробни Син Твој, Владичице, гледајући моје пренебрегавање, клетвонарушавање и лажљивост, којој нема мере у мени окајаном! Тешко мени! Какво је у мени неплашење, какав немар! Дајем обећање и истог часа се предајем горем, ја мрски и лажљиви. Као пас који се прејео, па се враћа на своју бљувотину, тако се и ја, бедник, враћам назад, и никада не постајем бољи; већ ме, напротив, Велијар изнова баца у очајање, о Свесвета.

Стога, помози ми, Свепречиста Владичице, не допусти да постанем својина лукавога, већ ме истргни из руку мрског злоковарног врага.

Учини ме, Дјево, слугом Сина Твога, и достојним сасудом Духа Свесветога, који Те је осенио у оно време. Спаси ме, Свеопевана, како Ти сама хоћеш и знаш. Дај ми само да прославим Тебе, и да свом душом и од свег срца ускликнем Теби: Радуј се, песмо Херувима и славопоју Анђела! Радуј се, мире и радости људскога рода! Радуј се, рају наслада! Радуј се, дрво живота! Радуј се, тврђаво верних, пристаниште злочиника! Радуј се, позивање натраг Адама! Радуј се, искупљење Еве! Радуј се, изворе благодати и бесмртности! Радуј се, запечаћени сасуде Светога Духа! Радуј се, најбожанственији храм! Радуј се, престоле Господњи! Радуј се, Непорочна, јер си размрסקала главу змије, и бацила је свезану у бездан! Радуј се, прибежиште уморних! Радуј се, откупе од клетве, о, Беспрекорна Дјево, јер си у Рођеном од Тебе јавила радост свету! Радуј се, Мајко Христа, Сина Бога живог, коме приличи слава, част и поклоњење и песмословље, сада, свагда и посвуда! Амин у векове.

Молитва десета

Дјево, Владичице, Богородице, која си у телу родила Бога Реч, знам да сам недостојан гледати на Твоју икону, јер су тело и душа Твоји чисти, и Ти с правом треба да се гнушаш мене, непорочна Приснодјево. Али, пошто је Тобом рођени Бог, ради тога постао човек, да призове грешнике на покајање, то прими моју исповест о мноштву тешких сагрешења, и умоли Сина Твог и Бога, да милост Своју укаже бедној и злонаравној души мојој, јер мноштво безакоња мојих смета ми да подигнем к Њему поглед, и да сам

молим од Њега опроштај. Зато Тебе имам за заступницу и молитвеницу. Насладивши се многим даровима од створившег ме Бога, ја неблагодарни заборавих све, и уподобих се бесловесним животињама. Убог сам у врлинама, а богат страстима, препун сам стида и лишен смелости, осуђен сам од Бога.

Мене оплакују Анђели, подсмевају ми се ђаволи, изобличава ме савест, срамоте ме моји сопствени поступци; пре смрти ја сам мртавац, пре Суда осуђен сам од себе, пре бесконачног мучења сам себе мучим очајањем.

Стога и прибегавам к брзој помоћи Твојој, Владичице Богородице! Велики дужник сам ја, који блудно расточих наслеђе своје, одајући се блуду горе од Манасије, поставши тврда срца горе од богаташа, роб стомакоугађања, обиталиште лукавих помисли, љубитељ срамних и нечистих речи, страним сваком добром делу. Прими смирење моје, Пречиста; сажали се на немоћ моју, Свенепорочна! Пред Рођеним од Тебе Ти имаш велику слободу, какву нико други нема. Ти све можеш као Мати Божија, и ничег немогућег нема за Тебе, само ако ти узажелиш. Не презри сузе и ридања моја! Не одбацуј тугу срца мога! Не остављај постиђеном наду моју на Тебе! Материнским молитвама Твојим приволи милосрђе Сина и Бога Твог, и удостој мене, несрећног и недостојног слугу Твог, да добијем првобитну лепоту душевну, да збацим са себе ружноћу страсти, да се избавим од греха, да се приклоним пред правдом, да са кореном ишчупам сластољубље и да се обучем у светињу бестрашћа, да умрем за свет и да оживим за врлину. Ти сама буди ми сапутница када путујем, и прати ме када пловим. Сама побеђуј бесе који непрестано војују на мене, укрепљуј ме када бдим, чувај ме када спавам, утешуј ме када плачем, охрабруј ме када сам потиштен, избављај ме увређеног, ослобађај ме оклеветаног, подижи ме онемоћалог; и помажи ми у смртној опасности, свакодневно ме показујући страшна за видљиве и невидљиве непријатеље, да би сви они знали да сам ја - слуга Твој.

О, Пресвета Владичице моја, Богородице, услиши ову тужну молбу моју, и испуни је по мери уздања мог у наду свих крајева земаљских. Угаси жар у телу мом; укроти буру гнева; истреби потпуно надменост сујетне младости. Умањи у срцу мом зла сањарења, шиљана ноћу злим духом; ослаби свакодневну навалу нечистих помисли. Научи језик мој да говори само о корисном, а очи моје да виде красоту врлине. Управи ноге моје да неспутано иду блаженим путем заповести Божијих; освети руке моје, да се достојно уздижу ка Свевишњем. Очисти уста моја, да бих смело могао Свевишњег Бога називати Оцем. Отвори ушш моје, да бих се могао хранити, слађим од меда, речима Светога Писма, примајући их мислено и чувствено, и испуњавати их уз помоћ Твоју. Дај ми време за покајање и жељу да се променим, избави ме од изненадне смрти и избави од осуде савести; и на крају дођи к мени при разлучењу смирене душе моје од бедног тела мог; умањи тада неподношљиве муке, олакшај неисказану тугу, утеши у безнадежном положају, избави од гледања лица ђавола, избави од немилосрдног мучења на ваздушним митарствима, одбиј пламене мачеве грехова мојих, удостој на страшном Суду да станем с десне стране Сина Твог, спаси од бесконачних мука и даруј да наследим вечно блаженство.

Теби, Владичице Богородице, светлости помрачених очију мојих, утехо душе моје, надо моја по Богу и спасење моје, приносим ову исповест! Прими је благосрдно и очисти ме од сваке нечистоте тела и духа, удостојивши ме у овом животу неосуђено се причешћивати пречистом Крвљу и Телом Сина и Бога Твог, а у будућем животу удостојити се причешћа радости небеске вечере, рајских наслада, Царства Божијег где је насеље свих радосних. Удостојен тих блага, ја ћу вечито славити Сина и Бога Твог, са беспочетним Оцем Његовим и животворним Духом, сада, свагда и у векове векова. Амин.

Молитва једанаеста

Дјево, Владичице, Богородице, која си натприродно и неизрециво родила Јединородно Слово Божије, Творца и Владатеља свега видљивог и невидљивог, Једног из Тројице Бога, и Бога и човека, Ти си постала обиталиште Божанства, сместиште сваке светиње и благодати, у коме је благовољењем Бога и Оца и садејством Светога Духа телесно обитавала пуноћа Божанства; Ти си све надвисила царским и богоугодним достојанством, и превасходиш свако створење; Ти си слава и утеха, и неописиво весеље Анђела, царски венац Апостола и Пророка, натприродно јунаштво мученика, поборница у подвизима и податељка победа, Ти која спремаш за подвижнике венце и награде вечне и узвишене, већа од сваке почести, част и слава преподобних, непогрешива путеводитељка и наставница молитвеног тиховања, двер откривења и духовних тајни, извор светлости, врата вечног живота, непресушна река милосрђа, неисцрпно море дарова и чуда.

Тебе преклињем и Тебе молим, састрадална Мајко човекољубивог Владике, буди милостива нама смиреним и недостојним слугама Твојим, погледај самилосно на униженост и смирење наше, исцељуј слабост душа и тела наших, развеј видљиве и невидљиве непријатеље. Пред лицем непријатеља наших буди за нас недостојне, убојно оружје, јака одбрана и непобедива поборница, покажи на нама древне и дивне милости Твоје; да познаду безаконици да је Син Твој и Бог, једини Цар и Владика, а Ти, заиста Богородица, која си родила по телу истинитог Бога, и да је Теби могуће све што зажелиш, Владатељко, учинити на небу или на земљи, и свакоме који моли даровати оно што му је потребно: болеснима здравље, а онима који плове тихо море и добру пловидбу. Буди сапутница онима који путују и закриљуј их; спасавај заробљенике из тешког ропства; утешавај ојађене; олакшај беду и свако друго телесно страдање, и ослобађај од душевних недуга и страсти невидљивим заступништвом Твојим, да бисмо на крају пута овог временог живота, могли преко Тебе добити вечна блага у Царству небеском.

Правоверне цареve наше који се, Пресвета Владарко, уздају у милост и посредовање Твоје, и у свему имају Тебе за заступницу и поборницу, укрепи против непријатеља њихових; растури облак туге који је покрио душе њихове; избави их из утучености и малодушности, и подај им светло и радосно расположење духа, подаривши мир и спокојство држави њиховој.

Молитвама Твојим, Владатељко, спаси посвећену Теби паству, сав град и земљу - од глади, земљотреса, поплаве, пожара, покоља, најезде туђинаца, међусобних ратова; и сваки праведни гнев Божији одврати од нас благовољењем и благодаћу Јединородног Сина и Бога Твог, коме приличи свака слава, част и поклоњење, са беспочетним Оцем и са вечним и животворним Духом Његовим, сада, свагда и кроза све векове. Амин.

Преподобни Јефрем Сирин
Молитве за разне прилике

Молитва прва

Сагреших небу и Теби, Господе Боже Сведржитељу, и више нисам достојан назвати се сином Твојим (Лк. 15,18 19), ни погледати и видети висину небеску, од мноштва неправди мојих (2. Пар. мол. Ман), нити славно име Твоје произнети, грешним својим устима. Јер недостојним неба и земље учиних себе, ожалостивши Те, преблагви Владико. Зато Те молим, и опет молим, Господе, не одбаци ме од лица Твога, и не одступи од мене, да не погинем. Јер да ме није покривала милост Твоја, већ бих пропао и нестао као прах пред лицем ветра, као да ме никада ни било није у овом животу. Од како оставих пут Твој, не дочеках ниједан добар дан, јер дан проведен у греху, иако се показује добрим, горчији је од најгорчијих дана.

Од сада се надам на милост Твоју, да ћеш ми дати снаге да се постарам за своје спасење. И сада Ти припадам и молим, помози мени заблуделом са пута правде. Излиј на мене обиље милости Твоје као на блудног сина, јер обешчастио сам живот свој, расточивши обиље благодати Твоје. Помилуј ме, Боже, и не гневи се на мене због бедног живота мог. Смилуј се на мене као на блудницу, цариника и разбојника, оне који су на земљи од свих били презрени, а које си Ти, Господе, примио и учинио становницима раја сладости. Зато прими покајање и од мене, непотребног слуге Твог, јер презрен сам од свих. А Ти си, Господе, дошао, не праведнике, него грешнике да призовеш на покајање. Теби припада слава у векове векова. Амин.

Молитва друга или исповедање Богу

Исцели ме, Господе, и бићу исцељен (Јер. 17,14).

Једини, премудри и милосрдни Лекару, умољавам доброту Твоју, исцели ране душе моје и просвети очи ума мога, да бих разумео свагдашње Твоје промишљање о мени. И пошто су срце и ум мој полудели, нека их исправи благодат Твоја, та со истинита. Шта да кажем Теби Предзналче, који испитујеш срца и утробе. Ти једини знаш да је као земља безводна, жедна Тебе душа моја, и жељно Тебе срце моје. А благодат Твоја, вазда насићава оног који Те љуби.

И зато, као што си ме увек слушао, Господе, тако и сада не презри мољење моје. Јер гле, ум мој као заробљеник тражи Тебе, јединог истинитог Спаситеља. Зато пошаљи благодат Своју брзо на помоћ мени, и она ће наситити глад моју, и утолити жеђ моју, јер неутољиво Те желим, Владико. И ко се може истински наситити Тобом, ако Те истинито љуби и жеђа за светлошћу истине Твоје. Испуни мољење моје, светлости Податељу, и даруј ми по молитви мојој, источи срцу моме бар једну кап благодати Твоје, да се разгори у срцу моме пламен љубави Твоје; и као огањ у шуми, као трње и шибље, нека изгоре лукаве помисли. Удели ми богато, не мерећи, онако како само Бог даје човеку; онако како обдaruје цар царујуће. Обогати ме као добри отац. Ако сам ја, будући порочан, одбацивао и одбацујем дарове Твоје, Ти, који си благословио Самарјанку, као Онај, који је напунио судове воде благословом, утоли жеђ моју благодаћу Твојом; и као Онај, који је нахранио пет хиљада, нахрани мене гладног благодати Твоје Владико. Даруј, Човекољупче, искано слузи Твојој који Те моли. Јер ево, и ваздух блиста, и пој птица се преображава од славе безмерне Премудрости Твоје. Ево, и земља се облачи у ризу, цветним бојама изаткану, без руку људских украшену, весели се и двоструко празнује: ради првородног сина свога Адама, јер је у живот призван, и ради Владике свога. Ево, и море се испуњава благодаћу Твојом, и обогаћује по њему пловеће.

Благодат Твоја даровала ми је смелост да говорим пред Тобом, и жеља коју имам у себи принуђује ме да Те тражим. Чак и за то време, змија, то оруђе човекоубице од искона,

приступајући отвара уста своја; колико ће тек, жељан Тебе слуга Твој, отворати уста своја на славу и хвалу благодати Твојој.

Ти, који си примио и похвалио две лепте оне удовице, прими мољење слуге Свога, умножи молитву моју и услиши мољење моје, да постанем храмом благодати Твоје, да се она усели у мене и научи ме сама како да јој угађам, да сама свира на лири душе моје, и заигра песму умилења, испуњену весеља; сама да свеже ум мој као уздом, да пред Тобом не сакреш, заблудевши, и не будем због тога избачен из оног света. Услиши, Госпoде, услиши мољење моје, и даруј ми да ја заблудели и нечисти, постанем чист, да се ја безумни уразумим, да ја бескорисни, постанем користан у стаду изабраних подвижника Твојих, и свих Светих који су Ти угодили, и наслeдим Царство Твоје.

Они који се радују у рају, сами се за мене заузимају и вапе к Теби, једином Човекољупцу, па Ти, услиши мољење њихово, и спаси ме њиховим посредовањем, а ја ћу Ти кроз њих одати славу, јер си ме ради њихових молитава помиловао, и ниси оставио у презрењу мољење моје. Ти си, Госпoде, преко пророка Твога рекао: *отвори уста своја и ја ћу их напунити* (Пс. 80, 10).^{*} И ево, отворени су и срце и уста слуге Твога; испуни их благодаћу Твојом, да бих Те непрестано благосиљао, Христе Боже, Спаситељу наш. Окропи срце моје, благи Човекољупче, росом благодати Твоје. Јер као што ни засејана земља не може сама од себе да нахрани растиње, без посете Твоје доброте, тако и срце моје није у стању изрећи оно што би било Теби угодно, по благодати Твојој, ако Ти не учиниш да узри плод правде.

Ево, лето храни земне плодове, и дрвеће се венчава разнообразним цветовима. Нека роса благодати Твоје напоји и ум мој, и украси га цветовима смирења, скрушености, љубави и трпљења. И шта још рећи? Молитва је моја немоћна, а безакоња велика и силна. Греси ме моји гуше и немоћ ме моја притиска, а Ти си богат и благ, милосрдан и дарежљив. Ти, који си отворио очи слепоме, отвори и очи ума мога да непрестано созерцавам красоту Твоју. Ти, који си отворио уста свезаноме, отвори и моја уста на похвалу Теби, и на славу благодети Твоје. Ти, који си поставио границе мору, речју заповести Твоје, постави границе и срцу моме, благодаћу Твојом да не скреће *ни на десно, ни на лево* (5. Мојс. 5, 32) од красоте Твоје. Ти, који си, у пустињи дао воду народу непокорном и свадљивом, дај и мени скрушеност, и сузе очима мојим, да плачем дан и ноћ све до кончине дана мојих, са смирењем, љубављу и чистим срцем. *Нека дође мољење моје преда Те! По речи Својој, избави ме* (Пс. 118, 170), и даруј ми од семена светога да Ти приносим прегршти пуне смирења. Слава Ономе, који нам је дао да имамо шта да Му принесемо! Услиши, Госпoде, молитву слуге Свога, заступништвом свих светих Твојих, над којима си благословен у векове векова. Амин.

Молитва трећа

Боже праведни свехваљени, Боже превечни, услиши човека грешника у овај час. Чуј ме, Боже, у сили Својој, и не опомињи се свагдашњих и непрестаних преслушања ништавности моје.

О, Боже светих Сила; о, Творче бестелесних; о, Госпoде, који си рекао: *тражите и добићете* (Мт. 21, 22), не узгнушај се мене нечистог, који оскврнавих уста своја и оденух се у нечистоту греха. Чуј ме Ти, који си обећао чути оне који Те призивају у истини; и

^{*} Нумерација псалама је вршена по Даничићевом преводу из 1937. г

управи стопе слугу Својих на пут мира. Буди милосрдан незлобивим слугама који су у туђини. 0, Теби, који си рекао: *будите безазлени као голубови* (Мт. 10,16), вичем из свег срца свога: *услиши ме, Господе* (Пс. 118,145), *узданицо свијех крајева земаљских и народа преко мора далеко* (Пс. 64,5). Запрети свим нечистим духовима да беже од лица слугу Твојих. *Узми оружје и штит, и дигни се њима у помоћ. Потегни копље, пресијеци пут оним који их гоне, реци Господе, души њиховој: Ја сам спасење твоје* (Пс. 34,2-3). Нека одступи од мисли њихове дух страха, унија, дух гордости и сваке злобе; нека згасне у њима свака жестина, дејством ђаволским изазвана; нека се просвети њихово тело, душа и дух светлошћу познања Твога, да би дошавши у јединство вере и познање Свете Тројице којој се клањамо, у меру узраста човека савршена, у векове векова са Анђелима и свима од памтивека благоугодившим Богу, прослављали свечасно и свезаштитничко име Оца и Сина и Светога Духа. Амин.

Молитва четврта

Владико, Господе, Боже неба и земље, Царе векова, благоволи да ми се отворе двери покајања, јер болећивом душом умољавам Те. Погледај на мене по великој доброту Својој и прими мољење моје; не одбаци вапај мој, већ опрости мени кривцу за многа сагрешења. Приклони ухо Твоје к мољењу моме, и опрости ми свако зло које учиних, као човек побеђен својим лошим настројењем. Јер тражим покој и не налазим. Савест је моја нечиста, и не налазим спокоја због мноштва безакоња мојих. Услиши, Господе, срце с болом вапијуће к Теби. Не опомињи се злих дела мојих, већ погледај на бол душе моје. Похитај, исцели мене жестоко изранављеног, дај ми да убрзо дођем к себи, по благодати човекољубља Твога. Избави ме од злих дела мојих, и не узвраћај ми по ономе што учиних, да не бих потпуно пропао и лишио се сваког усрђа и жеље за исправљањем својим.

Зато, падам пред милосрђем Твојим и молим: „Помилуј мене, који сам осудом дела својих сатрвен у прах. Призови, Владико, мене сужња, кога спутавају и као ланцима везују дела моја, јер Ти једини знаш како да раздрешиш свезане и исцелиш скривене ране, познате једино Теби, Тајновидче. Јер колико год зала да трпим, налазим да си за све невоље Ти исцелитељ страдајућих, двер ожалашћених, избавитељ у ропство одвођених, вазда уздржавајући руку Своју и не попуштајући гнева Свога, припремљеног за грешнике.”

Ти нам, по великом човекољубљу Свом, дајеш време да се уразумимо, јер си брз у милости и спор у кажњавању. Зато пружи ми руку Своју, и подигни ме из глиба безакоња мојих, Ти, који се не радујеш пропасти људској, и не одвраћаш лице Своје од оног који Ти се са сузама обраћа. Услиши, Господе, глас слуге Свога, вапијућег к Теби; покажи лице Своје мени помраченом, просвети ме доласком Светог Духа Твога, даруј усрђе мени оскрнављеном, и труд мој обрати, Господе, у радост моју; раздери жалобну одору моју и опаши ме весељем, нека се и мени отворе двери Царства Твога, да ушавши у њега прослављам Свесвето име Твоје, Оца и Сина и Светога Духа сада и увек и у векове векова. Амин.

Молитва пета - Светоме Духу

Господе, Царе небески, Утешитељу, Душе Истине, чуј мољење моје и опрости мени недостојном слуги Твојем, све што сагреших овога дана као човек, или боље рећи као онај који је недостојан назвати се човеком. Опрости моје грехе, хотимичне и нехотичне, оне што сагреших у знању или у незнању, у заносу или из непажње, по великој својој лењости и нераду; или се клех Именом Твојим светим, или се клех, а неистину говорих, или похулих на Њега у мисли својој, или кога укорих, или кога оклеветаш, или ожалостих, или кога проклињаш, или кога разгневих, или слагах, или ближњи дође к мени, а ја га презрех, или брата свога ожалостих, или док стајаш на молитви и псалмопојању, лукави ум мој блуђаше по стварима житејским и делима злим, или се насладама предавах, или се непристојно шалих, или се неразумно смејаш, или се уносиш, или се загледах у пролазну лепоту и бих њоме обузет, или говорих што не треба, или обрађаш пажњу на слабости брата свога, а своје безбројне слабости и посрнућа занемарих, или бејаш лењ за молитву, или што друго лукаво учиних - све ми опрости, и друго што сагреших, а чега се и не сећам.

Помилуј ме, Господе, и опрости непотребном слуги Своме, као благ и човекољубив, да у миру заспим и отпочинем, ја блудни, и прославим Тебе са Оцем и Сином, сада и свагда и у векове векова. Амин.

Молитва шеста

Величајући, узвеличаш Те, Господе, што си погледао на смирење моје и ниси ме предао у руке непријатељима мојим, него си спасао од невоље душу моју. И сада, Владико, нека ме покрије рука Твоја и дође на мене милост Твоја, јер је смућена душа моја и ожалостијена веома да је при исходу њеном из бедног тела овог, не пресретне лукава рука противникова, и не задржи у тами због грехова учињених у овом животу, у знању и незнању.

Буди милостив мени, Владико свих, да не угледа душа моја мрачни приказ злих бесова, већ нека је приме чисти и светли Анђели Твоји. Дај славу Имену Твојем Светоме, и силом Својом узведи мене ка Божанственом Твојем престолу. И када ми буде суђено, нека ме не уграби рука кнеза овога света, да би ме грешног сурвала у дубину адску. Но, Ти се заузми за мене, и буди ми спаситељ и заштитник.

Помилуј, Господе, душу моју оскврнављену страстима овога живота. И ако сам у чему, као човек, по слабости природе, сагрешио речју, или делом, или мишљу, Ти, који имаш власт отпуштати грехе, опрости и разреши мене, да се обретем у месту свежине, и пред Тобом се покажем беспрекоран, без нечистота и скверни, и нека ме неокаљаног прими рука Твоја, Владико, јер си благословен у векове. Амин.

Молитва седма

Господе Исусе Христе, Сине Божији, Боже Спаситељу мој, неизрецива наслада, Спаситељно Име, даруј мени недостојном слуги Твојем скрушеност и просвећење срца, да бих просвећеног срца, са сладошћу источио сузе у чистој молитви. А Ти, за то мало мојих суза, изглади обвезницу грехова мојих, и ради тог малог мог плача, угаси у мени разбуктали огањ. Јер ако ми даш, Владико, да плачем овде, ослободићеш ме од огња неугасивог тамо. Иако знам, знам, дуготрпељиви, човекољубиви Господе, да Те сваког дана и часа безмерно жалостим и гневим, али благост дуготрпељива Твоја нека надвлада

моју злобу и јед. И ако је матер, када је непоштована од сопствене деце, савладана својом болећивошћу немоћна да их презре, зар неће тим пре благодат и благодат Твоја, благоутробни и дуготрпељиви Господе, покренута безмерним Твојим милосрђем, надвладати моју злобу и помиловати ме?

О, Господе благи, Боже милости и доброте, спаси ме од лукавих помисли, прљавог и страшног врага, који свакодневно раздире и угњетава душу моју лукавим и скверним помислима. Неизрецива је сила Твоја, Христе, која је зауставила таласе морске; нека запрети и њему, нека онемоћа сила његова и отера га далеко од мене, слуге Твога. Јер он свакодневно обнавља против мене своје замке, и жури се да овлада мојим ослабљеним умом, да би ме удаљио од Тебе и Божанских заповести Твојих. Но Ти, Владико, многомилостиви Господе, пошаљи брзо Своју помоћ, и од мене, непотребног слуге Свог, отерај ову велику змију са свим њеним лукавим и гнусним помислима, да бих у чистоти могао опевати и славити Тебе, са беспочетним Твојим Оцем и Свесветим, благим и животворним Твојим Духом, непрестано, сада и увек и у векове векова. Амин.

Молитва осма

Безгрешно Јагње Божије, који си по Својој слободној вољи телесно претрпео Крст, заклан за спасење нас грешних, и телом искусио смрт непроменљиво, да би спасао палу природу нашу, закључану у дубинама земље. Ти, телесно мртав, живот си излио свету Твојој, и умртвивши смрт, као колибу разорио си адску тамницу. Облаче који изливаш дажд нетрулежности, Бисеру бесцени - од Божанске муње, живоносна лоза која точиш целом свету сладост спасења; истинита и незалазна Светлости, Слово, Премудрост и Сила Бога Оца, блистање славе Његове, недокучиви Исусе и неиспитиви Христе, једини милосрдни и човекољубиви, на мене грешног излиј велику благодат Твоју, и примивши мољење моје, избриши мноштво неизбројивих безакоња и грехова мојих, и услиши све молбе моје. Не осуди мене непоправљивог, не одбаци ме немарног и нетрпељивог, и при Другом доласку Твом, када будеш судио целом свету, не кажи мени бедном: „Шта си ти претрпео ради мене?"

Ни мало трљења Ти не принесох ја окајани. У онај страшни и ужасни Дан рећи ћеш, Господе, нама грешнима: „Ви добро знате, људи, шта сам Ја претрпео ради вас. Ја, Бог - ради вас сам се у телу оваплотио, Ја, Невидљиви - ради вас, видљиво сам на земљи боравио, ради вас сам гладовао, жеђао, злопатио се, ради вас гоњен био, каменован, Ја, Безгрешни - ради вас шамаран и поплуван, Ја, Бестрасни - ради вас претрпех срамну смрт, ради вас копљем у ребра прободен, оцтом са жучи смешаним, напојен, и при таквим страдањима на Крсту прикован Ја се не гневих, исмеван - не проклињах. Ја, Владар - бејаш изнад свих оптужби, али све то претрпех ради вас, да бих вас приближио небу и учинио светима. Царство небеско сам вам даровао, све вас браћом својом назвао, и на дар Оцу принео, Духа Светог ниспослао. А шта сте ви, људи, ради мене претрпели?"

Шта ћу на све ово да кажем ја окајани, лукави, грешни, нечисти? Мученици ће указати тада на ране своје, на муке, на одсечене делове тела и на трљење своје до краја. Подвижници ће указати на своје подвиге, на дуготрајне постове, на бденија, на нестицање, на сузе и трљење своје до краја. А ја лењиви и грешни и у свему крив, на шта ћу указати ја, осим на плодове стомакоугађања, сластољубља, многог спавања, користољубља, нетрљења, сујете, немара. Ако затражиш од мене, Господе, објашњење за оно време које због нерада свога нисам искористио, а било ми је дато за покајање, како ћу се оправдати?

А ако будем подвргнут испитивању и за празну реч, за лукаве помисли и намере, какав страх, какав ужас ће обузети тада мене бедног, и какво ће, потом, уследити мучење? Поштеди, Господе! Поштеди, Благоутробни! Поштеди, Човекољубиви! Поштеди, једини Добри, и не покажи ме као недостојног милости Твоје!

Господе! немој ме покарати у јарости Својој (Пс. 6,1), не помињи пређашњих безакоња наших (Пс. 78,8), ни садашњих. Теби, Господе, припада правда, а мени стид лица (Дан. 9,7). Опомени се, Господе, милости Своје, од памтивека на свим људима Твојим из нараштаја у нараштај. Опомени се да си Ти постао прибежиште и спасење онима који се у Тебе уздају. Мидостив буди и помилуј мене, једино по великој доброти Својој.

О, Ти, који подижеш пале и исцељујеш онемоћале, укрепи душу моју ослабљену од лењости и немара мога. Јер ево, безакоња су моја велика и силна, мноштво грехова се ни набројати не може, молитва је моја немоћна, жестина мога срца пресушила је моје сузе, телесна немоћ ме тера да у њој налазим оправдање за грехе, и погибао ме вуче да одступим са пута.

Ти, Владико, познајеш немар грешне душе моје. Ти знаш какво лукавство предрасуда војује против мене, видиш и разноврсност и препређеност вражије злобе, подигнуте на мене. Заступи ме, по великој милости Својој, и спаси ме благодаћу и милосрђем, молитвама Свепречисте Владичице наше Богородице, и свих светих Твојих, јер си благ и човекољубив, Ти, Господе, Боже наш. И Теби славу, благодарност и поклоњење узносимо, са беспочетним Богом Оцем Твојим и Свесветим и благим и животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

Молитва девета

Човекољубиви Исусе Христе, Боже мој, чврсто се уздајући у милосрђе Твоје, молим Те, не постави ме лево од Себе, са козама које Те ожалостише, и не реци ми: *заиста ти кажем, не познајем те*, већ ми по благодати Својој дај непрестане сузе. Подај скрушеност и смирење срцу моме, и очисти га страхом Твојим кроз причешће Твојим животворним и пречистим Тајнама да би постало храмом благодати Твоје. Иако сам много грешан и недостојан, ипак, непрестано куцам у двери Твоје. Иако нерадан и лењ, који се не стара за своје спасење, ипак, од пута Твога не одступам. Спаси ме ради милосрђа Свога, јер си благ, Господе, *добар према свима и жалостив на сва дела Своја* (Пс. 144, 9), и Теби слава у векове векова. Амин.

Молитва десета

Буди ми помоћник, Владико свих, Христе; заштити моју душевну немоћ, да бих се ослободио од овог мрског и греховног растакања, и постао слободан од окова греха. Да не борави у мени мучитељна злоба, и да мноме, као заробљеником, силом греха не влада зловни демон, него нека дође на мене Царство Божанског и свеслављеног Духа Твога, коме се клањамо, да би се удаљиле од мене нечисте страсти које сада владају и царују у мени. Јер си Ти Бог милосрђа и човекољубља и доброте, и Теби славу узносимо са беспочетним Твојим Оцем и Свесветим и благим и животворним Твојим Духом, сада и свагда и у векове векова. Амин.

Молитва једанаеста

Помилуј, Господе, оне који ме мрзе и завиде ми. Помилуј и оне који ме опадају и клевећу. Нека нико од њих, ни у овом веку, ни у будућем, не претрпи ни најмању штету ради мене нечистог, већ их просвети милосрђем Твојим, и покриј благошћу Својом, о, Своблаги!

Молитва дванаеста

Господе и Владико живота мога, дух лењости, мрзовоље, властољубља и празнословља не дај ми.

Дух целомудрености, смиреноумља, трпљења и љубави - даруј мени служи Своем.

О, Господе Царе, даруј ми да сагледам своје грехове, и да не осуђујем брата свога, јер си благословен у векове векова. Амин.

Молитвено изливање душе пред Богом при виђењу умирућих ближњих

Ево дана који побуђује очи на сузе, руке да се у прса ударају, уста да ридају. Ти, Господе, утеш ме!

Ево дана који многе у плач призива, и они који улазе, и они који излазе - свачија су уста ридањем испуњена. Нека нас утеш благост Твоја!

Ево дана који нарушава завет обручених, и уместо брачне одаје, припрема гроб. Нека их обрадује брачна вечера Твоја!

Ево дана који раздваја тело од живота, и уместо миомиром, облепљује га калом. Озари га некада блаженством Твојим!

Дан смрти - најгорчији је дан. Он све принуђава на проливање суза, све у жалост приводи. Удостој нас, Господе, угледати Дан Твој!

Ево дана који одваја и кида један уд из заједничког тела братије и ближњих. Ти их, Господе, присаједини изнова!

У дан смртни одлазе и одвајају се родитељи и остављају децу своју сироту и без старатеља. Ти им, Господе, васпитај буди!

У тај дан брат се од браће раздваја и број им се смањује, и као међу прстима, видан је недостатак. Ти, Господе, допуни број њихов!

У овај дан муж се од жене раздваја, усамљено остаје ребро, јер нема више друга његовог. Нека се они поново, једно са другим, у Едему* сретну.

Ево дана који пријатеље раставља, као пар волова из једног јарма испрегнуте. Сједини их поново љубављу Својом!

* Едем - Рај - део Азије где су обитавали Адам и Ева. *Изуевши Господ Бог Човека намести га у врту Едемском да га ради и да га чува* (1. Мојс. 2,15). Исти назив се помиње код пророка Исаије (37,12) и код пророка Језекиља (27, 23). Многи тумачи пророка Исаије и пророка Језекиља смештају Едем у Месопотамију, док други под овим називом подразумевају широко пространство између Нила и Еуфрата.

Дан рођења Твога обрадовао је родитеље Твоје, дан уснућа Твога ожалостио је наследнике Твоје. Нека Те поново угледају у Едему.

Молитва умирућег за помиловање на Суду у дан Васкрсења

Тешко мени! Долази дан Васкрсења, и већ је близу. Тада ће они који су чинили добро, бити одвојени од оних који су се од добра уклањали. Шта да чиним ако за сваку реч будем дужан дати одговор тамо? Не узимај у обзир, Господе, кривице и грехове моје! Не осуди ме, Господе, у онај Дан!

Минули су дани живота мога, прођоше један за другим и ишчезоше. О, да немам у себи никакве нечистоће, као што немам ни добрих дела. Али, ја сам пао Господе наш; не опомињи се кривице и грехова мојих, јер нема у мени ничега што би ме оправдало.

Анђео смрти ме је изненада бацио и сурвао у таму. Ти, Свемиловичи, једним мигом Својим васкрсни умртвљеност моју, да славим Име Твоје! Хоће ли Те прах славити и јављати хвалу Твоју! Ради оне милости која Те је довела међу нас, не остављај ме безнадежним у аду, већ ме васкрсни по благодати Својој.

Молитвена песма Богу - Васкрситељу мртвих

Обрадовах се кад ми рекоше да ће Господ наш доћи и васкрснути мртве, и да ће испунити наде свих упокојених.

Благословен нека је Онај, који је учинио смрт непоткупљивом, јер она подједнако прима и добре и зле!

Душа за коју је прибежиште био Крст Твој, нека види милост Твоју у Дан доласка Твога.

Нисам постојао, и Ти си ме из праха саздао; сада када сам уснуо, васкрсни ме да Те прослављам.

Ти, Христe, Царе наш, који си са висине сишао, мртве васкрсаваш, и оне који су у гробовима подижеш.

Васкрсни, Сине Божији, све међу нама почивше, и заодени их славом у Царству Твоме!

На глас Сина, отвориће се гробови и мртви ће устати да узносе хвалу.

Ново ће сунце засијати над уснулима, и из својих гробова узнеће хвалу Христу.

Христос је сишао ради нашег искупљења, доћи ће ради нашег васкрсења.

Помилуј ме, оживотвори ме, опрости ми дугове моје, да угледам милосрђе Твоје у Дан доласка Твога.

Извршила се воља Твоја; заповест ме је Твоја одвела одавде; по милости Својој васкрсни ме, да устанем и славим Тебе!

Нека је благословен Христос, који је васкрсао умртвљеност нашу, и обећао живот и наду упокојенима.

Прослављам и поклањам се Сину, који нас је избавио из ропства човекоубице - смрти.

Ти, Оче, који си ме у почетку из праха створио, помилуј и оживи ме, да славим благодат Твоју!

Хвала Теби, Исусе Спаситељу наш! У Твојим је рукама смрт, и у Твојој вољи живот.

Хвала Оцу, славословље Сину и Духу Светоме, који нас васкрсава!

Он уништава смрт, обећава васкрсење, и сви ће праведници устати у слави.

Верујем у Оца, славословим Сина, поклањам се Духу, Васкрситељу моме.

Молитва за повратак мирних времена

Куда да побегнем од Тебе, Господе наш? У коју земљу да се сакријем од Лица Твога? Небо је престо Твој, земља је подножје /ногама/ Твојим, море пут Твој, и ад је у власти Твојој. Ако је, већ близу крај света, то нека не буде без милости Твоје.

Ти знаш, Господе, да су неправде наше велике; и ми знамо како је велика милост Твоја. Ако Те не би умилоствљавала доброта Твоја, погинули бисмо због безакоња наших. Не остави нас, Господе, Господе, јер окуси смо Тело и Крв Твоју.

Када се дела свих подвргну испитивању пред Тобом, Господе свега створеног, у та последња времена не одврати, Господе, лице Твоје од оних који исповедају свето Име Твоје. Оче, Сине и Душе Свети, Утешитељу, спаси нас и сачувај душе наше!

Молим благост Твоју, Господе, отпусти кривице наше, превиди безакоња наша; отвори нам двери милосрђа Твога, Господе, да дођу на нас времена мирна, и по доброти Својој милостиво прими молитву нашу, јер Ти, Господе, отвараш врата онима који се кају.

Преподобни Јефрем Сирин Псалтир

Псалам 1.

Блаженства (1,529)

Блажен је онај ко је у Господу постао потпуно слободан од свега земног у овом сујетном животу, и заволео јединог, благог и милосрдног Бога.

Блажен је онај ко је постао делатељ добродетељи¹, и као плодоносна њива доноси обиље плодова живота у Господу.

Блажен је онај ко стојећи на служби Божијој, на молитви, сваки час као Анђео небески има чисте помисли, и не даје приступа лукавине, да му не би поробио душу и одвојио је од Бога Спаситеља.

Блажен је онај ко љуби светињу (чистоту)² као светлост, и није оскврнавио пред Господом, тело своје, срамним делима лукавога.

¹ добродетељ - врлина

² чистота - целомудреност

Блажен је онај ко у себи носи непрестано сећање на Бога, јер је такав на земљи као Анђео небески, непрестано свештенослужећи Господу са страхом и љубављу.

Блажен је онај ко је заволео покајање, спасоносно за грешнике, и не наслађује се грехом да се не би показао неблагодарним пред Спаситељем нашим Богом.

Блажен је онај ко подобно храбром војнику, чувару царских ризница, чува душу своју и тело беспрекорним у Господу.

Блажен је онај ко као Анђео на небу има чисте помисли, и устима песмослови Онога, који има власт над сваким живим бићем.

Блажен је онај ко је постао подобан Серафиму и Херувиму, и никада не бива лењ за духовно свештенослужење, неућутно славословећи Господа.

Псалам 2.

Славословље Спаситељу (3, 357)

Теби се поклањам, Владико, Тебе благосиљам, Благи, Тебе умољавам, Свети, Теби припадам, Човекољупче, и Тебе прослављам, Христе, јер си Ти, Јединородни, Владару свега створеног, једини Безгрешни, за мене недостојног грешника предан смрти, и то смрти на Крсту, да би душу грешника ослободио окова греховних.

И чиме да Ти узвратим за све ово, Владико? Слава Теби, Човекољупче! Слава Теби, Милосрдни! Слава Теби, Дуготрпеливи! Слава Теби, који прашташ све /људске/ грехопаде!

Слава Теби, који си сишао да спасеш душе наше! Слава Теби, који си се оваплотио у утроби Дјеве! Слава Теби, који си понео окове! Слава Теби, који си поднео шибања! Слава Теби, предатоме на ругање! Слава Теби, Распети! Слава Теби, Погребени!

Слава Теби, Васкрсли! Слава Теби, Проповедани! Слава Теби у кога смо поверовали! Слава Теби, Вознесени на небо! Слава Теби, који седиш у слави с десне стране Оца и који ћеш опет доћи са мноштвом Анђела да судиш свакој души која презире света страдања Твоја.

У онај трепетни и страшни час када се покрену небеске силе, када пред славом Твојом, са страхом и трепетом буду стајали сви Анђели, Арханђели, Херувими и Серафими, када се потресу темељи земље и ужасне се све што дише од, ни са чим упоредивог, величанства славе Твоје, - у онај час нека ме покрије рука Твоја у закриљу Твојој, да се избави душа моја од страшног огња и шкргута зуба, и таме најкрајње и плача вечног, да бих и ја могао рећи, благосиљајући Тебе: „Слава Ономе, који је благоизволео да спасе грешника по великој доброти Свога милосрђа."

Псалам 3.

Даруј нам благодат свеобухватну (4, 2)

Исцели ме, Господе, и - бићу исцељен! Једини премудри и милосрдни Лекару, молим Твоју Доброту, исцели ране душе моје и просвети очи ума мога, да бих схватио свагдашње Твоје промишљање о мени! И пошто су срце и ум мој полудели, нека их исправи благодат Твоја, та со истинита.

Шта да кажем Теби, Срцезналче, који испитујеш срца и утробе? Ти сам знаш да је као земља безводна, жедна Тебе душа моја, и за Тобом чезне срце моје. А благодат Твоја вазда насићава онога који Те љуби.

И зато, као што си ме увек слушао, тако и сада не презри мољење моје. Јер гле, ум мој као заробљеник тражи Тебе, јединог истинитог Спаситеља.

Зато, пошаљи благодат Своју, да насити глад моју и утоли жеђ моју. Јер неутољиво Те желим, Владико мој! И ко се може наситити Тебе, ако Те истинито љуби и жеђа за светлошћу истине Твоје?!

Светлости Податељу! Испуни мољење моје, и даруј ми по молитви мојој, кани на срце моје једну кап благодати Твоје, да се у њему разгори пламен љубави Твоје; и као у огњу трње и шибље, нека изгоре лукаве помисли! Удели ми богато, онако како само Бог даје човеку; онако како обдарује цар царујуће, обогати ме као добри Отац.

Псалам 4.

У Теби је све што нам је потребно, Госпoде (4,429)

Тебе, Госпoде, у молитви тражимо, јер у Теби је скривено све. Тобом да се обогатимо, јер си Ти непроменљиво богатство.

Милосрђе Твоје нека дође на помоћ нама! Благодат Твоја нека нас заштити! Из ризница Твојих излиј на нас лек, исцељујући за ране наше.

Тебе смо дужни тражити уместо свега другог, и осим Тебе ништа друго не тражимо, јер ко Тебе тражи, он све налази у Теби.

У Теби је богатство ништих, срдачна радост ожалoшћених, лек свих изранављених, утеха свих тужних.

Прими молитву нашу, Госпoде наш, и даруј нам Себе самога. У Теби да живимо, Тебе да стекнемо уместо свега другог, и тада ће бити - све наше.

Дај нам, Госпoде, да будемо Твоји. По милосрђу Своме буди и Ти наш, јер праведни Отац дао нам је Тебе на исцељење од рана наших.

Ти си наш по вољи Оца Твога; наш си и по Твоме благовољењу. Са нама си Ти - Емануил! Са нама си, као Господ наш.

Прими од нас молитве наше, Ти, који си сишао к нама, Боже наш; прими сузе грешника, и укажи милост виновнима.

По Својој вољи сајединио си се са нама, буди заступник молитве наше. Узнеси је Оцу Твоме, и утврди мир у душама нашим.

Псалам 5.

Буди за нас све и дај нам да Теби посветимо све своје (4,392)

Као зеницу ока сачувај ме, Госпoде Боже, заштити и под крилима Твојим заклони ме од искушења.

Буди стражар ока /мога/, да не гледа лукаво; буди стражар уха, да не би запажало неправду.

Буди стражар устима, да не изађе из њих клевета, осуђивање, хула, чак ни празна реч.

Буди стражар срца, да се не приклања лукавству и не чини безакоње.

Даруј нам, Госпoде, познање (шта да чинимо), и дометни знање (како да чинимо).

Даруј нам, Господе наш, да Ти будемо пријатнији од благоухања и аромата.

Даруј нам, Господе наш, да заволимо Тебе, а презремо свет. Даруј нам, Господе наш, да уместо пролазног иметка, стекнемо Тебе, Јединог.

Даруј нам, Господе наш, да Ти принесемо три одабрана дара. Даруј нам Господе наш, да запалимо пред Тобом три благоухана када.

Даруј нам, Господе наш, да Ти запалимо три јарко горуће светиљке: дух, душу и тело, сва три дарајединој Тројици.

Дух посветимо Оцу, душу посветимо Сину, тело посветимо Духу Светоме, - Духу, који га изнова подиже из праха.

Оче, освети за Себе дух наш! Сине, освети за Себе душу нашу! Душе Свети, освети за Себе тело наше, изнемогло од рана.

Даруј нам, Господе наш, да се узрадујемо у Теби, и Ти се обрадуј нама у последњи Дан. Хвала нека је Теби од духа, душе и тела! А нама -милост Твоја.

Псалам 6.

Нада оних који су оставили свет (4, 320)

Сине Јесејев, припреми свиралу своју да запева: *Благо онима којима је пут чист, који ходе у Закону Господњем. И Спаситељ наш у Јеванђељу живота вели: Блажени чисти срцем, јер ће Бога видети; блажени тужни, јер ће се утешити; блажени који плачу, јер ће се обрадовати.*

Онима који се одрекоше света и његових сујетних дела, који омрзоше његове похоте и узгнушаше се утеха његових, у Јеванђељу спасења дато је обећање награде - дворови непролазни и живот вечни.

Из љубави према Господу своме, они у свету овом оставише рођаке, родитеље, богатство и имање, јер су чули да су блажени ништи духом. И за све ово чека их горње Царство.

Тела своја учинили су они храмовима Духа Светога, строгошћу живота надвладали су похоту, понеше јарам тешких трудова, и из љубави према Господу своме презрели су и живот свој.

Распели су они душе своје, приковали на крст телеса своја и подвизавањем својим умилиствовали су Творца свога.

Узгнушали су се стомакоугађања и заволили уздржање; одагнали од себе плотску нечистоту и заволили целомудрије.

Изабрали су злопаћења за себе (сваким лишавањем) и презрели покој; раздунули су се од гордости и оденули се у смирење.

Победили су они непријатеља и узликовали над њим; нагнали су га у бекство и стекли за себе славу; победили су га - и беху прослављени; презрели су га - и беху увенчани.

Отац их љуби, Син их с љубављу пригрљује, и Дух Свети се уселјава у њихова чиста тела.

Христос им се обраћа говорећи: „Ходите ви који сте се потрудили ради Имена Мога, уђите у дворе из којих позвани никада не излазе."

На такве Господ полаже венце, и они се наслађују блаженством у дворима Његовим ради невоља, поднесених с Њим од јутра до вечери.

Горње Царство чека на оне који су однели победу у невољама и прославили се кроз њих.

Анђели, по обичају своме, силазе да би крепили борце у време борбе.

Дуси хрле у сретање победницима, називају их блаженим и говоре: „Ходите, обременени, одморите се од трудова својих; трпљењем у страдањима победили сте лукавога.”

Рај им отвара врата своја; настањују се они у обитељима светлости, налазећи тамо покој.

У устима њиховим је глас славословља и хвале Ономе, који их је крепио у невољама.

Псалам 7.

Душа, која је осетила спасење у Господу (1,549)

Ти си, Христе Спаситељу, постао за мене пут живота, који води ка Оцу. Једино тај пут - моја је радост, а његов крај - Царство небеско.

Ти си, Владико Исусе, Сине Божији, постао за мене пут живота и просвећење.

Благодат Твоја у срцу слуге Твога постала је светлост и радост, која је слађа од меда и саћа у устима служитеља Твога.

Благодат Твоја у души слуге Твога постала је ризница, обогатила сиромаштво његово, изагнала беду и пропаст.

Благодат Твоја постала је за слугу Твога прибежиште, сила, заступништво, висина, похвала, храна за цео живот.

Како да заћути слуга Твој, Владико, који је окусио велику сладост љубави Твоје и благодати?

И како да се, опет, осмелим да поставим препреку таласима благодати /која се излива у срца грешника/ и испуњава сладошћу множином дарова?

Запеваћу Владару небеских Сила, узвеличаћу благодат Твоју, Христе Спаситељу, нећу престати језиком својим певати љубав Твоју.

Љубав ме Твоја привлачи Теби, Спаситељу, похвало живота мога.

Благодат Твоја чини сладосним за мене, оно што ум мој привлачи да следи Тебе.

Нека срце моје буде добра земља за Тебе, и нека је благодат Твоја ороси капима живота вечног.

Нека благодат Твоја пожање добар принос на земљи срца мога, - скрушеност, поклоњење, светост и све што је Теби угодно за свагда.

Врати душу моју у пределе раја сладости, да пребива она у светлости; да бих усред рајске насладе и ја могао рећи са свима Светима: „Слава Оцу бесмртноме, поклоњење Ономе, који даје небеске дарове ништавноме, да би и он принео драхму у славу Цара свих!”

Псалам 8.

Палим грешницима једина је нада - Господ распети (4, 257)

Оплакујте наготу моју, возљубљена братијо моја! Прогневио сам Христа порочним животом својим. Као Благ, Он ме је саздао и дао ми слободу, а ја сам је злоупотребио и узвратио му злим - нечасним делима својим.

Господар свих створио ме је савршеним, и учинио оруђем славе Своје, да бих Му служио и прослављао Име Његово; а ја бедни, учинио сам удове своје оруђем греха, користећи их за сваку неправду. Тешко мени, јер Он ће ме праведно осудити.

Срамна дела моја предухитриће ме на Суду, и осудиће бедну душу моју. Неодступно молим Тебе, Спаситељу мој, осени ме крилима Својим, и не разоткривај ружноћу скверних /дела/ мојих на великом Суду Твом, да бих прослављао благодат Твоју.

Зла дела моја, која учиних пред Господом свих, разлучују ме од заједнице Светих. И пошто животом својим нисам служио Богу као они, зато немам никаквог удела у њиховим добрим делима. Тешко мени, погибох!

Несрећа ће ме снаћи горе, чега сам и достојан. А да сам се подвизавао заједно с њима, сада бих као и они био прослављен. Но, пошто сам био немаран и служио страстима, то и не припадам сабору победника, већ постајем наследник геене.

Теби, Победитељу, клиновима на Крсту приковани, који грешнике призиваш: „Ходите, примите опроштај на дар“, - Тебе неодступно молим, Спаситељу мој, одврати поглед Твој од недела мојих; страдањима Твојим исцели ране моје, да бих славио благодат Твоју.

О, Своблаги, чија доброта превишује неправде света, уздањем у доброту Твоју укрепи бедну душу моју, која је изнемогла и до краја исцрпљена тешким недугама неправде и греха, и држи се једино уздањем у Тебе, у Теби се нада да нађе себи утеху!

Псалам 9.

Оплакивање непажње према благодатном утицају (4, 34)

Као цариник уздишем, као блудница проливам сузе, као разбојник вапим, као блудни син Тебе призивам, Христе Човекољупче, Спаситељу мој: „Укрепи изнемоглу душу моју, ослабљену од опијености сластољубљем, исцели њене ране и часном Твојом Крвљу умиј је, оцрњену грехом!“

По мноштву милосрђа Твога обрати мене, једини Дуготрпељиви, и избави ме од свих угодности сластољубља. Угаси у мени огањ страсти мојих, да ме не сагори до краја.

Тешко мени! Ти си ми, Господе, даровао светлост знања, а ја сам је у таму праметнуо. Тешко мени! Ти си ме непрестано посећивао, и посећујеш ме благодаћу Твојом, а ја сам је непрестано одбацивао, и одбацујем њен исцелитељски дар.

Са колико си ме много дарова, Владико, обдарио, и стално дариваш мене грешног, а ја сам несрећник свагда био, и јесам свесно неблагодаран Теби!

Благодат ме Твоја свагда теши, свагда просвећује, и непрестано укрепује, а ја се, по непажњи својој, предајем ономе сујетном, свагда остајући погружен у жуч и горчину страсти својих.

Ти ме, Преблаг, подсећаш на смрт и вечне муке и вучеш ме у живот да би ме спасао, а ја свагда занемарујем ове спаситељне помисли и одгоним их, заносећи се оним што за мене није корисно. Зато пред Тобом нећу имати никаквог оправдања.

Куцам на врата милосрђа Твога, Господе, да ми се отворе. Не престајем да молим како бих добио оно што тражим, и неодступно иштем помиловање.

Дуготрпељив буди према мени развратноме; избави ме од греха коме робујем, да бих поставши здрав, устао са одра његовог трулежног.

Ослободи ме мојих порочних навика, пре него што мине време мога живота, јер у гробу ко ће Те славити?

Убели нечисту одору душе моје, пре него што дође страшна заповест, и затекне ме неспремног и постиђеног.

Избави моју скрушену душу из чељусту лављих, и спаси је по благодати и милосрђу Твоме, молитвама Свепречисте Владичице наше Богородице и свих Светих.

Псалам 10.

Не владам собом, даруј ми дух покајања (1, 288 - 292)

Пред славом Твојом Христе, Спаситељу мој, изрећи ћу сву поквареност своју и исповедићу сву неизмерност милосрђа Твога, које изливаш на мене по благодати Твојој. Од утробе матере моје жалостим Те, и ни за шта не сматрах благодат Твоју, не старајући се за душу своју. Ти си, Владико мој, по великој доброти Твојој, милостиво и трпељиво гледао на сво лукавство моје. Глава је моја подигнута благодаћу Твојом, али се непрестано приклања ради грехова мојих.

Зле ме навике везују као ланцима, а ја се радујем што сам свезан. Тонем у саму дубину зла, и то ме весели. Непријатељ непрестано обнавља моје окове, јер види колико се радујем њиховом мноштву.

Ридања и плача достојно је ово; у томе и јесте стид и срамота, што сам свезан сопственим жељама, и још је страшније то што себе везујем оним везама које налаже на мене непријатељ и умртвљујем себе оним страстима које га радују.

Иако знам колико су страшни ти окови, брижљиво их скривам од свих оних који ме гледају, иза пристојне спољашности. На изглед сам обучен у предивну одежду страха Божијег, а душа је спутана срамним помислима. Од споља изгледам побожан, а изнутра сам испуњен сваком нечистоћом.

Савест ме моја изобличава у томе, и ја ако и хоћу да се ослободим окова својих, и сваки дан тужим и уздишем због тога, ипак остајем свезан тим истим мрежама.

Јадан сам ја и јадно је то свакодневно покајање моје, јер оно нема тврдог темеља. Сваки дан полажем темеље здању, и опет га сопственим рукама рушим.

Покајање моје још увек није поставило добар почетак и зломе немару моме не види се крај.

Поробљен сам страстима и злој вољи непријатеља мога, који ме уништава.

Ко ће глави мојој дати воду, и очима мојим изворе суза да непрестано плачем пред Тобом, милосрдни Боже, да би пославши благодат Твоју, избавио мене грешника из мора разбеснелог греховним таласима, који непрестано узбуркавају душу моју? Јер прохтеви моји посташе гори од рана, које ни лековите мелеме више не трпе.

Живим у нади да ћу се покајати, и обмањујем себе овим сујетним обећањем док не умрем. Стално говорим: „Покајаћу се“, и никада се не кајем. На речима се наизглед усрдно кајем, а делима сам веома далеко од покајања.

Шта ће бити са мном у Дан испитивања, када Бог све открије пред судиштем Својим! Свакако да ћу бити осуђен на муке, ако овде сузама не умилоствим Тебе, Судију мога.

Јер уздајући се у милост Твоју Господе, Теби припадам и Тебе молим: „Даруј ми дух покајања и изведи из тамнице безакоња душу моју! Нека засија луча светлости у моме разуму, док нисам доспео на страшни и предстојећи ми Суд, на коме неће бити места покајању за лоша дела!"

Псалам 11.

**Не могу да се носим са собом нити са непријатељем,
Ти Господе помози! (1, 42, 108)**

Нико не може исцелити болест моју, осим Онога који познаје дубине срца.

Колико сам пута полагао границе, и подизао зидове између себе и греха! Али је мисао моја преступала границе, и воља моја подривала зидове, јер границе нису биле опасане страхом Божијим, и зидови нису били основани на искреном покајању.

И опет куцам у двери, да би ми се отвориле; не престајем да молим, да бих добио оно што тражим; и стида немам иштући од Тебе помиловање, Господе.

Господе, Спаситељу мој! Зашто си ме оставио? Умилостиви се нада мном Ти, једини

Човекољубиви. Спаси мене грешног, Ти - једини Безгрешни.

Истргни ме из блата безакоња мојих, да не потонем у њих занавек; избави ме из чељусти непријатеља који, као лав ричући, хоће да ме прогута.

Подигни силу Твоју и дођи да ме спасеш. Блесни муњом Твојом и уништи снагу његову, да би поражен страхом побегао од лица Твога, јер у њему нема снаге да би стајао пред Тобом и пред лицем оних који Те љубе. Чим угледа знамење благодати Твоје допада страха од Тебе и са стидом се удаљује од њих.

И сада, Владико, спаси ме, јер Теби прибегах!

Псалам 12.

**Близу је последњи час. Дај ми, Господе, да се покајем,
да бих безопасно прошао страшни пут после смрти (4, 254)**

Хоћеш ли још дуго одлагати покајање, бедна душо моја? Суд је већ близу, огањ је већ припремљен за удове твоје.

У мору зла тонуо сам свих дана живота мога, не оплакујући грехове своје и ево, изненадно смрт ставља на мене окове своје.

Сатана ме је преварио и оковима својих страсти увукао у ропство, и немилосрдно сурвао на земљу. Тешко мени, шта да чиним сада?

Ти, праведни Судијо, посрами лукавога који војује против мене и тајно ми поставља препреде мреже своје, онда када желим да се покајем.

Буди помоћник мој, многомилостиви Господе, и ја ћу устати, подсмехнућу се и разорити све замке његове. Тешко мени у онај Дан, када Ти, Господе, будеш судио грешницима! О, да се не постидим тада пред збором Анђела!

Трепти и страхуј, душо моја, и моли Господа свога, говорећи Му: „Помилуј ме, Спаситељу мој, и извуци ме погружену у пороке. Грешна сам и стидим се да Те молим. Благодаћу Твојом, Господе, спаси ме од геене."

Ево, Дан Господњи изненадно осветљава сву твар, и праведници ће поћи у сретање Господу са упаљеним светиљкама; а ја сам тама, немам уља у светиљци мојој, да бих дочекала Женика када дође.

Трепти дух мој, чувши да је Дан Суда близу; смућују се мисли моје од сазнања да нечастиве очекује огањ. По благодати Твојој, вазда милосрдној за грешнике, помиљуј мене који гинем, - и ја ћу узносити хвалу Теби, када дође Царство Твоје.

Крст Твој нека ме води на том страшном преласку, нека разagna од мене мрачне силе, и нека ми послужи као кључ и отвори двери рај ске, да бих ушао у радост, развеселио се и прослављао доброту Твоју, Многомилостиви.

Псалам 13.

Уразуми и укрепи ради искупљења (4, 273)

Нека нам притекне помоћ Твоја, Свеблаг, који никада не остављаш род наш! Удели нам Твоју свеиспитујућу премудрост, да би познали пролазност свега. Исцели ране наше покајањем.

Посети нас да не би и даље остали у гресима својим. Ти, Многомилостиви душама нашим, усади у нас сећање на добро, јер веома заволесмо зло. Одврати од нас, о Благ, све штетно.

Прими добру намеру, колико је још има у нама, и пошаљи нам потребну снагу. Душа наша није у стању да Ти принесе толико велики дар, какав приличи величини Твојој. Нека Те умилостави, Госпode, чудесна смрт Твоја.

Неправда наша далеко је силнија од молитава наших. Мољење наше је незнатно, а кривица наша велика. Какву би жртву ми могли принети у име помирења свога са Тобом? Немамо Ти шта дати. Зато нас крвљу Твојом помири, Свемилостави.

Благодаримо Оцу који Те је послао, Спаситељу наш! Јер Тобом се ми кривци оправдавамо. Ти си уклонио грехе наше Крстом Својим, уклони од нас и кривице наше /у време/ доласка Твога.

Псалам 14.

Искупитељу свих спаси и мене, и даруј сузе – да би разориле стену која ме одваја од Тебе. (4, 284)

Хвала Благоме, који је сишао ради нас, посгао подобан нама и излечио ране наше Својом свеосвећујућом Плоти и Својом свеосвећујућом Крвљу! Нека све и сва узнесе хвалу Теби!

Благодаримо Милосрдnome, који непрестано носи бремене наше, иако је позната Њему злоба наша, - који нас је створио, храни нас и заповеда сунцу да сија за нас! Хвала благодати Његовој!

Отвори ми двери милосрђа, добротом испуњени Госпode наш; пружи ми руку Своју, Благ и Милостиви, и врати ме у стадо Твоје, да славим благодат Твоју.

Греси моји - стена су између мене и доброте Твоје. Разори је, да бих могао приступити милосрђу Твоме, излиј на мене љубав Твоју и уздигни ме до висина Твојих.

Но, стена грехова мојих разара се сузама и скрушеношћу; зато ми дај да све дане живота свога прилежно оплакујем грехове своје, и сабирам за себе плодове који ће ми бити од користи на Дан Суда.

Псалам 15.

Богочовештво (2, 81)

Отац је рекао: *Ово је Син Мој возљубљени, који је по мојој вољи, Њега послушајте*, - објавио је то о Сину, неодвојивом од Славе Божанства. Јер су Отац и Син са Светим Духом једна природа, једна сила, једна суштина и једно Царство.

И Марија - Богоматер, називала Га је сином, по човечанском телу, - нераздвојивом од славе Божанства Његовог. Јер један је Бог, који се у свету телу јавио.

Слава Његова објавила је Његову Божанску природу, која је од Оца, а тело Његово објавило је људску природу, која је од Марије; обе, пак, природе сусреле су се и сјединиле у једној ипостаси.

Јединородни од Оца, исто тако је јединородни и од Марије. И ко раздељује у Њему ипостас, он ће одељен бити од Царства Његовог и ко слива природе, лишен ће бити живота Његовог.

Ко одриче да је Марија родила Бога, тај неће видети славу Божанства Његовог; и ко пориче да Он носи безгрешно тело, тај неће добити спасење и живот, подарене кроз тело Његово.

Сама дела сведоче, и Божанска сила Његова учи разборите да је Он истинити Бог. А страдања Његова показују да је Он истинити човек.

Псалам 16.

Ниспошљи благодат, да ме оживи,

као што пролеће све оживљава дахом живота (1, 120, 122, 123)

Благи Човекољупче! Ако се на траву, цвеће, на сваку биљку земаљску обилно излива благодат Твоја у своје време, утолико ћеш пре дати тражено служи Твоме, који Те умољава.

Јер ево, ваздух се бистри, и птице разногласног поја опевају славу велике премудрости Твоје. Ево, сва се земља облачи у ризу цветних боја, без руку људских изаткану, весели се и празнује.

Окропи и срце моје росом благодати Твоје, благи Човекољупче! Као што ни засејана земља без падања потребне кише, не може дати ни отхранити плодове своје, тако ни срце моје без благодати Твоје, нема снаге да изнедри оно што Ти је угодно и принети плод правде.

Гле, киша храни растиње и дрвље се увенчава разнообразним цветовима. Роса благодати Твоје нека просвети ум и срце моје, и украси га цветовима умиљења, смирења, љубави и трпљења.

Нека изађе мољење моје преда Те, Господе! Даруј ми светог семена Твога, да бих Ти и ја могао принети прегршт добрих плодова и рећи: „Слава Ономе који нам је дао да имамо шта да Му принесемо - и да се поклонимо Оцу и Сину и Светоме Духу."

Псалам 17.

0 благодати која нас руководи и сузама (4, 4; сн. 1, 121, 122)

Благи Човекољупче, који си примио две лепте и похвалио намеру удовице, прими мољење слуге Твога, умножи молитву моју и даруј оно што просим, да постанем храмом благодати Твоје; да се она усели у мене и научи ме сама како да јој угађам; да сама дотиче лиру душе моје и покреће умилне песме, радошћу испуњене; сама да свеже ум мој као уздом, да не сагреша пред Тобом заблудевши, и одбачен не будем из онога света.

Услиши, Господе, услиши мољење моје, и даруј ми да ја нечисти постанем чист, да се ја безумни уразумим, да ја бескорисни постанем користан у стаду изабраних подвижника Твојих и свих Светих, који су Ти угодили и били примљени у Царство Твоје.

Они који се радују у Рају, сами се за мене заузимају и вапе к Теби, једином Човекољупцу, па Ти почуј мољење њихово, а ја ћу Ти кроз њих одати славу, јер си услишио молитве њихове и смиловао се на мене, и ниси презрео мољење моје.

Ти си, Господе, рекао преко Пророка Твога: *Отвори уста Твоја и напунићу их.* Ево, отворени су и срце и уста слуге Твога; испуни их благодаћу Твојом, да бих Те непрестано благосиљао, Христе Боже, Спаситељу мој.

Молитва је моја немоћна, а безакоња велика и силна. Греси ме моји гуше, и немоћ ме моја смућује; а Ти си богат и благ, милостив и дарежљив.

Ти си отворио очи слепоме, отвори очи ума мога, да непрестано созерцава красоту Твоју.

Ти си поставио границе мору - речју заповести Твоје, постави границе и срцу моме - благодаћу Твојом, да не скреће ни на десно, ни на лево од красоте Твоје.

Ти си дао воду у пустињи народу непокорном и свадљивом, дај и мени скрушеност и сузе очима мојим, да бих плакао дан и ноћ у све дане живота мога, смирено, са љубављу и чистим срцем.

Услиши, Господе, молитву слуге Твога, заступништвом свих Светих Твојих, над којима си благословен у векове.

Псалам 18.

Не гледај на грехе, услиши, одагнај врага и укрепи на добро (4, 6)

Боже праведни и хваљени, Боже предвечни! Услиши човека грешника у овај час!

Чуј ме, Боже, чуј у сили Твојој; не опомињи се свагдашњих преслушања ништавности моје.

Чуј ме, Господе, чуј ме огњем молитвеним, као некада пророка Твога.

О, Боже светих Сила! О, Творче бестелесних! О, Господе који си рекао: *Тражите и даће вам се!* Не узгнушај се мене нечистог, који сам оскврнавио уста своја и који сам покривен грехом.

Чуј ме Ти, који си обећао чути оне који Те призивају у истини, и управи стопе слуге Твога на пут миран.

Тебе призивам свим срцем својим: „Боже, Боже, услиши ме, узданицо свих крајева земаљских и оних који странствују далеко. Запрети свим нечистим дусима да беже од лица слуге Твога.”

Узми оружје и штит и дигни се мени у помоћ. Извуци мач и подигни га на оне који ме гоне. Реци, Господе, души мојој: „Ја сам спасење твоје.“

Нека одступи од душе моје дух страха, дух унизија, дух гордости и сваке злобе; нека згасне у њој сваки пламен, дејством ђаволским изазван; нека се просвети дух мој, душа и тело, светлошћу познања Твога, да узраставши у човека савршена, према мери узраста, у векове векова с Анђелима и свима који су Ти угодили, прослављам свечасно Име Твоје - коме се клањамо - Оца и Сина и Светога Духа.

Псалам 19.

0 успокојавању савести од унутрашњег смућења (4, 8)

Владико, Господе! Боже неба и земље! Благоволи да ми се отворе двери покајања, болне Те душе молим.

Погледај на мене по великој доброты Твојој, приклони ухо Твоје к мољењу моме и опрости ми кривицу за многа прегрешења; опрости ми свако зло које учиних, побеђен својим лошим настројењем.

Тражим покој и не налазим, јер је савест моја оскврнављена, и нема у мени мира због мноштва безакоња мојих.

Услиши, Господе, срце, с болом вапијуће к Теби. Не на дела моја, већ на бол душе моје погледај, и пожури да исцелиш мене, жестоко изранављеног; дај ми да убрзо дођем к себи, благодаћу човекољубља Твога.

Скини с мене бремене грехова мојих, и не дај ми по заслуги дела мојих, да не бих пропао до краја и лишио се сваке бриге и помисли о исправљању своме.

Припадам доброты Твојој, помилуј мене, који сам осудом дела својих оборен у прах.

Призови, Владико, мене сужња, кога држе и као ланцима везују дела моја, јер Ти једини знаш како да разрешиш свезане и исцелиш скривене ране, познате једино Теби, Тајновидче.

Благоволи пружити ми руку, и извуци мене из глиба безакоња мојих, - Ти, који се не радујеш пропасти човековој и не одвраћаш лица Свога од оних који Те са сузама траже.

Услиши, Господе, глас слуге Твога, вапијућег к Теби, покажи лице Своје мени помраченом, просвети ме силаском Светога Духа Твога.

Даруј, Господе, усрђе мени нечистом, и труд мој обрати у радост моју.

Раздери жалобну одору моју и опаши ме весељем, да ми се отворе двери Царства Твога, да ушавши у њега прослављам свесвето Име Твоје, Оца и Сина и Светога Духа.

Псалам 20.

0 слободном проласку кроз митарства и помиловању на Суду (4, 11)

Величајући узвеличах Тебе, Господе, јер си погледао на смирење моје и ниси ме предао у руке непријатељима мојим, већ си спасао од невоље душу моју.

И сада, Владико, нека ме покрије рука Твоја, и нека дође на мене милост Твоја, јер смућена је душа моја и тугује веома, да је при исходу њеном из бедног тела овог не пресретне лукава рука противникова и не задржи у тами, због грехова учињених у животу овом у знању и незнању.

Буди милостив мени, Владико свих и свега, да не угледа душа моја мрачни призор лукавих бесова, већ нека је приме чисти и светли Анђели Твоји.

Дај славу Имену Твоме Светоме, и силом Твојом узведи мене к Божанственоме Твоме престолу.

И када будем на Суду, нека ме не ухвати рука кнеза овога света, да би ме грешног увукла у дубину адску. Но, Ти се заузми за мене и буди ми Заступник.

Помилуј, Господе, душу моју, оскврњену страстима живота овог; и ако сам у нечему, као човек, по слабости природе погрешно речју, или делом, или мишљу, - Ти, који имаш власт да отпушташ грехе, опрости ми и разреши мене, да се обретем у /месту/ свежине и покажем се пред Тобом без нечистота или скверни, непрекоран, неупрљан; нека ме прими рука Твоја, Владико, јер си благословен у векове.

Псалам 21.

Дођи с покајањем, Господ је спреман да те прими (4, 256)

Ти, коме су угодни покајници, погледај и на мене грешника. Насити ме мрвицама са велике трпезе Твоје, не дозволи да мој живот заврши у таме леве стране, и правда Твоја нека не погледа на страшне нечистоте убогости моје, тог страшног јутра када буде изречен вечни Суд.

Радост овог света је горка; тешко ономе ко се обмањује њоме! Као брод на таласима узбуркава се живот мој у невољама; сујетна радост плени га призорима задовољстава. Ти буди крманош мој, и уведи лађу моју у пристаниште Своје, тог великог јутра када буде изречен вечни Суд.

Бог воли грепшика када се каје, и очима пуних суза, са уздасима и ридањем вапи к Њему: „Господе наш, избави ме огња! Молим Те, прими сузе моје убогости. Добровољно грехих пред Тобом, али се добровољно и кајем."

Смело, дакле, приступи, грешниче; двери су већ отворене и спремне да те приме. Принеси Господу на жртву сузе и слободно приступи Њему. Не потребује Он дарове, нити Он гледа ко је ко. Милосрдан је према људима, и радо опрашта грехе кајућим се грешницима.

Псалам 22.

Поуке о животу: Блаженства (1, 5 -33. 73)

Блажен је човек који има у себи страх Божији, како га хвали Дух Свети, говорећи: *Блажен је човек који се боји Господа.*

Блажен је човек у коме почива љубав Божија, јер он у себи носи Бога. Бог је љубав и ко пребива у љубави - у Богу пребива.

Блажен је онај ко је стекао дуготрпљење, јер човек дуготрпељив, мудар је веома.

Блажен је онај у коме нема гнева и раздражљивости, јер гнев људски не твори правде Божије.

Блажен је онај ко је заволео кротост, према речи Господњој: *Блажени кротки.*

Блажен је онај ко је стекао истинско послушање, јер тај је постао подражаватељ Господа Спаситеља, који је био послушан до смрти.

Блажен је онај коме су завист и препирке страни, јер завишћу смрт уђе у свет.

Блажен је онај ко не скврнави језик свој злословљем, јер срце таквог пуно је сваке скверни.

Блажен је онај ко је стекао уздржање, јер то је основа свих врлина.

Блажен је онај ко добро чини беднима, јер ће га на Суду дочекати многи заштитници.

Блажен је онај ко при свој висини духовног живота има смирен начин мишљења; он подражава Христа и са Њим ће седети у слави.

Блажен је онај ко себе принуђује на свако добро дело, јер трудбеници стичу Царство небеско.

Блажен је онај ко иде уским путем, јер ће се на небу показати венценосцем.

Блажени су сви ови, јер ће са смелошћу предстати Судији, и из руку Његових примиће свету награду.

Псалам 23.

Богочовештво Спаситеља (2, 82)

Једнога и јединога исповедам као савршена Бога и савршена човека. Он је Бог - Слово, којисе у телу јавио.

Ако се Он није у телу јавио, због чега би се онда појавила Марија? И ако Он није Бог, кога онда Гаврило назива Господом?

Ако се Он није у телу јавио, ко је у јаслама лежао? И ако Он није Бог, кога су Анђели силазећи са небеса славили?

Ако се Он није у телу јавио, ко је у пелене био повијен? И ако Он није Бог, у чију част се звезда појавила?

Ако се Он није у телу јавио, кога је у наручју носио Симеон? И ако Он није Бог, коме је рекао: *Сада отпушташ слугу Твога, Владико?*

Ако се Он није у телу јавио, кога је узео Јосиф и побегао у Египат? И ако Он није Бог, на коме се испунило речено: *Из Египта дозвах Сина Свога?*

Ако се Он није у телу јавио, кога је Јован крстио? И ако Он није Бог, коме је Отац говорио: *Ово је Син Мој возљубљени, који је по Мојој вољи?*

Ако се Он није у телу јавио, ко је огладнео у пустињи? И ако Он није Бог, коме су прилазећи служили Анђели?

Ако се Он није у телу јавио, ко је био позван на свадбу у Кани Галилејској? И ако Он није Бог, ко је претворио воду у вино?

Ако се Он није у телу јавио, ко је у руке узео хлебова у пустињи? И ако Он није Бог, ко је са пет хлебова и две рибе нахранио пет хиљада људи, осим жена и деце?

Ако се Он није у телу јавио, ко је спавао на лађи? И ако Он није Бог, ко је запретио таласима и мору?

Ако се Он није у телу јавио, с ким је јео Симон фарисеј? И ако Он није Бог, ко је опростио грехе грешници?

Ако се Он није у телу јавио, ко је носио људску одећу? И ако Он није Бог, ко је онда исцелио крвоточиву додиром одежде?

Ако се Он није у телу јавио, ко је плуноу на земљу и замесио блато? И ако Он није Бог, ко је блатом дао моћ очима да виде?

Ако се Он није у телу јавио, ко је плакао на гробу Лазаревом? И ако Он није Бог, ко је заповедио четвородневном мртвацу да из гроба изађе?

Ако се Он није у телу јавио, кога су Јудејци заробили у врту? И ако Он није Бог, ко их је речима: „Ја сам” - бацио на земљу?

Ако се Он није у телу јавио, ко је изашао на суд пред Пилата? И ако Он није Бог, ко је у сну уплашио жену Пилатову?

Ако се Он није у телу јавио, чију су скинуту одеждо делили војници? И ако Он није Бог, зашто се са Његовим распећем помрачило сунце?

Ако се Он није у телу јавио, ко је на Крсту био распет? И ако Он није Бог, ко је уздрмао темеље земље?

Ако се Он није у телу јавио, чије су руке и ноге приковане биле за Крст? И ако Он није Бог, од чега се раздрала црквена завеса, распукло камење и отворили гробови?

Ако се Он није у телу јавио, ко је између разбојника на Крсту висио? И ако Он није Бог, како је рекао разбојнику: *Данас ћеш бити са мном у рају?*

Ако се Он није у телу јавио, ко је завапивши предао дух /Свој/? И ако Он није Бог, од чијег су гласа многа тела уснулих Светитеља устала?

Ако се Он није у телу јавио, кога су жене положеног у гроб виделе? И ако Он није Бог, за кога су Анђели рекли: *Устаде, није овде?*

Ако се Он није у телу јавио, чије је ране од клинова Тома додирнуо? И ако Он није Бог, ко је ушао кроз затворена врата?

Ако се Он није у телу јавио, ко је јео на мору Тиверијадском? И ако Он није Бог, по чијој су се заповести напуниле мреже?

Ако се Он није у телу јавио, кога су апостоли видели вазнесена на небо? И ако Он није Бог, ко је узишао уз клицање светих Анђела, и коме је објавио Отац: *Седи Мени с десне стране?*

Ако Он није Бог и човек, лажно је, на крају, и наше спасење, лажне и речи Пророчке.

Псалам 24.

0 дару суза и одгнању непријатеља (4, 12)

Господе Исусе Христе, Сине Божији, Спаситељу наш! Даруј мени, служи Твоме, скрушеност и просвећење срца, да бих очишћеног срца, са сладошћу изливао сузе у чистој молитви, а Ти, ради то мало мојих суза изгладио обвезницу грехова мојих, и ради тог малог мог плача угасио у мени разбуктали огањ. Јер ако ми даш, Владико, да плачем овде, ослободићеш ме огња неугасивог тамо.

Иако увиђам, дуготрпељиви и човекољубиви Господе, да Те свакога дана и часа безмерно жалостим и гневим, али доброта дуготрпљења Твога, нека надвлада моју злобу и чемер.

О, Господе благи, Боже милости и доброте! Спаси ме од нечистог и страшног непријатеља, који свакодневно раздира и мучи душу моју злим и скверним помислима. Неизрецива сила Твоја, Христе, која је запретила таласима морским, нека запрети и њему, нека онемоћа сила његова и одагна га далеко од мене, слуге Твога.

Свакога дана обнавља он против мене замке своје, и покушава да овлада ослабљеним умом мојим, да би ме удаљио од Тебе и Божанских заповести Твојих.

Но Ти, Владико, многомилостиви Господе, ниспошљи брзо силу Твоју, и од мене, непотребног слуге Твог, отерај ову велику змију са свим њеним лукавим и срамним

помислима, да бих у чистоти певао и славио Тебе, са беспочетним Твојим Оцем и Свесветим, благим и животворним Твојим Духом, сада и свагда и кроза све векове. Амин.

Псалам 25.

Избави од нерада и лењости (4, 13)

Безгрешно Јагње Божије, који си по Својој слободној вољи у телу претрпео Крст, заклан за спасење нас грешних, и телом искусио смрт непроменљиво да би спасао палу природу нашу, - Премудрости и Сило Бога Оца, Сијање славе Његове, недокучиви Исусе, неиспитиви Христе, једини милосрдни и човекољубиви, на мене грешног излиј велику Твоју милост, и благодаћу Твојом отерај од мене сваки нерад, лењост и нетрпељивост, - да не бих при другом доласку Твом чуо и ја страшни прекор: „Шта си ти претрпео ради Мене?"

У онај страшни и ужасни Дан рећи ћеш, Господе, нама грешнима: „Сви ви добро знате, шта сам Ја ради вас претрпео. Ја Бог, ради вас тело сам /на себе/ узео; Ја невидљиви, ради вас, видљиво сам на земљи боравио, ради вас гладовао, жеђао, трудио се; ради вас гоњен био, камењем ударан; Ја чисти, ради вас сам шибан и попљуван био; Ја безгрешни, ради вас претрпех срамну смрт, ради вас кроз ребра копљем прободен, оцтом смешаним са жучи напојен. Све то Ја претрпех ради вас, да бих вас учинио светима и небескима; Царство небеско сам вам даровао, све вас браћом назвао, Духа Светога вам ниспослао. - А шта сте ви људи, ради Мене претрпели?"

Шта ћу на све ово рећи ја бедни, лукави, грешни и нечисти? - Мученици ће показати на ране своје, на мучења, на одсечене делове /тела/ и на трпљење своје до краја. Подвижници ће указати на своје подвижништво, на дуге постове, на бденија, на нестицање, на сузе и сва остала злопаћења. А ја лењиви и грешни, на шта ћу указати ја, осим на плодове стомакоугађања, сластољубља, многоспавања, користољубља, нетрпљења, сујете и нерада?

Ако затражиш од мене Господе, одговор за оно време које због немара свог нисам искористио, а било ми је дато за покајање, како ћу се оправдати? А ако будем подвргнут испитивању и за празну реч, лукаву помисао или жељу, то какав страх, каква смућеност ће обузети тада мене бедног, и какво ће потом уследити мучење?

Поштеди, Господе! Поштеди, Благоутробни! Поштеди, Човекољубиви! Поштеди, једини Добри! Смилуј се и помилуј ме једино по благости Твојој. Укрепи душу моју, ослабљену од лењости и нерада мога, - Ти, који подижеш пале и исцељујеш сокрушене!

Ти знаш немар окајанства мога, знаш колико лукавих помисли ратује против мене, видиш препредену вражију злобу подигнуту на мене. Заступи ме по великој милости Твојој, уразуми, пробуди, оживи и спаси благодаћу Твојом, ради молитава Пречисте Владичице наше Богородице и свих Светих.

Псалам 26.

Сва је нада - Христос. К Њему завапи (4, 260)

Ти, Господе свих, по милосрђу Своме буди за мене пристаниште спасења, прибежиште помоћи и спаси ме.

Умољавам доброту Твоју, Спаситељу мој, излиј на мене од сада милост Твоју, и тамо ме постави даље од мучених.

Христе, Ти, који си благоволео да постанеш жртва за нас, умртви грех којим су поражени сви удови моји, сиђи и обитавај у њима.

Када ускоро сазна о овоме лукави, сокрушиће се зуби његови, и огањ геенски биће угашен блистањем Твојим.

Лукави сатана избљубао је на мене јед свој, 'раслабио и сурвао ме грехом. Но, све док идем путем Твојим, а Ти си свемогућ, немоћ се моја храни надом да ћеш ми Ти, презревши га, указати помоћ отпуштањем грехова, - и посрамиће се непријатељ мој.

Кнезови злобе ослепели су ме страстима својим, и препреденошћу својом опленили у мени красоту младости моје. Шта да чиним ја, који сам прокоцкао чистоту своју? Завапићу Христу, да би ми Он повратио красоту моју и тада ће се посрамити лукави.

Спаситељ мој говори мени, ученику Своме: „Не очајавај ради свог спасења; Ја ћу те подићи и пустићу ти грехе твоје. Моје си богатство и нећу те оставити, јер сам те Својом сопственом крвљу искупио.”

Завапи, грешнице, из све снаге, и не штеди грло своје, јер Господ је твој милостив и воли покајнике. Уколико се пре вратиш, Отац твој предухитриће те срастањем Својим, заклаће теле угојено, оденуће ти ризу светлу и обрадоваће се због тебе.

Псалам 27.

Не падај духом. Ваистину је нада – Христос (3, 665)

Не падај духом, душо, не жалости се, не произноси над собом коначни суд због мноштва грехова, не привлачи на себе огањ, не говори: „Одбацио ме је Господ од лица Свога.”

Богу нису угодне такве речи. - Зар онај који је пао, не може и да устане? Зар онај који се одвратио, не може да се поврати? - Или не чујеш каква је благодат Очева према блудноме сину?

Не стиди се повратка, већ са смелошћу кажи: „Уставши, отићи ћу Оцу своме!” Устани и иди.

Он ће те примити и неће те прекорити, и изнад свега ће се обрадовати твоме повратку. Он те чека; зато се не стиди и не скривај од лица Божија, као Адам.

Ради тебе се Христос распео, зар ће те одбацити? - Он зна ко нас угњетава; и зна да за нас нема другог помоћника осим Њега јединога.

Христос зна да је човек бедан. Не предај се очајању и немару, као да си већ припремљен за огањ. Христу није утеха да нас баци у огањ; нити Он има користи од тога што ће нас послати у бездан на мучење.

Подражавај блудном сину; остави град који те мори глађу. Приступи и проси милост, и видећеш славу Божију. Просветиће се лице твоје и обрадоваћеш се у рају радости. Слава Спаситељу нашем, Господу - Човекољупцу!

Псалам 28.

Поуке о животу (2, 100)

Желиш ли истинити живот? Вежбај се у смиреноумљу, јер је без њега прави живот немогућ.

Сва дела своја чини у Име Спаситеља нашег Исуса Христа, и кроз то, плод твој биће узнесен до неба.

Почетак отпадања /од Бога/ код човека - је његово удаљавање од смирења. Остављеног од Бога дави лукави дух, као Саула.

Мреже демонске намазане су медом; привучен њиховом сладошћу заплићеш се у њих и испуњујеш се сваком горчином.

Заволи смирење и никада нећеш упасти у мреже демонске, јер ћеш летећи на његовим хитрим крилима, свагда бити изнад демонских мрежа.

Гордост је слична веома високом трулом дрвету чије су гране крте; и ако се неко попне на њега, истог часа ће се сурвати са висине.

Блажен је онај ко је утврђен у доброј нади и озарен добрим помислима; слава је његова велика и без краја.

Стремимо трезвеној пажњи, да би нас виђење својих прегрешења непрестано смиравало, не гајећи у себи, као змија, помисли самодопадања или лукавства.

Заволимо трезвење, да би имали чисто срце и да би поверени нам храм сачували неоскврњеним од греховног распадања.

Прекрасна је молитва с уздасима и сузама, особито ако се сузе проливају тајно.

Ко се са вером моли у уму, тај види пред собом Господа, јер Њиме живимо, крећемо се и постојимо.

Ако је окамењено срце твоје, плачи пред Господом, да би Он источио на тебе озарење знања и дао ти да се пламеног срца уносиш к Њему.

Псалам 29.

Исповедање Богочовештва у Христу Исусу, Господу (2, 85)

Онај који је од Бога, Бог Слово, од Оца Јединородни Син, једносуштан Оцу, Истинити од Истинитог, рођен од Оца без матере пре свих векова неизрециво - Он сам се на крају рађа од кћери људске, од Марије Дјеве, без Оца, рађа се оваплоћени Бог, узимајући на Себе позајмљено од Ње тело, - поставши човеком, какав није био, и оставши Бог, - који је био, да би спасао свет. - И Он је Христос, Син Божији, Јединородни од Оца, јединородни од матере.

Тог и јединог исповедам као савршена Бога и савршена човека, - у две природе, ипостасно или лично сједињене, спознате нераздељно, несливено, неизмењено, - као Бога, који се обукао у тело, одушетворено словесном и разумном душом, учинивши се подобан нама у свему, осим у греху.

Тог и јединог, који је земни и небески, времени и вечни, подначални и безначални, безвремен и времену подложни, саздани и несаздани, страдални и бестрасни, Бог и човек, у првоме и у другом савршен. Један у две природе, и у двојности Један.

Псалам 30.

Ево - ево смрти. Отрезни се душо (1, 310)

Време живота мога протраћено је у сујети и срамним помислима. Даруј ми, Господе, лек, да бих се потпуно исцелио од скривених рана мојих, и укрепи ме да се бар

један час усрдно потрудим у винограду Твоме. Јер време сујетног живота мога већ је у једанаестом часу.

Лађу са мојим иметком управи заповестима Твојим, и мени, ништавноме трговцу, даруј благоразумност у продаји имовине, док још има времена.

Време пловидбе приближило се крају и већ се чује глас Судије упућен мени расејаном: „Покажи сада, лењиви, имовину коју си стекао током свога живота.”

Час смртни застрашује мене бедног. Јер гледам на дела своја, и душа моја трепти, видећи нерад свој и лењост, и леде се кости моје.

Час разлучења пред очима је мојима, и ја доспевам у потресни страх, помисливши на њега. И уместо да се радујем ја се још више уплаших, јер ни при благодати не чиних дела, Бога достојна.

О, бедна душо моја! Зашто се не стараш о животу своме! Зашто у расејаности проводиш ово мало преосталих својих дана? Зар не знаш да, ево - ево позваће те? Шта ћеш чинити тамо, када си немарно живела овде? Шта ћеш одговорити у своје оправдање, представши престолу страшног Судије? Непријатељ те обмањује и из дана у дан растаче наслеђе твоје, а да ти то и не схваташ.

Отрезни се, повуци се у себе и моли се Богу са сузама; завапи к Њему са срдачном тугом: „Дај ми, Господе, да Те заволим свом снагом својом, да са усрђем послужим Теби у испуњавању [светих] заповести Твојих, да би ме када дође час разлучења, затекао приправну и са великом радошћу ишчекујући сретање Твоје, увео у Твоје вечно Царство, на општу радост са свима Светима који су Ти угодили.”

Псалам 31.

Сећај се живота вечног, да би се достојно припремио за њега (1, 313)

Спаси ме, дуготрпеливи Господе! Спаси ме, Сине Божији, безгрешни Христе! И дај ми мисао о вечном животу, да бих, немајући ништа у срцу своме осим ове мисли, свагда испуњавао вољу Твоју, при садејствујућој, мени грешном, благодати Твојој, и радосно ходио /путем/ заповести Твојих, да корисно употребим таланат који си ми Ти сам дао, Царе небески, - и њиме обавим добру трговину и удостојим се похвале од Тебе, Владико; када дођеш, Господе, да Ти кажем са смелошћу и чистим срцем: „Блажен сам, јер долазиш Ти, Владико!”

За брак Твој, Господе, одени ме у одежду достојну, коју нека уготови за мене, још овде благодат Твоја. Удостој ме да тада запалим светиљку, коју нека подари мени свешчедрост Твоја.

Тако ћу са радошћу изаћи у сретање Теби, прослављајући и благосиљајући Тебе, са надом да ћу бити сапричасник Праведних и Светих, од памтивека благоугодивших Теби.

Псалам 32.

Тражиш милост? Сам милостив буди (4, 268)

Опраштају се дугови онеме, ко проси помиловање. Но, пази да док молиш отпуштење грехова, не гајиш мржњу према браћи својој.

Иза /затворених/ двери остају оне молитве које се узносе Богу, а немају у себи љубав, јер једино љубав откључава двери молитве.

Ако се брат твој разгневио на тебе, то се и Господ разгневио на тебе. И ако си се помирио са братом својим доле, онда си се помирио и са Господом горе. Ако примиш брата свога, онда ћеш примити и Господа свога.

И тако, помири се са Господом у лицу ожалашћених, обрадуј се Њему у лицу уцвељених, посети Га у лицу болних, нахрани Га у лицу гладних.

У лицу уморног путника пружи Му меку постељу, умиј ноге Његове, постави Га на прво место трпезе своје, преломи хлеб свој и удели Му, подај Му и чашу своју.

Он је указао теби већу љубав, преломио је за тебе Тело Своје, и Крв Своју дао је теби за пиће.

Псалам 33.

Опраштање грехова за опраштање увреда (3, 3)

Господ би овако рекао свакој души: „Опрости сагрешења брату твоме и Ја ћу опростити теби грехе твоје. Ти опрашташ мале погрешке, тек понеки грош, или динар - два, а Ја ти дарујем хиљаде таланата. Ти само опрашташ, и ништа не дајеш на дар, а Ја ти грехе опраштам, и дарујем исцелење и Царство.”

И дар твој примићу тада, када се помириш са оним ко има непријатељство према теби. Када не будеш имао никаквог непријатељства, када те сунце на заласку не затекне у гневу твоме, када са свима, у себи будеш имао мир и љубав, - тада ће и молитва твоја бити благопријатна, и принос твој благоугодан, и дом благословен, и ти сам блажен.

А ако се не помириш са братом својим, како ћеш онда од Мене просити опроштај. Ја, Владика твој, заповедам ти, а ти не слушаш; како се ти слуга усуђујеш да Ми принесеш молитву, или жртву, или првине, гајећи према некоме непријатељство? - Као што ти одвраћаш лице од брата свога, тако и Ја одвраћам очи Моје од молитве твоје и од дара твога.

Псалам 34.

Пролиј сузе, да би се умио, и ослободио од уза страсти (4, 17)

Човекољупче, Исусе Христе, Боже наш, чврсто се уздајући у милост Твоју, молим Те, не постави ме са Своје леве стране са козама које Те огорчише, и не кажи ми: *Заиста, заиста, ти кажем, не познајем те*, већ по благости Својој даруј ми непрестане сузе, скрушеност и смирење срца мога, и очисти га страхом Твојим, да постане храмом благодати Твоје.

Иако сам много грешан и недостојан, ипак непрестано куцам на двери Твоје; иако нерадан и лењив, који се не брине за своје спасење, ипак Твојим путем желим да идем. Спаси ме ради милости Твоје, јер си благ Ти, Господе свих, и милост је Твоја на свим делима Твојим.

Буди ми помоћник, Владико свих, заштити моју душевну немоћ, да бих се избавио од греховног растакања и постао слободан од уза страсти, да не делује у мени мучитељна злоба, и мноме, као заробљеником, не овлада зловни демон; већ нека дође на мене Царство Божанственог Твога Духа, коме се клањамо, да би се удаљиле од мене нечисте страсти које сада преовлађују и царују у мени. Јер Ти си Бог милосрђа, човекољубља и доброте.

Псалам 35.

**Ка Богородици - за очишћење од страсти и
унутрашње благоустројство (4, 71)**

Пресвета Владичице Богородице, једина пречиста душом и телом, призри на мене гадног, нечистог, који душу и тело оцрних сквернима страсти и сластољубивим животом својим; мој страсни ум очисти, непорочним учини, и ка добру устрој блудеће и следе помисли моје.

Уравнотежи осећања моја и руководи њима. Ослободи ме од господареће нада мном мучитељне зле и гнусне навике ка нечистим предрасудама и страстима. Заустави сваки грех који делује у мени. Помраченом и грешном уму моме, даруј трезвеност и разборитост за исправљање мојих посрнућа и падова, да бих се, ослободивши се од греховне таме, удостојио са смелошћу прослављати и певати Тебе, једину истиниту Матер Истините Светлости - Христа Бога нашег; јер Тебе са Њим и због Њега благосиљају и славе сва невидљива и видљива створења.

Псалам 36.

Поуке о животу – Блаженства (1, 531)

Блажен је онај ко је свагда испуњен духовном радошћу, и не лењећи се носи благи јарам Господњи, јер он ће бити увенчан славом.

Блажен је онај ко је очистио себе од сваке греховне нечистоте, да би са смелошћу примио дом свој Цара славе, Господа нашег Исуса Христа.

Блажен је онај ко са страхом и трепетом, побожно приступа пречистим Тајнама Спаситеља, знајући да у себе прима неразрушиви живот.

Блажен је онај ко непрестано помишља на смрт, и који је угушио у себи срамне страсти, уврежене у срцу нерадних, јер такав ће бити утешен у часу кончине своје.

Блажен је онај коме су непрестано у сећању геенске муке, и жури да се са сузама и уздасима искрено покаје пред Господом, јер он ће се избавити од сваке невоље.

Блажен је онај ко свагда добровољно смирава себе самог, јер он ће бити увенчан Оним, који је добровољно смирио Себе ради нас.

Блажен је онај ко са сваким страхопоштовањем, као Марија пребива поред ногу Господњих (молитвом), и као Марта жури да прими Господа и Спаса (добрим делима).

Блажен је онај ко запаљен страхом Божијим, свагда у себи има топлину Светог Духа, саживујући трње и изданке лукавих помисли.

Блажен је онај ко са духовном благоразумношћу љуби кротост, и не да се обманути лукавом змијом, полажући наду на благог и милосрдног Господа.

Псалам 37.

Исповедање Пресвете Тројице (2, 86)

Једно лице Оца, и једно лице Сина, и једно лице Духа Светог, - једно Божанство, једна сила, једно Царство у три лица или ипостаси.

Тако славим Свету Јединицу у Тројици и Свету Тројицу у Јединици. Тако исповеда Света, Божија васељенска Црква!

У ову Свету Тројицу она крштава за живот вечни, Њу равночесно слави, Њу неодступно и неразделно исповеда, Њој се поклања непогрешиво, Њу прославља неућутно.

Овој Триипостасној Јединици - Оцу и Сину и Светоме Духу приличи слава, благодарење, част, власт, величање, - у векове.

Псалам 38.

Опомени се другог доласка, - и прени се (1, 315)

Подигни очи своје на небо, када оно, подобно чистом огледалу, са славом обасјава звездама земљу, и задивљено кажи: „Ако звезде сијају таквом славом, колико ће више Праведни и Свети који су испунили вољу Светог Бога, у онај час када дође Господ, засијати неизрецивом светлошћу спаситељне славе."

Сетивши се страшног оног доласка, уздрхти телом и душом, и са срдчним болом кажи себи: „Каквим ћу се ја грешни, показати у онај страшни час? Како ћу предстати престолу страшног Судије? Како ћу ја расејани, имати место међу савршенима? Или, како ћу ја, коза, стати са овцама са десне стране Христа? Или, како ћу се ја бесплодни, наћи у броју Светих који овде донеше плодове правде?"

Мученици ће показати своје муке, подвижници своје врлине; а шта ћу показати ја, осим свога нерада и свагдашњег попуштања себи?

О, душо грешна, душо бестидна, душо која непрестано занемарујеш богоугодни живот! Хоћеш ли се још дуго предавати лошој навици према лукавим помислима? Шта очекујеш у свом нераду?

Мислиш ли да ће Судија окаснити са доласком? Неће Он окаснити, већ као страшна муња биће долазак Његов са небеса.

Постарај се да се покажеш спремна у тај страшни час, да не би плакала тамо у све векове.

Псалам 39.

Овде кажњавај и благодаћу исправи, да се тамо не постидим (1, 319)

Поштеди, милосрдни Господе, поштеди слугу Твога, да се тамо, када станем пред Суд Твој не нађем у страху и стиду великом, и не осрамотим се пред Анђелима и људима.

Овде ме, Спаситељу мој, покарај, као чадолубив и брижни Отац, а тамо опрости, као једини безгрешни и многомилостиви Бог.

Јер ако овде не уразумиш палог и не подариш му срдчног озарења, да би свакодневно без стида приносио покајање за грехе своје, - шта ће он чинити тамо где нема оправдања?

Кад ме још није било на овом свету, угодно Ти је било, Владико, по великој доброты Твојој, да ме уобличиш у утроби грешне матере моје; и када сам се родио, по милости Својој удостојио си ме да постанем сасудом благодати.

Али, стекавши дар, ја слаби и грешни, по лењости својој не узвратих на даровано.

Зато припадајући благодати Твојој, молим Тебе, Сине Јединородни, Спаситељу наш, пробуди ме и подигни, и поново осени благодаћу Твојом. Нека она озари помрачени ум

мој, како је угодно Твојој доброти, и свагда пребива са мношвом, својим невидљивим руководством, чинећи ме достојним Царства небеског, и као што је овде благодат Твоја била за мене недостојног непрестано озарење, покров, заштита, прибежиште и радост, тако и тамо, Спаситељу мој, да се под покровом њеним заклоним од страшног Суда, и у Царству Твоме, обдарен њоме и спасен милошћу Твојом, нађем са десне стране, певајући и прослављајући дуготрпљење Твоје, пречисти Саздаатељу мој, јер ниси презрео сузе непотребног и грешног слуге Твог.

Псалам 40.

Пробуди, подај снагу и сузе (4, 25)

Пружи, Господе, руку помоћи мени, који у прабини лежим. Јер хоћу да устанем, а не могу; бремене греховно притиска ме, зла ме навика држи прикованог за земљу, и сав сам ослабљен. Дајем обећање да ћу се променити и постим, - али стално остајем исти; ревностан сам да Те славим устима, али не и ватрен кад Ти треба угађати делима.

Како да се усудим да молим од Тебе опроштај старих грехова, када нисам ни почео да одступам од пређашњих греховних склоности? Или, како да свучем старог човека, када не одбацујем жеље старих искушења?

О, Господе, подигни мене ослабљеног, пробуди успаваног, васкрсни умртвљеног грехом! Спаси бедну душу моју од смрти, Господе, Ти који имаш власт над животом и смрћу!

Очисти ме од сваког греха пре кончине моје, и даруј ми, Човекољупче, да целог свог кратковременог живота, изливам из срца сузе за очишћење душевне нечистоће моје, да бих могао тамо да обретем спасење под покровом свесилне руке Твоје, када свака душа буде задрхтала пред страшном славом Твојом.

О, Владико, услиши и прими мољење грешног и недостојног слуге Твога, спаси ме забадава, по благодати Твојој, - јер си Ти милосрдан и човекољубив Бог, и Теби славу, благодарење и поклоњење узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу.

Псалам 41.

Моја унутрашњост није као и спољашњост – исцели (4, 27)

Тешко мени, каквој осуди допадох, и каква ме срамота снађе! Моја унутрашњост није као и спољашњост; говорим о бестрашћу, а дан - ноћ размишљам о срамним страстима; говорим о непорочности, а у мислима се бавим непристојностима.

Тешко мени! Какво ми испитивање предстоји? Јер ја, уствари, имам изглед побожности, али не и њену снагу. Каквог ћу образа приступити Господу Богу, који познаје тајне срца мога, када сам крив за толика лоша дела? Када стојим на молитви, бојим се да не сиђе огањ са неба и не сагори ме, као што је некада оне што приношаху туђи кад у пустињи, сагорео огањ од Господа.

Шта да очекујем ја, који носим тако тешко бремене грехова? Сагоре срце моје, помрачен је ум мој, променише се моје побожне помисли; као пас, вазда се враћам на своју бљувотину.

Нема у мени смелости пред Оним, који испитује срца и утробе; нема у мени чистих помисли; нема суза за време молитве, - иако уздишем и сагињем лице своје покривено стидом, - ударам се у груди, - то станиште страсти, ту радионицу лукавих помисли.

Ти знаш, Господе, у тами скривене страсти моје; а знане су Ти и ране душе моје. Исцели ме, Господе, и бићу исцељен. Ако Ти не саградиш дом душе моје, узалуд се трудим да га подигнем сам.

Истина је да се понекад решим да се супротставим страстима када се подигну на мене, али лукавост змије ослабљује моје душевне силе сластољубљем, - и ја одустајем. Иако ми нико видљиво не везује руке, невидљиве ме страсти вуку као заробљеника.

О, Господе, просвети очи срца мога да бих препознао сву препреденост и злобу страсти. Благодат Твоја нека ме осени, да бих остао усправан и одолевао, опасавши бедра своја храброшћу.

Ти си, Господе, некада за народ Твој, непроходно море учинио проходним. Ти си из тврдог камена извео воду ожеднелим људима Твојим. Ти си једини, по благодати Својој, спасао оног ко је допао разбојника. Смилуј се и нада мношћу који сам такође допао у руке разбојницима, и као сужањ везан сам злоумљем.

Ко је силан да исцели страсти душе моје, осим Тебе, Господе, који познајеш дубине срца мога. Приклони се милосрђем Својим, и спаси ме!

Псалам 42.

**Пао сам; подигни ме и дај ми да се бар мало потрудим,
да на Суду не бих био посрамљен (4, 218)**

Очисти ме благодаћу Твојом, милосрдни Оче; отри нечистоту моју свеочишћујућим исопом Твојим, и исцели ране моје, да благодарим благодати Твојој.

Пао сам; подигни и укрепи ме, Господе, јер Ти подижеш све пале. Пружи ми руку и оживи ме поново милосрђем Твојим!

Непријатељ ме је обмануо, разденуо и ограбио сву красоту моју, учинио ме бесплодним и принудио да идем (тамо) обнажен од свега. Милост Твоја нека ми одећа буде на Дан Суда.

Велики страх ће бити у тај Дан Суда, када ће свако дати одговор за дела своја и помисли, па чак и за миг ока. Оправдај ме тада, Судијо мој, јер иако сам крив, вољу имам да се покајем.

Кидаће се и безгранично мучити срце наше, када прође све што је будило у нама похоту, када свако обнажен стане и поведен буде да одговор да.

Тешко тада ономе, ко је, подобно мени, учинио мноштво безакоња, ко је грешио и скривао грехе своје, да не би био осрамоћен овде! Тамо, на Дан Суда, прстом ће указивати на њега.

Безакоња моја умножише се, дани моји прођоше и ишчезоше, ближи се време одласка, а покајања у мени нема. Тешко мени, ако милости не буде на Дан Суда.

Блажен је човек који се бар мало потрудио у овом свету, јер ће он наследити Царство у свету непролазном. За мали труд стећи ће он велико наслеђе.

На Суду Твом, Господе наш, нема гледања на лице; тада ће сваком бити дато према делима његовим: чија су дела добра, томе /припада/ Царство, а чија су лоша, њему мучење.

Отвори ми двери милосрђа Твога, Надо свих покајника, и пружи ми руку Твоју, пуну исцељења, да би загладила ожиљке моје, и исцелила ране моје.

Воља моја отказује да следи вољу Твоју. Ти ме сам покори вољи Својој, да бих кроз то задобио спасење и славио вољу Твоју, која је благонаклона према онима који се кају.

Милостиво прими молитву моју за помирење с Тобом, и по благодати Твојој даруј ми живот при доласку Твоме; и посрамиће се лукави, када увиди да ме је помиловала правда Твоја.

Псалам 43.

Поуке о животу (2, 103)

Када видиш животне угодности, чувај се да те не привуку, јер у њима је скривена мрежа смрти. Јер ни рибар не бацајује празну удицу.

Непријатељ, као мамац за удицу, користи обману насладе, распаљујући похоту, да би кроз то ловио душе и чинио их њему зависним.

Душа претходно уловљена у демонску намеру, постаје за друге душе демонска замка, и привидном насладом својом прикрива горчину греха.

Тежећи врлини, не малаксавај од трудова својих, зато што без трудова нема ни добродетељи.

У време напора подигни око душевно горе, па се, созерцавајући тамошњу радост, нећеш штедети од трудова.

Трудови праведних узгајају плод живота, а трудови грешника пуни су погинути. Приклањајући се првом, а уклањајући се од овог другог, не остављај простора за узалудне напоре, који не доносе плодове добра.

Трпи, Бога ради, невоље овога живота, и нећеш узалуд бити вођен уздањем Светих.

Они који се не труде /у добру/ у овом сујетном животу, старају се да омету трудбенике у делима Божијим, да у својој близини не би имали неког ко их изобличава, али тиме још више увеличавају венце брижних трудбеника.

Држи се смиреноумља, да не би изгубио плодове добрих дела. Ако њега одбациш бићеш прибројан онима који се узалуд труде.

Желиш ли постати стражарем душе? Заштити се са свих страна, да се где не прикраде сластољубље помисли, и потопа твоју лађу у самом пристаништу.

Ако хоћеш да лука буде безбедна, огради је бедемима који се неће одмах усколебати од бура страсти; иначе лука ће постати место бродолома.

Ако страсне речи нађу себи место у души, оне као кукама навлаче душу на зло, у јаму погинути.

Избегавај душегубне састанке, и душа ће се твоја свагда наслађивати тишином.

Псалам 44.

Славословље Искупителју (4, 354)

Благодаримо Благоме, који је ослободио род наш од ропства ђаволу и смрти, и помирио нас са вишњом Правдом, која се прогневила на нас, ради неправде наше.

Нека је благословен Милосрдни, који нас је потражио, иако ми Њега нисмо тражили; који се обрадовао нашем спасењу, и у причи о заблуделој овци показао нам пример како смо били изгубљени, па враћени.

Наследник и Син, позвао је и вратио заблуделу природу нашу, умро је и васкрсао, и нашим покајањем и обраћењем обрадовао сабор /небесних/ духова.

Неизрециво је велика љубав, какву је објавио Човекољубац, јер је из нашег рода узео Он Заступника, и Њиме помирио свет са величанством Својим.

Велико је и ново чудо за нас и за сву творевину учинио Бог у нашој људској /природи/, јер тело је наше учинио храмом, да би га испунио оним што је достојно свачијег поштовања.

Ходите, земни и небески, дивите се и чудите пред величином достојанства, зато што је род наш узведен на безмерну висину недостижног Божанства.

Небо и земља и све што је на њима, нека славослове заједно са нама Онога који је узвисио род наш, јер је Он обновио лик Свој у нама, избрисао грехе наше, дао нам Име Своје и све нам подредио.

Сваке славе достојан је, од оних који Га поштују, Он, који нас је над свима уздигао. Сви једногласно запевајмо хвалу Њему, и Оцу, који Га је послао, и Духу Светоме.

Свет, свет, свет! Благословен нека је Онај који је унизио Себе по благовољењу Своме, и који је обручио себи Цркву свету!

Светлост Твоја, Господе наш Исусе, засијала је над творевином и растерала таму заблуде. Нека засија и сада у душама нашим, светлост Твоја, Исусе, Царе наш, Светлости истинита.

Избави нас од свих пагубних помисли које душу смућују. Тада ћемо чистим умом хвалити Тебе, Сине скривеног Оца, јер си Ти Светлост истинита.

Псалам 45.

Несхватљива је непажња према вечном благу и мукама непрекативим.

Позив на скрушеност (1, 327)

О, каква је утеха и каква сладост припремљена за нас, али нема онога који се подвизава, нема оног ко жуди за тим! Напротив, овоме претпостављамо ово садашње, времено, непостојано, а вечних оних блага се ни мишљу не дотичемо. Каква заслепљеност, каква обмана демонска!

Тешко мени! Какве муке су припремљене за казну подобним мени грешницима, који живе немарно и без страха и трепета, као да само празним речима поштујемо оно чему смо поучени, увесељавајући се плотским настрадама, јер смо њима свезани као ланцима, и нема онога ко би се супротставио, - већ се свезани радујемо.

О, свепогубне замке нечисте змије! Како нам је свима помрачила ум, да би размишљали наопако и волели оно погубно, на рачун будућих блага.

Ходите, сокрушимо срце своје и дан - ноћ плачимо пред Господом. Ходите, присетимо се оног часа и онога што је прече, и у скрушености проливајмо сузе. Ходите, подсетимо се неизрецивих и неописивих оних блага, и сокрушимо се. Ходите, сетимо се оног страшног престола пред који ћемо у ужасу бити приведени, и тог стида који ће нас пред њим обузети, - и заплачимо над собом.

Ходите, подсетимо се како ће праведници засијати као сунце, а грешници се показати слични гаражу на грнету, па сокрушеним срцем узревнујмо у добрим делима.

Ходите, утврдимо себе у страху Божијем, да би се удостојили вечних блага.

Ходите, у скрушености и простоти срца припаднимо к Богу, јер је милосрдан и благ, и спасава оне који се кају.

Молимо Њега, да би нас Он увео у Царство Своје, неописиво блажено и којему нема краја.

Псалам 46.

Богородице, сам смелости немам; Ти се помоли, - брза помоћнице (4, 72)

Дјево Владичице Богородице, Преблагословена и Богоблагодатна, приклони ухо Твоје и почуј речи моје, које узносе погана и нечиста уста моја. Не презри мене бедног; не допусти да до краја пропаднем, ја недостојни слуга Твој, већ користећи Твоје материнске молитве, исцели моју окајану душу, немилосрдно сурвану лукавим страстима мојим. Зли демон, поразивши је гресима сластољубља, сатро ју је у прах.

Зато испуњен сваког стида, смелости немам, ни образа, да у човекољубивог Бога мога просим опроштај за мноштво грехова и исцељење неисцељивих рана мојих. Јер оскврнавих ја храм телесни непристојним жељама својим, унесох у њега мноштво нечистоте, и сва чувства повредих делима недозвољеним. Због тога смелости немам да подигнем к небу руке своје, оскврњене лошим делима. Зато пред Твојим неизрецивим милосрђем, свенепорочна Владичице, падам ја бедни и блудни. Јер нема мени другог прибежишта осим Тебе, једине утехе моје и брзе заштите. На Тебе се надам, не остави ме. Угодне су молитве Твоје Јединородном Сину Твоме; радује се Он заступништву Твоме, и брзо испуњава Твоје, за нас, молитве. Не презри мене најбеднијег, и недоличност дела мојих нека не прекине безмерну милост Твоју, Богородице. Прими сада ово ништавно мољење моје и материнским Твојим молитвама учини га благопријатним Сину Твоме и Богу, и небеског Царства удостој мене, који хвалим и благосиљам Оца и Сина и Духа Светога.

Псалам 47.

Сам смелости немам; помолите се, Свети (4, 30)

Ко неће заплакати за мном, који сам за мало задовољство презрео вечно Царство, ни за шта не сматрајући вечни огањ? Предајући се страстима, упропастио сам достојанство душе своје, и постао подобан бесловесној стоци.

Бејаш некада богат даровима, а сада заволах сиромаштво страсти. Далеко постадох врлини, одметнувши се у далеку земљу порока. Полумртав сам, и веома мало живота је остало у мени.

И будући такав по сопственој вољи, очи не могу да подигнем ка благосрдном Господу. Плачите, преподобни и праведни, за мном обманутим страстима и грехом. Плачите, подвижници уздржања, за мном стомакоутодником и сластољупцем.

Плачите, милостиви и снисходљиви, за мном немилосрдним и злонаравним.

Плачите ви, који сте угодили Богу, за мном човекоугодником.

Плачите ви, који сте стекли кротост, за мном раздражљивим и гневљивим.

Плачите, смиренумудрени, за мном високоумујућим и гордим.

Плачите ви, који сте постигли апостолско нестицање, за мном приврженим вештаственом и обремененом љубављу према стицању.

Плачите ви, који завољесте плач, а омрзосте смех, за мном који завољех смех, а омрзох плач.

Плачите ви, који чувате сећање на Суд после смрти, за мном који тврдим да се сећам Суда, а чиним супротно.

Молите се, Светитељи Божији, за душу узбуркану многим страстима, и чиме можете, тиме и помозите, Светитељи Божији.

Јер знам, ако будете молили човекољубивог Бога, све ће вам бити даровано из мора блакости Његове. Као и човекољубиви Бог, тако и ви, које ја грешни молим, не презрите мољење моје, јер ја сам, због мноштва грехова мојих смелости немам.

Ваше је дело, Светитељи, да се заузмете за грешнике, а дело је Божије - да помилује очајне.

Умолите, Светитељи Божији, Цара за сужња; умолите Пастира за овцу; умолите Живот за мртваца, - да би послао руку помоћи и подигао смирену душу моју из њене палости.

Псалам. 48.

Тамо ће се све обелоданити.

Док још времена има, пожури да се покајеш (4, 32)

Припадам обиљу блакости Твоје, Владико свих! Прими мољење грешника; улади душу, измучену горчином греха; напој жедног из источника живота, и руководи ме на путевима његовим.

Као Владар слугу свога истргни ме из окова, да бих се ослободио робовања нечистим страстима којима је спутано срце моје.

Нека ме пресретне милост Твоја, Господе, пре него ли одведен будем у ад, заједно са онима који чине безакоње.

Тада ће се обелоданити све оно што сада чиним у тајности. О, какав ће стид обузети мене тада, када ме осуђеним виде они који сада мисле да сам беспрекоран, док ја бедни, остављајући духовно делање, служим страстима.

Тешко теби, душо моја; зашто се умно сунце у теби помрачује маглom страсти? И зашто та магла не ишчезава при појави луча светлости? Зашто дозвољаваш да те страсти вуку ка земљи, и уместо слободе изабираш окове?

Боготкану одежду учинила си неупотребљивом и недостојном царскога брака; добровољно се одајући гресима потчинио си себе непријатељу живота.

Шта ћеш рећи Судији у тај страшни и трепетни Дан?! Дођи к себи док још има времена. Док си још господарица своих помисли, док је при снази ум твој и тело у покрету, док још благодат може да се дотакне срца твога, и док можеш да излијеш очиститељне сузе, - устани храбро против страсти, и уз помоћ Божију одважно се бори са Голијатом.

Пожури и не дај да те предупреди некакав разбојник, или да те на улазу претекне каква блудница, или да ти се на вратима препречи неко од оних који Царство Божије задобијају на силу.

Пожури, јер када се трка заврши, неумесно је тражити такмичење; када се трговина затвори, неумесно је куповати, и када се посао оконча, неумесно је тада тражити да се ради.

Док још има времена, пожури да започнеш борбу, да би се, одолевши непријатељу, показао достојан да примиш венце.

Псалам 49.

Блаженство помиловања (4, 285)

Блажен је онај кога по љубави Својој уразумљујеш Ти, Господе, јер се не одвраћаш од оних које волиш. Не одврати се ни од мене, Господе, да ме не погуби лукави.

По благодати Твојој поштеди мене немоћног, и удостој ме опроштаја безбројних грехова мојих, да бих са свима који су Ти угодили, и ја прослављао благодат Твоју.

Поштеди, Господе, по доброти Твојој и помилуј све нас одбачене од правде Твоје, јер нисмо сачували речи /заповести/ Твојих, а да смо их сачували, задобили би спасење.

И ја сам са свима таквима одбачен, чак и више од њих. Зато ме, по благодати Твојој, удостој да задобијем опроштај грехова, а силом овог праштања, и наду спасења.

Свакодневно се с љубављу поучавах речи Твојој. Удостој ме да заједно са праведнима објављујем и славословим ово: „Хвала Ономе који ме је помиловао! Слава Ономе који ми је опростио!”

Тебе благосиља висина, Тебе велича дубина, Теби се поклања сва твар, јер све је Тобом створено. Све песмослови Тебе, милосрдни Господе!

Псалам 50.

Нада на помиловање (4, 49)

Помилуј ме, Боже, по великој милости Својој, и по обиљу милосрђа Свог очисти безакоње моје. Јер ако ме помилујеш, ослободивши ме од тешког недуга страсти, - ако ме само помилујеш, желим бити послушан Твојој доброти.

Ако учиниш по обиљу благодати Своје, избавићеш ме. Ако излијеш на мене благодат Своју, бићу спасен.

Уверен сам да је Теби све могуће. Знам да си миловао и милујеш све који Ти се свом снагом својом обраћају.

Исповедам да сам и ја много пута био обдариван благодаћу Твојом, али сам потом, одбацивши је грешио, као што други нико грешио није.

Но Ти, који васкрсаваш мртве, подигни и мене, умртвљеног грехом. Ти, који исцељујеш следе просвети помрачене очи срца мога. Ти, који си избавио Адама из уста змијиних, избави и мене из глиба безакоња мојих, јер и ја припадам броју оваца Твојих, иако сам добровољно постао храна лавовима.

Греси ме учинише псом; но, исцељен благодаћу Твојом, бићу син. Одбачен сам био као мртац, али ако хоћеш, оживећу.

Знам да сам у знању грешио, али за молитвенике имам Свете Твоје. Знам да превазилазим сваку меру гресима својим, али благодат је Твоја незадржива.

Ти, који си дао преимућство царинику, дај је и мени, који (признајем да) још више зала учиних.

Ти си, Господе, помиловао Закхеја као достојног, помилуј и мене недостојног.

Павле некада беше вук, гонећи овце стада Твога; но, по благодати Твојој постаде пастир, који усрдно иђаше за овцама.

Знам да је он у незнању чинио грех, и као такав, удостојио се отпуштења грехова и велике благодати. Но Ти, Господе, осудивши мој свесно учињени грех, помилуј ме по преизобилној благодати Твојој.

Псалам 51.

Поуке о животу: Блаженства (1, 533)

Блажен је онај ко просветивши очи срца, свагда као у огледалу, види у себи Господа; такав ће задобити растерећење од страсти и лукавих помисли.

Блажен је онај ко воли лепе и добре речи, а ненавиди речи срамне и покварене, јер такав неће допасти под власт лукавога.

Блажен је онај ко ближњег утврђује у страху Божијем и не заваља душу своју, већ се боји жезла великог Пастира.

Блажен је онај ко је, Бога ради, послушан ближњему и трпи невоље са благодарношћу, јер такав ће бити увенчан као исповедник Господњи.

Блажен је онај ко је Бога ради заволео уздржање, и ради стомака не подвргава себе осуди као сластољубив и нечист, јер такав ће бити узвеличан од Господа.

Блажен је онај ко се не опија вином, већ се свагда весели сећањем на Господа, којим се непрестано веселе сви Свети.

Блажен је ко побожно располаже имовином својом, и не подлеже осуди од Бога Спаситеља, као среброљубив и немилосрдан према ближњем.

Блажен је онај ко је бодар на молитви, чтенију и чињењу добрих дела; такав ће се просветити и неће уснути на смрт.

Блажен је онај ко је постао прекрасна духовна мрежа, и који је многе уловио благоме Владици; он ће веома бити похваљен у Господу.

Блажен је онај ко је постао диван пример ближњем, и недоличним делима није повредио савест онога ко је слуга као и он; такав ће бити благословен од Господа.

Псалам 52.

Жаљење на непријатеља. Молитва за избављење од њега и поштеду на Суду, ради искупљења (4, 288)

О, Судијо, чији је суд праведан и коме је знано све скривено, не осуди ме на праведном Суду Твом, када откривено буде све тајно!

Грешница је сузама које Ти је принела, уништила обвезницу грехова својих. Ево, и ја Ти приносим на дар сузе. Прими их и од мене, Господе, као што си примио њене.

Лукави ме је преварио својим ласкањима, и поробио мој ум својим обманама. Отерај га од мене бедног, отргни ме из руке његове да ме не растргне, Господе наш.

Суди ми, Господе, и расправи парницу моју с немилосрдним врагом. Он ме је поставио за циљ стрелама својим. По милости Твојој нека њега самог прободу стреле ове.

Буди помоћник мени бедном, Господе, јер нема мени другог помоћника; и не дозволи непријатељу моме да се подсмеје нада мношћем побеђеним, као што је узликовао над нашом праматером.

Тешко мени ако све тајне моје буду откривене и подвргнуте испитивању, тамо где неће бити уважено никакво оправдање. Трне дух мој, Господе, када чујем да ће нечастиви бити огњем окушани, јер сам сено и слама. И ако Ти, Господе, погледаш на кривице моје, погинућу.

Доброта Твоја, Господе, која Те је узнела на Крст ради искупљења рода нашег, - нека у Теби предухитри мене бедног, да бих се удостојио отпуштења грехова својих.

Ти си, Исусе, искупио све крвљу Својом и смрћу Својом свезао силника, скини и са мене везе лукавога, раскини окове и узме његове.

Запрети му да би се удаљио од мене бедног, и да не врши на мени вољу своју. Усагласи вољу моју са вољом Твојом, Господе, Ти, који милосрђем Својим бришеш грехе моје.

Не остави ме у рукама ненавидника, и не дај му власт нада мнош, јер си Ти Крв и Тело Своје припремио за храну мени, и Крст је Твој запечаћен на челу моме.

Укрепи ме, Господе, јер сам немоћан; заглади кривице моје, јер много сагреших; уцеломудри чула моја, да би се у покорности држала пута царског.

Нека засија светлост Твоја у помислима мојим да би се просветлиле лучама Твојим, и величанствено блистање Твоје нека их обрадује, јер Ти си свеобасјавајуће сунце.

Исопом Твојим очисти скверни наше, Крвљу Својом умиј ране наше, Телом Својим освети скривене покрете помисли наших.

Славословим Тебе, који си искупио пали род људски, подметнувши Своја плећа за њега, и однео га у дом Оца Твога.

Псалам 53.

Плач због недостатка Светих (1, 340)

Срце ме моје боли, пати душа моја и сва се унутрашњост моја кида! Где да пронађем сузе, где да пронађем скрушеност и уздахе, којима бих достојно оплакао осиротелост нашу и недостатак светости међу нама?

Видим, Владико, да Свете Своје као злато одабрано узимаш из сујетног света овог, ради упокојења у животу.

Као земљоделац који, видевши да су плодови сазрели, са предострожношћу жури да их сакупи да не би претрпели какво оштећење од које чега, тако и Ти, Спаситељу, прикупљаш изабране који се потрудише у праведности.

А ми лењи, слабе воље, остајемо у својој окорелости, и плод наш остаје вазда незрео, јер нема у нама решености да се потрудимо не жалећи себе, како бисмо сазрели у добрим делима, и оправдано били сабрани у житницу живота.

Кажи, душо: „Тешко мени, тешко!“, и плачи, јер си брзо остала без савршених Отаца и праведних подвижника. Где су нам Оци? Где су Свети? Где они што бдију? Где су трезвеноумни? Где смирени? Где кротки? Где тиховатељи? Где су они који се уздржавају? Где скрушени срцем који у чистој молитви стоје пред Господом као Анђели Божији? - Преселили су се одавде ка Светоме Богу, имајући светиљке своје упаљене.

Тешко нама! У каквом времену ми живимо? У какав смо бездан зла зашли. Оци наши уђоше у пристаниште живота да не виде невоље и саблазни које нас постигоше ради грехова наших. Они су увенчани, а ми дремамо, сањамо и предајемо се самоугађању.

О, Господе, сажали се на нас! Отрезни мисли наше обузете вртлогом сујете. Даруј нам скрушеност и сузе, да би се њима, бар за мало, просветила заслепљеност срца нашег, и ми могли видети пут којим су ишли, следећи Тебе, Оци наши. Даруј нам жељу и снагу да идемо истим путем, да бисмо заједно са њима и ми задобили удео спасених, у славу Имена Твога.

Псалам 54.

Дани пролазе, не одлажи покајање (4, 36)

Љубав ме тера да се обраћам Богу, а недостојност ме моја принуђује да ћутим. Мучна болест душе принуђује ме да говорим, а греси ме нагоне да сачувам ћутање. Душа моја болује, а очи моје чезну за сузама.

Сагрешила си, душо; покај се. Јер, ево, дани наши пролазе као сен. По страшним и ужасним местима ћеш поћи. Не одлажи дан за даном, обраћење своје ка Господу; сокруши се већ једном, душо моја.

Сокруши се, помисливши на сва она блага која си добила од Господа, а ниси их сачувала, сокруши се при помисли на све оно што си учинила, а Бог је био дуготрпељив према теби; сокруши се да на страшном Суду Христовом не би била предана тамн најкрајњој.

Тешко мени, грешноме! Јер по слабости својој скврнавих, и свагда скврнавим чистоту срца свога. Нерад и лењост посрамише смелост срца мога; лукава жеља управља мноме као властелин робом, и ја јој се као дете одмах са страхом повинујем. Она ме уводи у сагрешења, и ја се наслађујем тиме.

Тешко мени, Господе! Благодат ме Твоја вуче у живот, а ја више волим смрт. Ти ми заповедаш да се трудим да бих постао једнак Анђелима, а ја по покварености својој унижавам самог себе. Умножише се греси моји, Господе, и непрестано се умножавају, нема граница њиховом мноштву.

И ко ће ме оплакивати, или се молити за мене? Ти сам, Спаситељу мој, спреман на милост по благодати Својој, милосрдно погледај на мене очајног! Јер како да Те молим, Владико, када су уста моја испуњена злословљем? Или како да Ти певам, када је савест моја нечиста? Како да Те заволим, када сам испуњен страстима? Или како да у мени обитава истина, када осрамотих себе лажју? Како да Те призивам, када не сачувах заповести Твоје?

Псалам 55.

Образац самоиспитивања и самоукоревања (4, 37)

Стекох познање истине, и после тога постадох убица и клеветник, препирем се због ситница, завидљив сам и суров према ближњима, немилостив према сиротињи, гневљив, свадљив, тврдоглав, лењив, раздражљив, гајим зле мисли, волим лепу одећу; још увек је у мени много лоших помисли, наступа самољубља, стомакоугађања, сластољубља, сујете, гордости, злонамерности, оговарања, тајноједења, унинија, противљења, негодовања.

Нико сам и ништа, а високо мислим о себи; непрестано лажем, а гневим се на лажове; скврнавим телесни храм блудним помислима, а строго осуђујем блуднике; осуђујем оне који падају, а сам непрестано падам; осуђујем опадаче и лопове, а сам сам и злоречив и лопов. Идем светла погледа, иако сам сав нечист.

У црквама и за трпезама радујем се првим местима. Када видим инока размећем се; када видим монаха, шепурим се. Трудим се да изгледам привлачно за жене, задивљујуће за странце, мудро и разборито за ближње, савршено за благоразумне; са побожнима се опходим као најмудрији, а неразумне презирем као бесловесне.

Ако сам увређен, светим се; ако ми је указано поштовање, гнушам се онога који ми то чини; ако неко са правом од мене нешто тражи, започињем расправу, а оне који ми

говоре истину, сматрам непријатељима; изобличен гневим се; али када ми ласкају, не противим се превише.

Нећу да испоштујем достојнога поштовања, а сам, иако сам недостојан, тражим почести. Не принуђујем себе на труд, а ако мене ко не послужи, гневим се на њега. Не идем са онима који раде, а ако мени неко не помогне у послу, клеветам га.

Брата који је у невољи, одбијам надмено; а када сам ја у невољи, тада му се обраћам. Ненавидим болнога, а када сам ја болестан, очекујем љубав од свих. За боље нећу ни да знам, а горе презирем.

Ако се уздржим од неразумне жеље, узносим се; ако се потрудим на бдењу упадам у мреже непокорности и противуречења; ако се уздржим од хране, упадам у разметљивост и надменост; ако сам неуморан на молитви, побеђује ме раздражљивост и гнев; ако код неког приметим врлину, не задржавам на њему пажњу.

Презрео сам светске пријатности, али не одступам од њихових сујетних жеља. Када видим жене, обрадујем се. По спољашњости изгледам смирено, а у души сам надмен; наизглед сам некористољубив, а на самом делу патим од користољубља. И зашто да дужим? Наизглед сам се одрекао света, а на самом делу, опет, размишљам о светском.

У време службе бавим се разговорима, пребирањем помисли, сујетним сећањима. За време трпезе упуштам се у празнословље, похлепан сам на поклоне, узимам учешће у туђим падовима, упуштам се у погибелно супарништво.

Такав је мој живот! Толико тога супротстављам своје спасењу! И моја надменост и моја сујета не дозвољавају ми да размислим о својим ранама да бих се излечио. То су моји јуначки подвизи! Са таквим је мноштвом грехова заратио против мене враг! А ја бих, бедник, поред свега тога да будем слављен као праведник. Живим у гресима, а желим да ме поштују као светитеља.

Имам у свему овоме само једно оправдање: лукави ме је саплео. Али, то ни Адама није оправдало. Уверени смо у то да је и Каина наговорио ђаво, али ни он није избегао осуду. Шта ћу чинити ако ме посети Господ? Никаквог оправдања немам за свој немар.

Бојим се да и ја не будем међу онима које је апостол Павле назвао сасудима гнева, који ће бити подвргнути осуди заједно са ђаволом, и које Бог за њихово пренебрегавање предаде у срамне страсти. Бојим се, дакле, да и мене не снађе таква одлука.

Ако желиш да спасеш мене недостојног, милостиви Господе, дај покајање мени грешноме, оживи Животодавче, гресима умртвљену моју душу. Одагнај камену неосетљивост из бедног срца мог, и извор скрушености даруј ми, - Ти, који си нам излио живот из животног ребра Свог.

Псалам 56.

Ђаво код нерадних успева, а марљивима венце припрема (1, 357)

Лукави ђаво, после одлучујуће над њим победе коју су свети подвижници однели благодаћу Божијом, стаде да се сам на себе, са плачем, жали и говори: „Тешко мени, бедноме! Чему допадох? Како сам прокоцкао битку, уступајући над собом победу? Уосталом, сам сам постао кривац свога стида, ступајући са њима у дугу борбу.

Побеђен у првој и другој бици, требало је одмах да се повучем, видећи да је са њима Христос; а сада, јурећи за победом над њима само сам увећао њихову награду, на моју срамоту.

Требало је да се уразумим после онога што претрпех од Христа, када је Њиме била поражена сва моја снага. Јер тада све учиних да би Га распели, али смрт је Његова мене самог поразила.

То исто претрпех од мученика. Ја подигох /на гнев/ цареve, припремих мучења, да би се мученици, видеvши то, ужаснуvли и одрекли Христа. Али, они не само да се нису уплашили многоразних мука, већ су до саме смрти исповедали Христа.

Тако и сада, у жељи да победим у борби те подвижнике, с великим стидом одступаm побеђен. Поносио сам се лукавим замислима, али све су оне биле разорене као паукова мрежа. Хтедох да их савладам различитим страстима, али они су мене самог обратили у бекство, силом Крста. И на крају, не знам шта да чиним?

Оставићу те храбре подвижнике и поћи ћу друговима својим који су изабрали лагодан живот, где ми неће бити потребни ни труд, ни било какво лукавство.

Од њих самих узеоm везе, и везаћу их њима; везаћу их оним везама којима су они привржени, и имаћу их под руком као своје робове, који свагда, добровољно испуњавају вољу моју.

Тако ће они сурвати себе у пропаст, и ја ћу се радовати њиховој погибли, држаћу их у њој да бих имао саучеснике у огњу неугасивом."

И тако ми неразумни, сами дајемо власт над собом непријатељу, тиме што се одвајамо од Бога, одбацујући Његове заповести. Када нас затекне обнажене од благодати, он слободно овладава и без противљења нас наводи на свој пут - пут пропасти!

О, Господе! Дај нам да умакнемо лукавome, кидајући узеоm којима нас везује по нашој слободној вољи. Положи на нас благи и лаки јарам Твој, и пошаљи снаге да га носимо; да идући благим путем заповести Твојих, достигнемо у обиталиште које си припремио за оне који Те љубе.

Псалам 57.

Поуке о животу (2, 105)

Ако још увек ниси силно разгорен Духом Светим, немој желети да слушаш туђе помисли, да не би кроз оно што си чуо биле покренуте твоје страсти, још увек неумртвљене, и тако развратио своју душу.

Ако си марљив у читању, - не тражи ништа необично или китњасто, јер ће демон самодопадања поразити срце твоје. Већ као што мудра пчела сакупља са цветова мед, тако и ти кроз читање прикупљај лек за душу своју.

Блажен је онај ко делима проповеда врлину. А ако говориш оно што је својствено врлини, а чиниш супротно томе, то не доноси спасење.

Када видиш људе расположене за дела нечисте љубави, не диви им се, и нека те не саблазни привлачан изглед који ће се ускоро претворити у прах, већ уздахнуvши у себи кажи: „Опомени ме се, Господе, ако и прах јесам" и благодаћу Божијом нећеш постати плен лукавога.

Усрдно се моли Господу да би ти подарио дух савршеног целомудрија, да би и у ноћним сањарењима избегао мреже лукавога, као што бежи онај кога гони звер, или као што поступа човек у пожару, бежећи из одаје у одају да га не би опалио огањ.

Као што се без труда, за новац, не може себи купити писменост или какво искуство, тако је немогуће стећи навику у врлини без труда и усрђа.

Као што је глава важнија од свих делова тела твога, и ако неко на тебе замахне каменом, или штапом, или мачем, ти подмећеш друге делове тела само да одвратиш ударац од главе, знајући да се без главе не може живети; исто тако, нека од свега за тебе буде најважнија вера у Свету, једносуштну Тројицу, јер без те вере никоме није могуће живети истинитим животом.

Свим срцем својим уздај се у Господа и безбедно ћеш избећи све злоковарне замке, јер Господ неће оставити без милости оне који се труде за Њега.

Псалам 58.

Укор нерадној души од лица Господњег (1, 362)

Очима срца свога видех Господа како седи у великој слави, и (као да чух да) Он рече души мојој: „Зашто си се ти, душо, узгнущала свог небеског двора који је испуњен светлошћу славе? Зашто си се узгнущала блага која сам ти припремио у светлости живота? Зашто си се отуђила од мене својим недоличним делима и помислима? Зашто се не постараш о томе, како би достојно изашла преда ме у време доласка Мога? Зашто не одржаваш светиљку своју спремно, у ишчекивању гласа: „Ево, Женик долази“ да би ми с радошћу изашла у сретање? Зашто се не стараш да припремиш достојно брачну хаљину? Зашто себе не припремаш тако да би у радости ушла у свети, небески чертог?³ Зашто се не приљубљујеш Мени, који сам те искупио од смрти?

Ја сам се и смрти дотакао да би тебе припремио себи за невесту. У наслеђе сам ти приготовио вечно Царство. Сва блага Своја теби сам поверио, као Цар. За тебе сам се и човеком учинио, хотећи живот твој искупити од пропадања. Теби сам припремио дворе на небесима, и учинио да те Анђели уведу у те дворе, како би са радошћу у њих ушла.

А ти си се одвратила од Мене, Женика твога, и неизрецивих блага која сам припремио теби.

Ко је то жељенији од Мене, који све спасавам милошћу Својом? Који ће отац дати живот какав дајем Ја? А ти си оставила Мене, душо, заволевши странца и ненависника."

Ко се неће ужаснути и уздрхтати од речи ових?

Ко се неће постидети, и проливајући сузе завапити: „Зашто изиђох из утробе материне? Да гневим светог, благог и милосрдног Бога?"

Али нам Ти, Господе, даруј да се отрезнимо од сујете, да дођемо себи и вратимо се Теби, у коме је сво благо наше.

Псалам 59.

Суза ради, обрати и даруј да принесем плодове покајања (4, 364. 368)

Почуј, Владико, плач мој и прими речи мољења мојега, које ја грешни приносим Теби, Дуготрпеливи и Многомилостиви.

Не поступи са мном по делима мојим, не помињи мноштво безакоња мојих, којима огорчих благодат Твоју, свеблаги Владико.

³ чертог - двор, свадбена дворана, место радовања, торжества.

Благост је Твоја трпела грехе младости моје, којих је несагледиво мноштво. Нека претрпи још и моје неваљалство, непажњу и немар.

Милошћу Својом си се заклео, Владико човекољупче, да нећеш смрти грешника, већ да се обрати и жив буде. Самом милошћу Својом умољен буди и за мене грешног, - смилуј се и учини милост.

Погледај, Христе Спаситељу, на изворе суза мојих, на скрушеност и уздахе недостојне душе моје! Нека дође милост Твоја и покрије ме, пре него што стигне страшна одлука о смрти и затекне ме неспремног и смућеног.

Нека ми благодат Твоја дарује бар мало времена за истинско покајање. Јер она сваког грешника који пролива сузе милује, и опрашта све учињене грехе. Учини да Ти и ја принесем плодове покајања.

Привуци ме ка животу и спаси ме. Даруј ми да чистим срцем послужим Теби у све дане живота мога, и угодивши Ти добрим делима, удостојим се, како прећи овај живот, тако достићи вечно блаженство које си припремио свим Светима Твојим, који су Ти угодили у свим родовима.

Псалам 60.

Ка Богородици - за руковођење у животу и заступништво у смрти (4, 74)

Дјево, Владичице Богородице, која си у утроби носила Христа, Спаситеља и Бога нашег, на Тебе полажем сву наду, у Тебе се уздам, јер си изнад свих небеских Сила. Ти ме, Пречиста, чувај свесилним молитвама Твојим.

Управи живот мој и руководи њиме, сагласно са светом вољом Сина Твога и Бога нашег.

Даруј ми отпуштење грехова и буди ми прибежиште, покров, заштита и руководитељка у живот вечни.

У страшни час смртни не остави ме, Владичице моја, већ ми притекни у помоћ, и отргни ме од љутог мучења демонског. Јер Ти имаш моћ да ово учиниш, као истинита Матер Божија и Владарка свих.

Не престај молити се за све нас, недостојне слуге Твоје, да би се избавили од сваке замке лукавога и сваке невоље, и сачували себе неповређеним при сваком непријатељском нападу.

И све до краја сачувај нас Твојим молитвама неосуђене, да спасени Твојим заступништвом и Твојом помоћи, свагда узносимо славу, хвалу, благодарење и поклоњење Једном у Тројици Богу, Саздаатељу свих.

Псалам 61.

Овде исправи од свих грешнијег (4, 41)

Свевишњи Боже, Ти, који једини имаш власт над животом и смрћу, покажи на мени грешном Твоју велику милост, да у онај час Твог страшног доласка, пред престолом Твојим не будем прекорен на општу срамоту пред Анђелима, Арханђелима, пророцима, апостолима, патријарсима, мученицима, подвижницима и свима праведницима који ће ме тада видети.

Још овде, Спаситељу мој, овде где се наслађивах обманом греха, уразуми ме као милосрдни и чадолубив Отац, а тамо ми опрости као милостиви Бог, једини Безгрешни.

Сваки грех учиних, бедник, све превазиђох развратом својим. Заслужујем казну, али и кад почнем да тражим покајање, не налазим у себи суза.

О, каквог ћу образа, ја грешни и немарни, погледати на онај страшни престо, на коме ћеш Ти, Господе, седети и разобличавати оно што учиних? Сав живот свој расточих ја блудно, непрестано се ваљајући у блату сластољубља.

Све моје тајне падове и сву безмерност грехова мојих, знаш једино Ти, Саздатељу мој. Нико не беше такво обиталиште греха, као ја. Нико толико не разгневи доброту Твоју, Владико, као ја, следећи стремљења греха.

Но Ти, као море блакости, исуши погубна мора грехова мојих; Ти као бездан милосрђа, потопа бездан грехова мојих.

Не узврати ми по заслуги дела мојих, и не осуди ме на огањ паклени. Јер неиздржив је гнев Твој, Господе, - и ко ће истрпети претње Твоје?

Псалам 62.

Ка Светима - за заступништво (4, 42)

Уплаши се, душо, Суда и геене, и одбаци тешки сан немара и поспаност страшне безбрижности. Крај је близу и Суд је пред вратима. Шта ће нас задесити после разлучења са животом?

Притеците у помоћ мени, Свети и Праведни, који се подвизавасте подвигом добрим, и плачите за мном као за мртвим, или жалите за мном као за живим, али полумртвим, јер пун сам стида и немам смелости, због грехова свесно учињених.

Излијте на мене милосрђе своје као на сужња, или неког покривеног гнојним ранама.

Смилујте се на мене, ви повереници милостивог Бога, Спаситеља нашег, и умолите Га да ме обрати не тражећи плате, да се у часу доласка Његовог не бих показао недостојним, и да не чујем ону страшну одлуку: *Иди од мене ти, који чиниш неправду, кажем ти, не познајем те.*

Псалам 63.

Молба за даривање сваке врлине (4, 291)

Даруј ми, Сине Свеблагот, оно чему стреме помисли моје, и додај томе оно што је угодно вољи Твојој.

Даруј ми вољу да чиним добро, и да ни у чему не одступама од воље Твоје.

Не допусти да будем ученик лукави и лицемерни, и дај ми да не нарушим заповести Твоје.

Сачувај ме од помисли да идем путем Твојим само онолико колико се види, обмањујући лицемерјем својим оне који ме гледају, не би ли ме прогласили блаженим.

Даруј ми да срце моје угађа величанству Твоме тајно, да би мој истинити живот угађао Теби јавно.

Нека истина буде учитељица мени, поклоннику Твоме, и нека ме она и изблиза и издалека чува у чистоти.

Избави ме од несреће да знам Закон Твој, и познајући га, да немам жељу да Ти угађам.

Удостој ме заједнице људи простих, али који су искусни и мудри у испуњавању врлина.

Тело је моје немоћно; укрепи ме силом Твојом. Помози и сокруши стреле злоковарног врага, и присаједини ме броју првородних Твојих.

Дај ми, Господе, да свагда будем наслеђе Твоје, и да без страха чиним оно што је угодно Теби. И када започнем што добро, укрепи ме да га и завршим.

Знам где сам се оглушио о вољу Твоју; јасно видим да сам преступио заповести Твоје. Али Ти, који обасјаваш сунцем Својим и добре и зле, благоволи да засија светлост Твоја и у моме помраченом уму. Овом светлошћу Твојом нека буду прогнани греси - те убице и разбојници настањени у унутрашњости мојој.

Лукави не налази у мени зла које није од њега, јер од њега сам и постао зао, ипак побеђен сам од њега по својој сопственој вољи; лукави ме је свезао, јер сам га сам научио томе.

Лењи и плашљиви беже од јарма Твога; нерадне постиђује љубав Твоја.

Хвала благодати Твојој, тој матери свих врлина, јер колико да су болни њени ударци којима уразумљује упорне, толико су исцељење онима који се кају.

Поклоњења је достојан Отац Твој и Дух Твој, који се радује нашем обраћењу!

Псалам 64.

Поуке о животу: Блаженства (1, 534)

Блажен је онај ко је постао великодушан и милосрдан, и није се предао необузданој раздражљивости, односно зломе гневу, Јер такав ће бити узвеличан од Господа.

Блажен је онај ко је узрастао у љубави и постао као град утврђен на врху гбре, јер погледавши на њега, враг са страхом бежи, бојећи га се као тврђаве Господње.

Блажен је онај ко је просијао вером у Господа као јарка светилка на високом свећњаку, и просветио душе помрачене које су следиле учења неверних и злочестивих.

Блажен је онај ко свагда љуби истину, и уста своја није дао лажи као оруђе бешчашћа, бојећи се заповести која забрањује чак и празну реч.

Блажен је онај ко не осуђује ближњег, као што чине немудри, већ као човек разуман и духован, пре свега се стара да отклони брвно из свога сопственог ока.

Блажен је онај ко је обарао поглед, и ни мислено, ни осећајно није био примамљен спољашњом лепотом која ће ускоро из себе источити гној.

Блажен је онај ко пред очима има дан исхода, презревши надменост, пре него што ништавност наше природе буде изобличена - труљењем у гробу.

Псалам 65.

На шта се ослања нада за оправдање на Суду (4, 300)

Огањ прети, Господе, удовима мојим, али је у мени, Избавитељу мој, сакривена успокојавајућа Крв Твоја; за мучење ме геена чека, али животворно Тело Твоје тесно је саједињено са мном. Обучен у ризу Духа Светог, - нећу сагорети. Када зашуми река

огњена претећи осветом, угасиће се у мени огањ, чим до њега стигне мирис Тела и Крви Твоје.

Ти си, Господе наш, уздање покајника; Ти друг свих грешника. Молим Те светим Именом Твојим, не казни ме праведним Судом Твојим. Љубављу Родитеља Твога, наручјем Материним - на коме Те је носила, копљем - које је на Голготи проболо ребра Твоја, /у име свега овога/ молим Тебе: „Источи на мене росу милосрђа Твога, да не останем изморен жеђу тамо."

Крст Твој, Господе, у којем тражим себи прибежиште, нека ми тамо буде мост преко велике пламене реке. Њиме да пређем у обитељ живих.

Вапио је Теби Јона из дубине мора и Данило из чељусту лављих; Тебе су призивала три отрока јеврејска из пећи запаљене од Халдеја.

И Ти си извео Јону из дубине, и спасао Данила, и милосрђе Твоје оросило је и угасило пламен пећи. Зато помилуј и мене, Господе, јер и ја сам Те исповедао, и по благодати Твојој опрости дугове моје.

Помилуј ме, милосрдни Господе наш, и по обиљу милосрђа Твога избриши грехе моје. Оперу ме од безакоња руку мојих, да се очистим и умијем од скверни својих. Знано ми је оно што погреших, и греси су моји свагда преда мном и видим их. Толико сам пред Тобом сагрешио и крив сам; буди милостив мени, Господе Исусе, Боже наш.

Симон се три пута одрекао Тебе, Господе, али Ти је принео сузе, и Ти си га примио. Ево, и ја Ти приносим чисту исповест. Мноштво је грехова мојих, нема им броја. По милости Твојој, Господе наш, опрости ми безакоња моја; благодаћу Твојом изглади обвезницу престапа мојих, и не опомињи се грехова мојих.

Хвала Господу Богу, који неће смрти грешнику! Хвала Теби, који грешнике милујеш! Хвала Теби, који примаш покајнике! Хвала Теби Исусе, који отвараш двери Своје свакоме ко куца у њих и моли отпуштење грехова! Хвала Теби, Господе, а нама милост Твоја! Буди нам милостив, Господе наш Исусе!

Псалам 66.

**Завео ме је враг, - и ја сагреших много;
исповедам грехе, помилуј (4, 296)**

По благодати Твојој, Боже, која нас призива, да Ти се приближимо и не погинемо, о, Благи; према обећању које си дао рекавши: „Призовите ме и услишићу вас", ево у двер благодати Твоје куцам, Избавитељу мој!

Услиши ме, по доброти Твојој, и не гледај на безакоња моја. Помилуј ме, Господе, помилуј, по благодати Твојој, јер много сам крив пред правдом Твојом.

Ти си ме створио, Господе, назвао ме образом Твојим, по доброти Својој, саздао ме према подобију Своме, Ти си ме научио да знам пут у станиште живота, и показао ми пут у геену. А лукави ми је, по зависти својој, поставио скривене заседе, одвукао ме са пута Твога, - и ја потонух у глиб. Тешко мени, о, Господе наш, крив сам много! Помилуј ме, Господе, и спаси по благодати Твојој.

Разбојник, крадљивац душа, злобно је отео од мене слободу моју, саблазнио ме и наругао ми се. Преластио ме је погледом очију мојих и поробио, и утиснуо у мене мисли греховне. Погледах и зажелех, загледах се са радозналошћу и сагреших. А пошто се и руке пружише на безаконо дело, пропаћу потпуно. О, сада ми прети огањ! Спаси ме, Милосрдни, да не умрем.

Несрећнији сам од свих рођених од жена, јер сам себе делима својим учиних несрећним и бацих у пропаст. Свакодневно грешим уживајући у томе, и не помишљам да ми прети смрт. О, како је близу Анђео смрти, послат са заповешћу да ме поведе на Суд! О, све скривено биће тамо откривено, и мене ће обузети стид!

Ево, дела су моја забележена за Суд, и ни једно слово заборављено бити неће. У тој великој књизи Судије записана су дела и безакоња моја. Тешко мени, када тамо буду прочитани сви греси које учиних од младости до старости моје.

Шта ћу чинити у тај час, и куда да побегнем од Тебе, Господе?

Тешко мени, Господе! Колико сам много крив! О, колико сам грешио и нисам приносио покајање! Боже, Ти који си помиловао грешницу, помилуј и мене бедног, Господе наш, да не погинем! Уместо мира, које Ти је принела грешница, у мени је Плот и Крв Твоја саједињена са удовима мојим. Немој, Господе наш, немој гледати на дела моја; благодат Твоја нека изглади кривице моје.

Не иди на Суд са мном, Господе наш, јер се нико жив неће оправдати пред Тобом. Јер си Ти једини чист, Господе. Поштеди ме и очисти од грехова, благодаћу Твојом; удостој ме, Милосрдни, велике милости Твоје, да се обогатим њоме и задобијем опроштење, и тада ће се обрадовати Анђели Твоји, као што си рекао Ти, милостиви према грешницима.

Псалам 67.

Против сплетки демонских (4, 43)

Тебе молим, Светлости истинита, породе благословенога Оца, образу ипостаси Његове, Тебе који седиш с десне стране величанства Његова, Христе, похвало и радости оних који Те љубе, животе мој, светлости моја, утехо моја!

Не презри мене униженог, не одбаци ме презреног, јер је веома угодно непријатељу моме када очајавам у себи због магле порока којом сам обузет. Једино се томе и радује, када види да ме очајање чини његовим заробљеником.

Али Ти, по болећивости Својој, посрами његово надање, истргни ме из зуба његових, избави ме од злобних намера његових, и од свега што предузима против мене, јер се устремио веома.

Даруј ми, Господе, просвећење, да препознам сплетке непријатеља мога и ненавидника сваког добра, јер ће ми ставити на пут мноштво саблазни и повода за пад и губитке и богатство, утехе века овог и плотско задовољство, дуговечност овог живота, млакост према подвизавању, лењост за молитву, сан и телесни покој у време псалмопојања.

Колико се непријатељ труди за моју пропаст, толико се ја бедни предајем безбрижности и нераду, и што ми више мрежа поставља, то сам све безбрижнији.

Пажљива буди, душо моја, постарај се за своју савест, не обраћај пажњу на падове других, већ буди пажљивија према својим посрнућима. Пожури, предупреди, помири се са Христом, распетим за тебе у телу. Ако сами себе будемо осуђивали овде, нећемо бити осуђени тамо где је осуда велика и без краја.

Милостив буди мени, Господе, по благоутробију Твојој, и спаси ме, једино по благости Својој, молитвама Владичице наше Богородице и свих Светих Твојих.

Псалам 68.

Избави од непријатеља, као ревнитељ за душу, која Ти је обручена (1, 381)

Жалашћу притешњена душа Теби приступа, Свети Владико, и са сузама Ти жалбу приноси на непријатеља који је мучи, и са сваким смирењем припада Теби, просећи заштиту од противника који је угњетава.

И пошто се усуђује да Ти приступи, Ти је ускоро услиши, и посети брижно њу која Ти са љубављу притиче.

Ако је презреш несрећну, она ће погинути. Ако оклеваш да је намучену чујеш, изгубиће снагу.

Ако је, пак, по доброти Твојој посетиш, биће сачувана; ако је погледаш, биће спасена; ако је саслушаш, укрепиће се.

Поревнуј за њу зато што је Теби обручена, јер и свети апостол Павле, обручивши своју душу Теби, рекао је да си Ти бесмртни - ревнитељ.

Не презри је, да враг не помисли да си се Ти развео од ње и одгурнуо је од Себе. Казни ме, Господе, по милости Твојој, али ме не предај у руке губитеља.

Ево, са свих страна сабирам мисли своје, и не налазим ништа вредно што бих пред Тобом поменуо, осим једино то да не знам другог Бога, осим Тебе.

Псалам 69.

Сплетке демонске и варљивост греха (4, 45)

Ево, поново пршадом стопама Владике мога, просећи, молећи, клањајући се и са страхом вапијући.

Чуј, Владико, тугу моју, и прими речи мољења мога, које Ти приносим ја посрамљени грешник.

Излиј, по милости Својој, на мене бедног, макар једну кап благодати уразумљења и обраћења - да бих стекао бар мало усрђа за исправљање самога себе. Јер ако благодат Твоја не просвети моју душу, ја нећу бити у стању ни да уочим у себи повреде и пустош које су створиле у мени страсти, због мога нерада и безбрижности.

О, господарећи нада мношћу грех, нашао је у мени пашу своју, и сваким ме даном све више и више унижава и погружава у дубину своју, а ја окајани не престајем да гневим Бога, не бојећи се оног неугасивог огња, нити трептим од вечних мука.

Грех ме, прешавши у навику, увлачи у потпуну пропаст. Иако сам себе изобличавам и не престајем да исповедам себе, ипак остајем у гресима. Гледам и не видим, јер и у самом покајању грешим, не удубљујући се у испитивање дела својих.

Као роб греха и нехотице чиним зло, као војник под влашћу греха, њему се потчињавам, па иако имам могућност да побегнем, плаћам данак тој царствујућој у мени навици. Предајући се страстима, плаћам данак плоти. Знај да пустош у мени бива све већа, а сам је поспешујем вучен неком невидљивом силом, и тобоже бих хтео да побегнем, али као пас на ланцу опет се враћам истом.

Понекад долазим до мржње према греху, и осећам одбојност према безакоњу, али и даље остајем да робујем страсти; она влада мноме злосрећним, па ме насладом греха, и против моје воље увлачи у грех. Страст је поткупила себи моју слободну вољу и поји ме

грехом. Кључају у мени страсти, упркос разуму, јер су се присајединиле плоти и више не трпе раздвајање.

Напрежем се да променим настројење, али ми пређашње моје стање не дозвољава да истрајем у томе. Трудим се, бедник, да ослободим своју душу од греха, али ме зли зајмодавац уводи у још веће дугове. Дарежљиво он даје на зајам, и не помиње враћање; шта више, неће позајмљено назад, једино што жели је моје ропство; даје и не тражи своје, да би ме обогатио страстима. Хтео бих да му вратим стари дуг, а он ми додаје нови.

Ако себе принудим на незнатни труд супротстављајући се страстима, да би ме оборио он ми придодаје нове страсти, и видевши да ме стално пребивање у дуговима задржава у греху, уводи ме у нове прохтеве и да се не бих исповедио баца ме у заборав мојих страсти.

Срећем се са новим страстима, и бавећи се њима, заборављам пређашње. Здружујем се са новопојавившим се страстима, и опет остајем дужник; јурим њима као пријатељима, а мој се зајмодавац опходи са мношћом као властелин, и ја, који сам се до скоро трудио да задобијем слободу, ради њих постајем покорни роб. Хитам изнова да раскинем њихове везе, и опет се налазим у новима. Журим да се ослободим војевања у њиховим редовима, али како сам примио од њих много дарова, и не желећи остајем везан њима.

О, каква је нада мношћом власт греховних страсти! О, каква владавина препредене и лукаве змије! Делујући по природи, она улази у трговину; даје залог, да би ум продао самом греху. Убеђује ме да угађам плоти, под изговором да ће оно служити души, и ја побеђен сластољубљем, предавши се одмах незадрживом сну, потпуно се лишавам његове услуге. Када се молим убацује ми помисао на неко ништавно задовољство, и њиме као ланцем држи мој слаби ум - и ако би ум и хтео да се отргне, ланац не попушта.

Тако грех чува ум под стражом и затвара врата сазнања. Непријатељ непрестано надгледа ум да не би дошао у сагласност са Богом и спречио трговину плоти; зато доноси мноштво испреплетаних помисли, уверавајући да на Суду неће бити ни речи о таквој ситници, да није могуће чак, ни да се сазнају такве мисли, и да ће све слично томе бити предано забору. Али ја видим пред собом изобличење своје, и знам да ми предстоји казна.

Овим ме држи, овим ме везује, овим ме грех купује и продаје, овим ме уводи у заблуду, овим ме лаже и подчињава себи, јер је, као што каже Апостол, човек телесан продан у ропство греху. Јер грех који је у моме телу влада умом, и мојом кривицом користећи деловање плоти, њиме обременује душу.

Ако неко научи да пости, или пребива у бдењу, или узме на себе неку жртву, грех, посредством плоти, обременује душу ланцима као своју сопственост, као овцу за клање свезује је, и посредством тог истог тела, одсеца и руке и ноге. Не могу ни да бежим нити да помогнем себи.

О, ја сам живи мртав; гледам, а не видим; од човека постадох пас, и са мношћом, иако разумним, опходе се као са скотом.

Помиљуј, душе, себе саму, и пожури да већ једном устанеш у борбу са грехом пре разлучења са телом, да не останемо испред двери са лудим девојкама, јер је смртнима немогуће да угледају живот; бесмислено је помишљати о праведности тамо где нема борбе у којој су живот и смрт, и где нема тела - којим се предаје порузи непријатељ, побеђен посредством њега /тела/.

Како милостиво прима Господ покајнике! (1, 383)

Извор богат водом која непрестано струји и изобилно пружа воду свима који му притичу, изображава собом обиље и неисцрпност милости Твоје, Господе.

Ти изобилно напајаш небеске Силе, и снабдеваш храном све што дише на земљи. Љубав Твоја, желећи наше спасење, сама се приклања нама, да би нас привукла себи и спасла оне који јој долазе.

Као свезнајући, Ти видиш, Владико, са каквом се ко готовошћу одвраћа од греха; и пре него ли он дође до двери - Ти му отвараш; пре него ли припадне, пружаш њему руку /Своју/; пре него ли излије сузе, изливаш на њега милост Своју; пре него ли исповеди грехе своје, дајеш му опроштај.

Не кривиш га и не говориш: „Где си расточио богатство /своје/?“ Не помињеш колико Те је прогневио својим одступањем, не прекореваш за пренебрегавање добротина Твојих, већ провидећи смирење, плач, срдечно расположење, јављаш: *Узмите одећу најбољу и обуците га, закољите теле угојено да се утешимо и провеселимо.* Нека се саберу Анђели и радују се обраћењу пропалог сина, повратку заблуделог наследника.

Као што се дочекује трговац који се враћа кући са великим богатством, тако благодат Твоја дочекује грешника који Ти од све душе притиче. Јер воли да види сузе, жељан је да види покајање, радује се одважности оних који се труде да се покају.

Слава дуготрпљењу и милосрђу Твоме, Човекољубиви Владико.

Псалам 71.

Непостојаност воље и чврсте решености (4, 308)

Страшан је и ужасан Дан Суда Твога, Спаситељу наш, када ће се открити греховне тајне. Зато трептим, Господе, и обузима ме ужас, јер греси моји превазиђоше меру. Буди милостив мени, по доброти Твојој, о, Благ и Благосрдни!

Гледам, Господе, на грехе своје и тугујем, видевши њихово мноштво. О, како ме снађе таква беда? Језик мој говори предивно, а владање је моје срамно и презира вредно. Тешко мени у онај Дан када се открију тајне!

Прекрасне су речи моје за оне који ме слушају, а дела су моја распусна. Друге поучавам светском поредку, а сам се, несрећни, одајем страстима.

Сви дани моји протекоше и ишчезоше у гресима, и нема ни једног јединог дана када сам служио правди. Тек што бих поставио почетак покајању, са намером да више не грешим, дошао би лукави и уловио ме по ненависти својој. Тешко мени, јер добровољно падам у његове замке.

Ако изађем међу људе, понашам се као праведник и мудрац. Приметим ли да неко други греши, смејем се и изругујем га. О, када се обзнане моја безакоња, - какав срам ће ме обузети тада.

О, боље да се ни родио нисам на овом свету! Тада ме не би покварио овај пролазни свет; да га ни видео нисам, не бих учинио себе кривцем, не бих себе испрљао грехом, и не бих се бојао патњи, Суда и мучења.

Тек што дам обећање да ћу се покајати, поново се враћам и падам у исте грехе. Радује ме време проведено у греху, и још мислим како сам урадио нешто похвално. Тешко мени! Још увек не помишљам да ме чека геена.

Лукавост воље уводи ме у грех, а када погрешим, пребацујем кривицу на сатану! Али тешко мени, ја сам узрочник својих грехова. Лукави ме није насилно натерао да сагрешим; грешио сам по својој вољи.

Умилостиви се на мене, Ти који си милосрдан према онима који се кају! Опрости ми кривице моје, по мноштву благодати Твоје. Прими, Господе, сузе које Ти приносим, и као грешницу очисти ме од греха. Схватам, Господе, да сам погрешо; поштеди ме ради милости Твоје.

Псалам 72.

Са сузама приступи Лекару, и исцелиће те (4, 311)

Ходите да затражимо милост, док је још могуће искати је. Место за покајање је овде у овом пролазном свету, а у оном непролазном, неће бити примљене ни молитве, ни сузе.

Грешница је сузама које је пролила, уништила обвезницу грехова својих. И ти, грешнице, узми са собом и принеси на дар сузе, са уздахом завапи ка Господу, и истог часа опростиће ти дугове твоје.

Као дар Христу Господу принеси сузе покајања; и ударај себе у груди као онај цариник који се са уздасима молио и говорио: *Господе, милостив буди мени грешном* који сам Те прогневио.

Ево, двери отворене чекају повратак твој, грешнице. Врати се Господу своме, остави пут греха, устани и ступи на стазу која води у Царство.

Отворила се твоја греховна рана; ако оклеваш, потпуно ће те уништити. Лекар је твој веома искусан; покажи Њему ране своје, са сузама ударај у двери Његове, побуди милост Његову да би те исцелио.

О Благи, Ти, који си за нас предао Себе на распеће да би нас искупио, избави душу слуге Твога од мноштва сагрешења његових, да би узнео глас благодарности Теби и Оцу Твоме и Духу Твоме Светоме.

Псалам 73.

**Крајње сам лош; али, по милости Твојој,
дај ми да се покајем и избавим осуде (4, 68)**

Ка Теби вапим, Господе, не презри тужно мољење моје. Ка Теби пружам нечисте руке своје, не одбаци мене који се кајем, већ човекољубиво погледај на мене и прими ме с брижним старањем.

Оскврних себе насладом греха, обешчастих душевну красоту, потчинио се телесном мудровању, уништио првобитно достојанство послушавши непријатеља свога, затамних светлост своје природе, и имајући част усиновљења (Богу), уподобих се бесловесној стоци.

Страх и трепет ме обузима када замислим како смрт односи своје, неприметно се приближавајући свакоме, - и мимо свега тога, не исправљам се.

Буди милостив мени, Човекољупче! Једино на Тебе полажем сву наду своју. Дај ми да се покајем и, исправљајући себе, принесем плодове покајања, да на крају не бих био посечен као бесплодно дрво, или предан огњу као плева, већ као пшеница нека будем сабран у житницу Твоју.

Колена и срце своје приклањам, не усуђујући се погледати на небо. Прими мољење из нечистих уста, једини безгрешни Саздаатељу мој! Ти, Царе свих, који си збацио метежног Велијара, избави и мене од свих безакоња. Анђели и смртни, видевши моје обраћење, празнују у славу Твоју.

Презрео сам животворне заповести Твоје, привучен делима срамним, но, благи Владико, немој се узгнувати да ме избавиш из ропства лукавине.

Учинио сам себе робом греховне насладе, оскврнивши тело и душу; сваки дан вапим: „Сагреших“, али не престајем чинити зло. И сада, као осуђеник пред Тобом стојим.

Даруј ми, Благи, опроштење злих дела мојих, као милостив и човекољубив Бог.

Псалам 74.

Суза ради, очисти грехе и даруј снагу, да би се посрамио непријатељ (4, 313)

Ко ће исцелити душу, ако не Ти, једини Лекару душа, Христе! Код кога ћу да пронађем лек за боли душевне, ако не код Тебе, који си извор исцељења! Исцеливши крвоточиву, исцели и моју душу сатрвену грехом.

Нека сиђе на мене милост Твоја и помогне ми да победим непријатеља мога. Укрепи мишицом Твојом мене немоћнога - и лукави ће се постидети, увидевши да сам спреман за борбу. Надахни ме - и непријатељ ће се посрамити и са стидом ће одступити, а ја ћу прослављати Име Твоје.

Прими сузе убогости моје, и изглади обвезницу грехова мојих - и опет ће се посрамити непријатељ, видећи да је милосрђе Твоје уништило плод његовог труда у злу, и да нећу бити кажњен.

Милост Твоја нека дође на помоћ мени, да бих безбедно прошао места искушења, и потом за свагда пребивао близу Тебе и са Тобом.

Душа грешна славословиће Тебе и Оца Твојега и Духа Светога, јер је плакала, и услишена била, и умивена сузама покајања, постала је храмом у који се уселило Божанство, које је створило светове.

Псалам 75.

Жаљење на свет и молитва за избављење од њега (4, 315)

Никакву корист не доносиш љубитељима својим, јер си ти, свете, - станиште туге. Све блиске теби заводиш богатством и разним задовољствима; али, у дан смрти, и благоликоност лепих и крепост силних, све у гроб свргаваш. Тешко ономе ко воли тебе и кога ти волиш, - његова ће се радост обратити у лелек.

У свету, овом мору греха, сви дани моји испразно протекоше. Живот је мој за мене бескорисно прошао; и дан смртни сам, чак, заборавио; лутао сам и увећавао бреме греховно - прегршти плеве за огањ предвиђене. И ево, плач и уздисаји чекају ме на оној страни која је ужасом испуњена.

Пошто сам те од младости моје до старости волео, варљиви свете, време живота мога прошло је неприметно, и ево, у гресима ме затиче смрт. О, боље да никада ни ступио нисам у тебе, свете, - који обмањујеш сваког ко /у тебе/ улази. Они који те воле не наслађују се радошћу, а они који те не воле - не плачу. Блажен је онај ко раскида твоје мреже, тај ће наследити дворе радости.

Свет овај изгледом својим обмањује и мудре, јер се извесно време показује привлачним, чак и на зајам даје срећу и богатство; али у дан смртни узима их натраг, узвраћајући мучењем неупоредиво већим од наших грехова. Кратко нам време дозвољава да грешимо, и за награду нам даје вечно таму.

Праведан си, Господе, и праведан је Суд Твој, који осуђује свет и оне који га воле! Зато Те молим, нека десница Твоја која је извукла Симона из мора, извуче и мене из буре и метежа овога света који се подигао на мене. Запао сам у блато, потапају ме светске воде, не дозвољавају ми да испливам и дођем до даха... Крст Твој, Господе, нека буде жезал и потпора на путу којим идем.

Псалам 76.

Непостојаност светског богатства побуђује на одвајање од њега (4, 318)

Како је прекрасан свет, али испуњен смрћу! Сличан је цвету који се отвара у пролеће; цвета док га роса и дажд одржавају у животу; настану ли врућине - цвет вене. Тако и смрт принуђује лице човечије да сахне, и стасито тело растаче у гробу... Даруј нам, Господе, прибежиште и заштиту у земљи где обитавају праведни.

Свет је полудео кроз децу своју. Они греше, тумарају, гоњени сопственим немиром. Како многи од њих лутају не налазећи себи покоја, већ сакупљају трње за огањ! Бешчашће надмено отвара своја уста, истина је занемела и ћути. Безакоње влада, а правда се скрива. Само смрт принуђује на ћутање све који дођоше на овај свет. Блажен је онај ко је у њему завршио свој пут, а није потонуо.

Свет је много бурније узмућен таласима и силније узбуркан грехом, него ли море ветром. Бива и такво време да се воде морске стишавају када се ветрови примирјују у својим скровиштима; али у свету се непрестано ковитлају таласи пожуде и ветрови обмане дувају у двери његових управитеља. Али близу је дан када ће он утихнути... Блажен је онај ко је окончао пут свој у овоме свету - и није допао у мреже његове.

Узбуркава се и подиже безакоње које се чини у свету; силније од таласа бесни у свету распаљена похота; у замке и мреже заплићу се они који му служе; греси и безакоња су њихова лукава бремена. Али за врлинске /подвижнике/ приближава се време, када ће брод наћи спокој у пристаништу.

Пријатна су времена и лета твоја, свете, али она су као дим. Ти си сличан пролазном сновиђењу, и дани су твоји као сен; вечери твоје пролазе брзо, јутро је твоје кратко, - часови твоји у трку јуре ка крају... Пожури, грешниче, стекни опроштај, док те још увек обасјава светлост дана.

Праведан је Судија, такав је и Суд правде - на коме ће се измерити и наградити дела сваког по заслуги; они који су чинили безакоње, у тај Дан мучиће се раскајани, а подвижници врлине у тамошњим пределима наслађиваће се радошћу... Побуђен самом милошћу Својом, Господе, дај ми да се ослободим светских мрежа, да бих безопасно ушао у пристаниште живота.

Псалам 77.

Поуке о животу (2, 111)

Јосиф, оросивши душу сећањем на Сведржитеља, није био обузет незаконим огњем, већ победивши искушење, постао је царем Египта.

Пођимо путем тесним и тегобним, учинивши себе достојним да би стекли ту част, да за заштитника свога имамо Бога.

Бисери се увек чувају у најскровитијим ризницама, а оно непотребно, као смеће избацује се чак и на пут.

Очисти себе покајањем од срамних дела - и неће те уплашити прекор злоречивог.

Уз помоћ Божанственог огња, дужни смо противити се огњу (страсти). Тако је и ћерпич док је непечен, трошан и ломљив, а када се стави у ватру и испече се, постаје заштита за огањ и воду.

Уложи старање да не робујеш сопственој вољи, већ буди послушан онима који се боје Господа, и милошћу Божијом сокрушићеш главу змије.

Трпи невоље, Господа ради, да би се зарадовао. Поднеси труд, да би стекао обилну награду.

Не исмевај и не осуђуј оног који је пао у искушење, већ се често моли да и сам не би допао искушења.

Ко има срце помрачено буром помисли и побеђено страстима, такав нити се људи стиди, нити Бога боји.

Моли се често са смиреним срцем, и не чини од себе пећину разбојничку, предајући се лошим помислима и жељама, да се не би постидео у Дан Суда, када се буду откриле тајне људске.

Ко је нерадан у време жетве, његов дом неће бити у изобиљу. И ко је сада небрижан, такав ће у време даривања остати без утехе праведних.

Псалам 78.

Исцели, Госпode, да би се посрамио непријатељ (1, 384)

Госпode! Покажи намени велико Твоје милосрђе, и укажи ми олакшање од непријатељског угњетавања, јер ми је нанео ране; стоји и подсмева се нада мном.

Као када си, пробуђен од ученика, једном речју уста Својих укротио море, тако услиши уздахе и вапај мој, укроти таласе страсних покрета, побуђиваних у души мојој непријатељем спасења мога.

Као што се једним додиром краја хаљине Твоје излечила крвоточива, и истог се часа зауставило истицање крви њезине, тако нека се исцели и душа моја из које непријатељ непрестано истаче реке греховних помисли - ради тог једног мог додира Тебе - вером, Лекару душа наших.

Покажи на излеченим удовима мојим, повређеним од непријатеља, исцељујућу силу вере у Тебе - Исцелитељу свих недуга. Залечи ране и њихова места покриј врлинама, да би се посрамио враг који се радује мојој пропасти.

Благодат Твоју, безгрешно Јагње, заклано за спасење света, који си помирио небо и земљу, увек ћу хвалити ја, Тобом спасени и обрадовани слуга Твој.

Псалам 79.

Плач од сагледавања горког удела, који очекује грешнике (4, 328)

Када си видео, Господе наш, да сам остао без славе Твоје, то није могла да поднесе љубав Твоја. Сишао си рођењем Твојим, страдањем и крсном смрћу Твојом избавио ме од сатане.

Али ево, ја сам опет грешио, гневio Те, жалостио Име Твоје безакоњем, гресима и злим делима које починих. Тешко мени, - неблагодаран сам био и упрљао себе мноштвом злих дела!

Плакао сам и проливао горке сузе када бих почео да размишљао о овоме. То ме је /мислено/ преселило у огањ, привело на места ужаса, пренело у страшни и ужасни бездан, погрузило у пламен, бацило у таму. Срце је моје осетило све ово, и занемео сам од страха и ужаса, помисливши на ово пресељење.

Преносећи се мислима, размишљао сам о стаништима таме. Тада сам са риданјем и плачем, са тугом и болом, себе самог осуђивао и горко вапио: „Тешко мени, тешко! Ево, шта је правда припремила за мене?!”

У ужасу сам се пренуо, као из сна, али се тиме нисам избавио од срдачног мучења. Раздирао сам хаљине своје, плакао и ридао: „Шта сам учинио од себе бедног?” Открићу главу своју, подобно блудници, и исповедићу грехе своје, са уздасима ћу се молити, претворићу очи своје у изворе сузне да бих оплакивао себе злосрећног.

Поћи ћу сличним мени цариницима, поћи ћу грешницима који су се покајали; пробудићу успавано срце моје, остарело у злу безмерном, њима ћу се присајединити, њима уподобити. Заридаћу као и они, ради учињених грехова мојих, да не бих доспео на Суд Божији и /допао/ мука у понору геене.

Удостој ме, Господе, да заволим љубав Твоју у којој Свети и Праведни налазе себи утеху, и не љубе ништа страно Теби - Боже, Ти, који волиш покајнике и љубиш грешнике што лице своје орошавају сузама и горко оплакују преступништво своје! Удостој и мене, Господе, оног благословеног краја који си Ти уготовио свима Светима.

Псалам 80.

Наша слабост и променљивост, и постојаност Светих (5, 248)

Милостив буди, о, Благи, према нашем злом нагројењу, томе узрочнику свих невоља. Мисли су његове - болести тајне, а дела болести - јавне. Од њега је произашло прво преступање заповести, имајући за последицу све грехе. Ти, Чисти, очисти слободу нашу, јер она је сама по себи мутни извор.

Чудим се слободној вољи нашој; она је силна - а истовремено унижена; иако је господар - постала је робом; имајући могућност да побеђује -она воли да уступи над собом победу; иако слободна, она истовремено себе предаје неслободи као робиња, и својом руком потписује сагласност на своје сужањство.

Благословено нека је сећање на праведнике који су остали чврсти. Они се нису мењали као месец, већ су се уподобили сунцу чија је светлост увек иста. Њихов дух није био подобан /плаховитом/ кишном потоку који сада буја, а потом сахне.

Таласи свакојаким искушења устремљивали су се на праведнике, али они нису посустајали. Нити их је слава надимала, нити их је ружење доводило до малодушности. Свагда су били исти, - никада не губећи благоухање својих узвишених врлина.

Благословен нека је Благи, који из ризница Својих излива благоухање дела њихових. Благословен нека је Правосудни, који је венцима прославио подвиге њихове.

Псалам 81.

**Само под условом да се обећа добро настројење воље,
упорне молитве бивају услишене (4, 50)**

О, стидим се оних који ме сада поштују, да не бих био постићен пред њима (тамо) ради скривених мојих грехова; стидим се оних који су ме родили, да временом не осуде мене који сам обећао да нећу живети светски.

Хтео бих да постанем подобан оној удовици која је, дуго узнемиравајући судију, достигла свој циљ. Хтео бих да се покажем пред Тобом, преблагим Владиком мојим, сличан нераздвојном другу да би Ти обратио моју душу, поробљену грехом; онај је просио хлеб да би утолио глад, а ја утеху души тражим; онај је тражио телесну храну, а ја пробуђење душе тражим.

Као благ и преблаг услиши глас сузног плача мог и обрати ме, да бих Ти приносио плодове покајања. Ороси пламен савести моје, обнови мене остарелог у греховним страстима, да бих ослободивши се њиховог ропства са пријатношћу удахнуо ваздух слободе, и са радошћу и весељем прослављао благост Твоју.

Ти знаш, Владико, да сам се са спремношћу душе на труд, иако малом, осмелио да Ти ово говорим. Јер ја грешни, знам да си Ти благоутробни Господ, и рад си да се променим, - али желиш и плод добре воље; спреман си да ме помилујеш, али очекујеш моје добро настројење, јер милујући хоћеш да ме научиш добру, и праштајући желиш да ме учиниш достојним учесником Царства Твога.

Псалам 82.

О сну безметежном (4, 332)

Даруј ми, Господе, када сам будан да чист пред Тобом стојим, Искупитељу мој, и када спавам да сан мој без греха буде.

Ако ли будан учиним безакоње, нека очишћен будем благодаћу Твојом, Господе; ако ли сагрешим у време сна, очишћење нека ми буде милосрђе Твоје.

Крстом понижења Твога учини сан мој безметежним, сачувај ме од безаконих ноћних маштања и нечистих представа уобразиље; даруј ми да сву ноћ проведем у спокојном сну, и да мноме не овладају лукаве и порочне помисли.

Животворним Телом Твојим које сам окусио, сачувај ме од нечисте похоте, да легнем и заспим у миру. Крв Твоја нека ме сачува. А души мојој која је образ Твој, даруј слободу која приличи образу Твоме; и тело моје саздано рукама Твојим, нека покрије десница Твоја.

Стеном милосрђа Твога заклони ме као одбрамбеним штитом; и када се тело моје умири и заспи, благодат Твоја нека буде стражар мој, како се постељи мојој не би приближио лукави. Заступништвом Матере која Те је родила, жртвом која је Тобом принесена за све, умољен буди - одагнај сатану да ме узнемиравао не би.

На мени, Господе, испуни обећање Своје, и Крстом сачувај живот мој. Тебе ћу хвалити када се пробудим, јер си мени бедном указао љубав Своју. И они који спавају и почивају у миру, и будни који су ограђени свеоружјем Твојим, нека одају хвалу Теби, вечно живећем Чувару који побуђује душу моју на славословље Твоје.

Псалам 83.

Са сузама моли опроштај, али пре свега ти сам опрости (4, 336)

Уста су Твоја, Господе наш, обећала и изрекла: *Призовите и услишићу; куцајте у врата и отворићу.*

Подобно грешници, призивам Те: „По обиљу дарова милосрђа Твога, опрости нам дугове и грехе наше.”

Као онај цариник молим Те, и као син, расточивши имање своје, са покајањем душевним дозивам Те: *Сагреших небу и Теби*, Господе.

Прими нас као што си сам обећао, и нека нам се узрадују Анђели чувари и Арханђели. Ти, који си примио покајање Симоново, прими и покајање слугу Твојих и помилуј нас.

Приступи, грешнице, ти који си сагрешио пред Господом, - приступи к Њему с покајањем душевним, - и Он ће ти опростити дугове и грехе твоје.

Проливај сузе пред дверима Лекара, са уздасима Га моли, покажи Му ране које су на души твојој.

Сачувај језик свој од сваког зла, и уста твоја, створена за хвалу, нека не произнесу реч хулну.

Опрости брату своме ако ти је сагрешио, и Христос ће опростити теби, као што је обећао, по милосрђу Своме.

Помилуј нас, Господе наш, опрости нам дугове и грехе наше, и удостој нас дворова Твојих пресветлих.

Псалам 84.

Помилуј, пре него ли ме стигне крај мој (4, 338)

Пре него ли се точак времена заустави у моме животу, - помилуј ме.

Пре него ли дуну на мене ветрови смрти, и на телу моме појаве се болести - весници блиског краја, - помилуј.

Пре него ли величанствено сунце на висини помркне за мене, помилуј, и нека засија за мене светлост Твоја свише и развеје страшну таму ума мога.

Пре него ли се земља врати земљи и постане трулеж, и све црте красоте њене ишчезну, помилуј.

Пре него ли ме греси моји предухитре на Суду и посраме пред Судијом, - помилуј ме, Господе, благошћу испуњени.

Пре него ли војинства изађу, претходећи Сину Цареву да саберу бедни род наш пред престо Судије, - помилуј.

Пре него ли зазвучи глас трубе пред доласком Твојим, Господе наш Исусе, - поштеди слуге Твоје који Те моле, и помилуј.

Пре него ли закључаш двер Своју за мене, Сине Божији, и постанем храном неугасивог огња геенског, - помилуј ме.

Псалам 85.

Поуке о животу: Блаженства (1, 535-541)

Блажен је онај ко помишља на оне који у гробовима почивају, и одбацује сваку злосмрадну похоту, јер такав ће устати у слави када зазвучи небеска труба која има да пробуди све синове људске.

Блажен је онај ко не полаже наду на човека, већ на Господа, који ће доћи опет са славом великом да суди свету у правди, јер такав ће бити као дрво засађено крај потока које не престаје да доноси род свој.

Блажен је онај чији је ум постао, по благодати, као облак обилан кишом која напаја душе смртних да би доносиле плодове живота, јер таквом ће благодат бити на вечну похвалу.

Блажен је онај ко је свагда будан по Богу, јер он ће на Дан Суда бити заштићен самим Богом, постаће наследник брачне ложнице, и са радошћу и весељем видеће Женика.

Блажен је онај ко је презрео и оставио све људско, и чије су све мисли једино о Богу.

Блажен је онај ко је омрзнуо погубни грех и гнуша га се, и заволео је јединог благог и човекољубивог Бога.

Блажен је онај ко се на земљи уподобио Анђелу небеском, и подражава Серафиме, постојано имајући мисли непорочне.

Блажен је онај ко је постао непорочан пред Богом и чист од сваке скверни - од помисли и дела лукавих.

Псалам 86.

Исповедање искупљења и молитва за Цркву (4, 401)

Хвала милости Твојој, Христе, Царе наш, од свих поштовани Сине Божији! Ти си - Цар наш, Ти - Бог наш, Ти - узрочник живота нашег и велико наше уздање.

Једнодушно Ти хвалу узносе и горњи сабори и доњи чинови, и благодарну песму Теби приносе, јер си се Ти скривени на крају времена у људском телу јавио.

Када се покренуло милосрђе Твоје и благоугодно постало љубави Твојој, дошао си Ти ради нашег искупљења и ослободио род наш.

Ти си исцелио болести наше, очистио грехе наше, и по милосрђу Свом васкрсао оне који су били мртви.

Ти си на земљи основао свету Цркву, по образу горњег Царства; љубављу си је саздао, милошћу утврдио, духовно се са њом обручио, задобио је страдањима Својим.

Али мрзитељ људски, по бестидној смелости својој, напада је преко својих служитеља.

Не остави, Господе, без старања Твога Цркву Твоју свету, да се не би показало нетачним обећање које си дао о непобедивости њеној.

Не допусти да се наруши красота благољепија њеног, и разграбљено буде богатство њено.

Испуни обећање Твоје, дато Петру; оно што си рекао запечати самим делом.

Утврди врата њена, укрепи ограде њене, уздигни рог њен, узнеси главу њену.

Благослови синове њене, сачувај чеда њена, подај мир свештеницима њеним и порази оне који јој зло желе.

Усели у њу мир Твој и удаљи од ње лукаве расколе.

Даруј нам да проведемо миран и безметежан живот у страху Твоме.
Да чувамо веру нашу са великом надом и савршеном љубављу.
Да благоугодан Теби буде живот наш, и да нађемо милост Твоју у Дан награде.
Даруј ми да непрестано уносим хвалу Теби, Господе, и Оцу Твоме и Духу Светоме.

Псалам 87.

Буди милостив нама и усопшима (4, 341)

Ти који си милосрдан грешницима, буди милостив и нама у Дан Суда; опрости нам дугове наше по милосрђу Твоме и у Дан јављања Твога удостој нас дворова Твојих.
Када мноштво оних којима се суди устрепти пред правосуђем, и у страху обнажени предстану, тада, Судијо мој, помилуј мене, који сам Те славословио.

Када се затворе тамо уста мудрих, и запрети моћни и страшни скиптар Твој, тада нека се отворе уста моја, јер сам исповедао Тебе.

Када не буде могао да спасе ни друг ни пријатељ, и када свако обнажен поведен буде да одговор да, тада, Господе, заступник мој буди, јер на Тебе се надам.

Када загрми глас трубни, задрхтаће племена и прићи ће свако да прими према труду своме, тада, Господе, заступник мој буди, јер Теби прибегах.

Прими служење наше, Господе горњих и надеждо доњих, и помилуј нас. Буди нам милостив, Господе, буди милостив родитељима нашим, буди милостив учитељима нашим, буди милостив сабраћи нашој.

Буди нам милостив, Господе, и упокој усопше наше и све уснуле који су исповедали Тебе, веровали у Тебе, јели Плот Твоју, и пили животворну Крв Твоју.

Удостој нас да заједно са овцама Твојим уђе мо у тор Твој, и заједно са Светима Твојим у векове векова уносимо хвалу која приличи ве личанству Твоме.

Псалам 88.

Ка Богородици - за унутрашње духовно благоустројство (4, 75)

Блага Мајко свеблагот Бога, погледај милостивим оком Твојим на молитву недостојног слуге Твога и даруј ми скрушеност, тишину помисли, постојаност мисли, ум целомудрен, трезвеност душе, смирили начин размишљања, побожно настројење духа, нарав благоразумну и мир душевни, какав је Господ даровао ученицима Својим.

Заглади обвезницу грехова мојих, развеј облак туге моје, маглу и смућеност помисли; удаљи од мене узбурканост и смућеност страсти, рашири срце моје духовном ширином, обрадуј ме радошћу великом, и даруј да правим путем заповести Сина Твога идем верно, без укора савести, и да без спотицања пређем /пут/ овог живота.

Даруј мени, који Ти се молим, чисту молитву, да бих непомућеног ума и незаблудивих мисли свагда приносио молитву, част, славу и величање Јединородном Сину Твом, Господу нашем Исусу Христу.

Псалам 89.

Душа сама застрањује, - враг није непобедив (4, 51)

О, како сам ја безосећајан! Како је груба и оземљала душа моја! О, срце развращено, уста горчином испуњена, грло - гроб отворен!

Зашто не размислиш, душо, о неизбежном путу разлучења твога? Зашто се не спремаш за тај одлазак? Зашто се, не жалећи себе, приближаваш погинућу? Зашто навлачиш на себе вечне муке? Шта то радиш, душо, живећи као бесловесно створење?

Тешко мени, јер уместо светлости бирам таму! Што ово задовољство које данас имам, а којег сутра неће бити, претпостављам вечном и неизрецивом благу!

Тешко мени, што уместо сунцезрачне оне одоре пристајем да радије будем обучен у ризу црну и мрачну! Што Царству претпостављам адска насеља.

Тешко мени грешноме! Ја сам себе, добровољно и свесно бацам у потпуну пропаст. Дођи себи на крају, душо моја, уплаши се Бога, и храбро пођи путем заповести Његових.

Схвати, душо, да је овај век сличан попришту и да се препредена змија свим силама труди да однесе победу. Од неких она бива побеђена и посрамљена, а неке она сама побеђује и предаје порузи.

Једни обманути од ње бивају побеђени, а други ступају са њом у борбу и увенчавају се. Једни окушају од горчине њене и достижу пријатност вечног живота, док други окушајући од њене сласти, налазе горчину вечних мука.

Једни крајњим одрицањем од сваке угодности лако односе победу над њом, а други ради везаности за земно, лако бивају савладани. За оне који воле Бога свом душом, ништа не значи борба са њом, а за оне који воле свет, она је тешка и несавладива.

Сети се, јадна душо, да је радост, раскош и покој овог века испуњена тугом и жалошћу, а невоље, лишавања и самомучење доносе неизрециву радост и вечни живот. Реши се да ступиш на пут тесан и мучан, и подвизавај се у безмолвију, да те час смрти и разлучења не затекне неспремну када дође.

Псалм 90.

Ноћне сузе (4, 358)

На постељи мојој размишљао о Теби, Човекољупче, и у поноћ устадох да славим благост Твоју. Вратих у сећање дугове и грехе своје - и проливих потоке суза. Охрабрили су ме разбојник, цариник, Марија - грешница, Хананејка, као и крвоточива, а и Самарјанка на кладенцу. Говорили су ми: „Устани, моли за милост, -јер Господ је твој добротом испуњен."

Давид, син Јесејев, позвао ме је кроз псалме своје, пробудио из сна који је отежао удове моје и рекао ми: „Устани, човече, - што спаваш? Судија у поноћ прима дарове, - устани, моли се и проси опроштај за себе. Милосрдни Господ ће се обрадовати ради тебе. Двери су Његове дан -ноћ отворене за покајнике."

Ноћу лежећи на постељи својој, присећао сам се дугова и грехова својих; тада би ме ужас обузимао и вапио сам: „О, долази језива ноћ и тама лишена сваке светлости. Онај ко живи у безакоњу, тај се неће обрадовати у дан Васкрсења, он ће бескрајно остати у тами."

И Давид је бдио ноћима на постељи својој размишљајући о безакоњима својим, и исповедао грехе своје. Ноћима је квасио постељу своју сузама очију својих, и са уздасима молио Господа, говорећи: *Ја знам безакоње своје, и грех је мој стално преда мном; Теби јединоме, сагреших, - помилуј ме.*

Тебе призивам, Оче, Сине и Душе Свети, Тебе молим дан и ноћ - поштеди нас. По обиљу милосрђа Твога очисти безакоња и грехе наше; даруј нам, Господе, душевно и телесно здравље, избави нас од лукавог, од силе његове, од пута његовог и од свих мрежа његових, и не остављај нас ни дању ни ноћу без милости Твоје.

Псалам 91.

Дан и ноћ бди у молитви,

да те не би изненадно затекао дан смрти (4, 363)

Пробудимо се из сна, и са уздасима призовимо Господа, дан - ноћ се трудимо, постарајмо се за исправљање своје док још траје живот наш, док још није дошло време после кога неће бити места покајању. Стражићу пред дверима Женика, да бих са њим ушао у ложницу Његову и наследио живот вечни.

Ходите - да и ноћу узнесемо сваку хвалу Богу, подражавајмо зборове Анђела који непрестано уносе хвалу Њему. И Спаситељ наш, када се покрене и дође у пратњи Анђела, видеће стражење и бдење наше, назваће нас добрим слугама, и посадиће нас за трпезу Своју.

Са праведнима који дан - ноћ угађају Богу, подвизавајући се у добру, молићу милост у Господа нашега, и певаћу са Давидом, говорећи: *У поноћ устадох да Те хвалим ради судова правде Твоје*, - поштеди и помилуј мене, и удостој да наследим Царство Твоје.

Нећу престати да Те хвалим, Господе наш; непрестано ћу Те славословити, нека ме не осуди правда Твоја. Знам колико сам крив. Знам да ако ме казниш по гресима мојим, наслеђе моје биће геена, изгубиће се тада свака нада, занемеће мољење моје. Зато ме помилуј, и отпусти дугове моје.

Оклизнуо сам се и пао у грех; пружи ми десницу Своју, и устаћу као грешница у дому Симоновом, као разбојнџ на крсту. Помилуј ме Ти, који си милосрдан према грешницима.

Псалам 92.

Плачи; дани пролазе, а тамо су митарства (1, 489)

Тешко мени, безбрижnome! Тешко мени, немарnome за спасење! Тешко мени, сагрешившем у знању! Свестан сам да чиним зло - и не уклањам се од њега. Тешко мени, јер нема ми оправдања! На речима се приклањам десној страни, али на делу сам са леве.

Теби, Господе, једином благом и незлопамтивом исповедам грехе своје. Ако ли и оћутим ја, - Ти, Господе, знаш све, и ништа није сакривено пред очима Твојим. Но, пошто си Ти, Господе, рекао преко Пророка: „Ти сам кажи своја сагрешења да би се оправдао”, - зато и велим: „Сагреших, Господе, и нисам достојан погледати и видети висоту небеску од мноштва неправди мојих.”

Шта ми је чинити, беднијем од свих људи? -Плакаћу над собом дан и ноћ, док је још време примања суза... Даруј ми сузе скрушености, Господе, једини благи и милостиви, да бих сузама измолио од Тебе очишћење срца од скверни.

О, сагрешила си душо моја! Покај се, јер ево, дани наши пролазе као сен, не задуго поћи ћеш одавде; страшна ћеш места пролазити, душо моја; не одлажи дан за даном обраћење своје ка Господу.

Тешко теби, душо моја! Нечистим си делима одагнала од себе милост Божију. Не дај себи покоја, дан - ноћ припадај Благоме и Човекољубивоме, да би ти подарена била свише благодат и милост.

Псалам 93.

Поуке о животу (2, 114 122.123.124)

Наступиће за нас време испуњено страхом и трепетом, када ће се открити све учињено тајно и у тами, - и тешко /оној/ души која за помоћника нема Господа.

Уздише срце моје и очи моје прижељују сузе, али грех мој држи у поробљености мој ум, да не би дошао у скрушеност и измолио од Господа - да бачен не будем у таму најкрајњу.

Док још имамо снаге, потрудимо се пред Господом у чистоти срца, да би у време невоље имали за помоћника Њега, који избавља од сваке беде.

Као што онај ко носи светиљку расветљава таму онима што су са њим, тако и врлина свагда са собом доноси славу.

Док не ставиш у ум свој да си се већ представио из овог живота, и не будеш на овај свет и славу његову гледао као на опустошену кућу, све до тада нећеш моћи да победиш телесне страсти и светску похоту, које увлаче човека у растројство и погибао.

Невеликим трудом поставља се темељ, али је тешко довршити здање; и што се оно више привршава, то више труда изискује од градитеља, све до самог краја.

Ево шта бива са онима који почињу да се труде Господа ради: прво иду искушења, потом невоље, онда тешкоће, униције, нагота, страдање, тескоба, понижење. Све ово побеђује онај ко је свим срцем предао себе управљању Божијем, и пребива - у вољи Божијој. Бог од нас тражи једино савршену одлучност. А Он ће нам сам придодати силе и даровати победу.

Псалам 94.

**Труд утврђивања себе у бдењу и
молитви доноси милост тамо (4, 403)**

Хвала Свеблагоме, који је по љубави Својој открио славу Своју синовима људским! Из пепела је Он саздао бесловесну природу и украсио је душом, власником ризница небеских.

Уста од земље Он је учинио способним да величају Њега, да би сва твар кроз њих запева хвалу Њему.

Приђите обдарени речју, да запевамо хвалу Њему - док још нисмо уснули сном смртним.

Сваку ноћ размишљајмо о смрти, која ће затворити уста наша и положити на њих ћутање. Праведници који ноћи проводе у бденијима, и по смрти су живи, а нечастиви који одричу славу Сина Божијег, и за живота су већ мртви. Пробудимо тело наше псалмима и духовним песмама, да би се и ми прибројили мудрим девојкама које је похвалио Господ, и будни /дочекајмо/ да видимо Сина Божијег те ноћи - која ће у трепет привести /цео/ свет.

Не препуштајмо се задовољствима, да би угледали славу Његову у Дан јављања Његовог. Будимо будне слуге Његове, спремне за час у који ће Он извести синове људске на Суд.

Тело које је поднело труд у молитви, у дан Васкрсења узлетеће по ваздуху, непостиђено ће угледати Господа свога, и са њим ће ући у дворове светлости, где ће лепо бити и Анђелима и људима који су обременјивали себе бдењима и молитвама.

Благословен нека је онај који нас је сотворио оруђем славе Своје, и положио славословље у недостојна уста наша!

Хвала милости Његовој, јер је нас земне учинио саслужитељима Анђела, да би сваке ноћи и у свако време славили свето Име Његово.

Псалам 95.

Јутарње појање (4, 405)

Хвалите Бога јутром, децо Цркве. Сваког јутра славословимо и клањајмо се Благоме - који је поставио светила дању и она која светле ноћу.

Покривач ноћи је подигнут, и заблистала је светлост Божија над творевином; обзорје буди уснуле. Нека светлост Твоја, Господе, озари и срца наша.

Ти нас сам, Господе наш, научи да славословимо Тебе, и подај живот душама нашим; и онако како си нас извео из таме, тако нас избави из геене.

По милости Твојој храни чеда Цркве, која су се приљубила Теби. Заступник наш нека буде милосрђе Твоје, Господару јутра и вечери.

Благодат Твоја, Господе, нека нас прати, и нека нас приведе том великом јутру. Десница Твоја нека нас обдари благословима, да би њоме прешли огњено море.

Небо и земља и све што је на њима нека славослови Тебе, ради обраћења нашег. Славословље Теби, Оцу - коме се поклањамо, и Јединородном Сину Твоме и Духу Светоме.

Псалам 96.

Вечерње славословље (4, 406)

Сваке вечери нека се /узноси/ хвала Теби од свих уста људских. Ти си им дао дан за делање и труд, ради стицања хране себи. И ево, изморени тешким трудовима благодаре Теби што си им подарио одмор.

Ко се не би поклонио Теби, који се са таквом љубављу стараш о нама људима. Ти изводиш звезде и времеводиш вечери, којим се прекраћују целодневни напори изморених трудбеника.

Долази вече - и успокојава оне који, борећи се са глађу и жеђу, изнуравају и троше себе трудом. Долази вечерње време, и радује свет и трудбенике његове.

Благословено нека је величанство Твоје, од почетка Ти промишљаш о нама људима!

И људима и животињама Ти доносиш одушак у вечерње време.

Печатећи Цркву Твоју и чувајући чеда њена од сатане и војске његове, Крст Твој, Господе, нека буде утеха за овце Твоје које си Ти искупио животворном Крвљу Твојом!

Пошаљи мир Твој, Господе, на све крајеве васељене, и лукави нека побегне од нас.

Сваки језик и свака уста на свим крајевима света, нека приносе хвалу Теби.
Са њима ћемо и ми прослављати Тебе, Господе, и Оца Твога и Духа Светога.

Псалам 97.

**Својим удовима који се у славу Твоју потрудише овде,
не дај да осете страдања тамо (4, 406)**

Од свих нас прими молитву и служење и прозбе наше, Господе наш. Даруј нам срце љубављу испуњено и дух трпљења у страдању.

Уста - која веру исповедају и глас наш, нека буду гусле које хвалу узносе. Бдење и труд приношен телима нашим, нека Те учине милосрдним према гресима нашим.

Уста која Ти као фрула послужише, и језик који Ти хвалу узноси, нека не испусти уздах у мукама, јер си их достојним учинио да опевају хвалу Твоју.

Очи које су, иако мучене сном, будне остајале, и ноге које изнемогавајући стајаху пред Тобом, нека не буду лишени наде, и да не изгубе награду своју у Дан плаћања.

Звук уста наших и песама наших да се не обрати у ридање и плач, већ по милости Твојој, по милосрђу и благодати Твојој, прими бденије наше.

Удостој нас да једнодушно, са чистим срцем пред Тобом станемо, и сложено принесемо хвалу Теби, Господе, и Оцу Твоме и Духу Твоме Светоме.

Псалам 98.

**Нечистоте ометају долазак благодати, -
омиј ме да би се она уселила (4, 51)**

Душа ожалашћена Теби прилази, Свети Владико, и са сузама припада милосрђу Твоме. Самим собом си се заклео да нећеш смрти грешнику, већ радије желиш да га спасеш од грехова. И благодат Твоја, ваистину, непрестано побеђује неправде људске, - Ти милујеш и оне који греше, као што милујеш и спасаваш оне што иду /путем/ заповести Твојих.

О милости Твојој посвуда се проповеда у Јеванђељу и Делима апостолским; о њој објављују и свети Оци и Учители, по имену знани и незнани у Цркви.

Знам за блуднога сина, Манасију, разбојника, Закхеја, цариника, блудницу, Хананејку, крвоточиву, раслабљенога, слепог, Јаира и све остале о којима је писано - и зато Ти притичем.

Отвори ми милосрђе Твоје и прими ме, услади ум мој и задржи ме, јер често падам у пређашња безакоња, и као у блату, давим се у скверним помислима.

Благодат Твоја дошавши у срце моје, затиче смрад скверних помисли, због чега одмах одступа, не налазећи себи приступа, и нема могућности да уђе и усели се у мене као што би желела.

Умиј срце моје светлосном сладошћу, да бих оживео и благодат се Твоја настанила у мени, свемилостиви Господе!

Псалам 99.

Страшан пролаз кроз митарства, -

овде очисти, Господе (1, 491)

Страшним и ужасним местима ускоро ћу проћи, и нико од овдашњих неће моћи да иде са мном. Тамо нам нико неће бити сапутник да би нам помогао: ни родитељи, ни браћа, ни пријатељи, ни родбина, ни богатство, нити било шта томе слично.

Ако се у тај час покажемо обнажени од покрова Божија, кнезови таме ће нас неизоставно задржати. Они су неумољиви и немилостиви, нити се цара боје, нити власти уважавају, не поштују ни мало ни велико. Само од онога ко је живео у побожности они са страхом одступају, остављајући му слободан пролаз.

Представљајући себи у уму час онај, припадам благости Твојој, Господе; не предај ме онима који ме вређају, да се непријатељи Твоји не похвале над слугама Твојим, благи Господе. Да не би шкргутом зуба уплашили грешну душу моју, и да не би рекли: „Допао си нам шака, нама си предан, само смо то чекали.”

Немој, Господе, не дај ми по безакоњу моме, и не одврати од мене лице Твоје. Не реци ми: *Заиста ти кажем, не познајем те*. Казни ме, Господе, по милости Твојој, да се непријатељ не узрадује нада мном. Угаси претње његове, прекини сво његово делање, учини пут мој ка Теби слободним од његових напада и поруге.

Приклони се молитви мојој, Господе благи, не ради правде моје, већ ради милости Твоје и велике доброте Твоје. Спаси од смрти жалосну душу моју. Ти - Господар свих, имаш такву власт над сваким живим бићем.

Ти си рекао, Господе: *Тражите и добићете; куцајте и отвориће вам се*. Куцам и тражим. Пре кончине моје, Господе, очисти ме од сваког греха.

Псалам 100.

Устани, док је још времена и сузама се очисти (4, 409)

Устани душо, која си до сада спавала у греху, одагнај сан свој, пожури да у покајању потражиш прибежиште, - и Праведни ће се, можда, смиловати сузама твојим. Свуци са ума свога покривало скверни, да би око твоје видело чисто.

Непрестано проливај пред Судијом сузе скрушености ради срамних дела својих. Бездан мучења чека те због њих као плата за неваљалства твоја. Двоструко оплакуј себе да би те Праведни чуо и помирио се са тобом.

Устрепти, несрећнице, и ужасни се мука које си сама себи припремила. Плачи над собом, пријатељице нечистих сила, јер свугде ће са тобом поћи вечни огањ. Дубоко си потонула у похотама никада не излазећи из њих.

Коровом и трњем заглашене су помисли твоје, и још ниси принела плодове покајања. Страсти су те обузеле као таласи, и потопиле твој брод у мору грехова. Никада ниси ни помишљала на Дан када ће све скривено бити подвргнуто испитивању. Шта ћеш чинити када те у трепет доведе глас, позивајући да поћеш у сретање Женику?

Светлост очију твојих помркнуће и ишчезнути, и остаћеш напољу са лудим девојкама.

Обезбеди се јелејем, бедна душо, док још има времена за искупљивање. Моли отпуштање својих грехова са блудницом, и сузама својим исцели ране своје.

Још су отворене двери покајања, - уђи, очисти се од нечистота својих.

Ти желиш спасење синова људских, поштеди душу удаљену од Тебе. Прими је, Господе, са Теби својственом милошћу. На праведном Суду Твоме, нека покрије милост Твоја мене грешног, и избави ме од мука.

Ти, који опрашташ грехе и милујеш забадава, на праведном Суду Твом, опрости и мени душевна прегрешења моја. Славословље нека се узноси Теби од заблуделих - које си Ти сакупио и привео у покајање.

Псалам 101.

Поуке о животу: Блаженства (1, 541-3)

Блажен је онај ко је у Господу постао слободан од свих дела сујетног живота. Блажен је онај ко на уму има будући страшни Суд, и стара се да сузама исцели ране душе своје.

Блажен је онај ко је у сузама постао подобан облаку, и свакодневно њима гаси огњени пламен злих страсти.

Блажен је онај ко истрајава у добрим правилима подвижништва, с надом да ће од Бога добити небеско Царство.

Блажен је онај ко је као огњем разгорен љубављу, и сагорео је у себи све нечисте помисли и сваку душевну нечистоту.

Блажен је онај ко је пронашао одабрани небески бисер, и продајући све што је имао на земљи, купио њега јединог.

Блажен је онај ко је пронашао благо сакривено у њиви, и обрадовавши се - одбацио све да би само њу стекао.

Блажен је онај коме је непрестано у сећању дан исхода његовог, и стара се да се у тај час покаже спреман и без страха.

Блажен је онај ко је стекао смелост у часу разлучења, када се душа са страхом и трепетом раставља од тела, када долазе Анђели да узму душу и одвоје је од њега, и поставе пред престо бесмртног и страшног Судишта.

Псалам 102.

Нада помиловања је у искупљењу (4, 419)

Украсу молитве наше - Исусе, поткрепи мољење наше да узиђе оно са Тобом ка Оцу Твоме, и измоли оно што тражимо.

По милосрђу Твоме, Ти нас штитиш пред Оцем Твојим, јер си Ти жртва одабрана, принесена за свет.

За Адама, који је окусио /забрањени/ плод, пригрлио си стуб у судници. За децу Аврамову, која сагрешише пред Тобом, распињачи те клинцима прободоше.

На Себе си примио свеопшти дуг да би њиме отплатио Оцу Твоме, - исплати, у свему недужни Господе, и оне грехе којима се задужила слобода наша.

Драгоценом Крвљу Својом искупио си нас од клетве законске; избави искупљене Твојом Крвљу и од строгости правосуђа.

Дугови слугу нека не надмаше доброту милосрдног Господа, јер колико год да су велике неправде наше, још је веће милосрђе Твоје.

Истина је да много, много дугова имамо, али у Теби је мноштво милости. И ако сама правда буде мерила, наши ће дугови бити мањи од милости Твоје.

Ко би могао одмерити доброту Твоју, и сравнити са њом безакоња наша? И гбре меру имају, а милости Твојој нема мере.

Милосрђе је Твоје драгоценије од живота, јер живот има меру, а милост је Твоја безмерна. Нека нам милост Твоја ограда буде.

Псалам 103.

**Устани, остарела у гресима,
и са надом приступи Спаситељу (4, 412)**

Устани, душо остарела у гресима, и обнови се покајањем. Из скрушености и суза раствори себи лек, и исцели ране твог палог лика. Завапи од свег срца свога и откриј безакоња своја, јер ће Своблаги поштедети тебе палу.

Заволела си лепоту варљиву и пролазну, уништила си своју красоту, кћери светлости. Храм тела твога унакажен је нерадом којим си била поробљена.

Тешко теби бедној! Хоћеш ли се још дуго бавити оним што је пролазно? Задрхти и ужасни се оног огња који си ти сама себи запалила неправдама својим.

Недолични греси које си починила од младости своје па до сада, превишују главу твоју. Они су те погрузили у очајање, и зато се не трудиш да се покајеш.

Опомени се да си поробљена похотама; сети се да је матер твоју умрвила покуда. Како је дуготрпељив према теби Благ, а ти тонеш у греховном мору.

Зар се не бојиш онога Дана, када ће се открити ране твоје и тајне твоје? Ко ће те заштитити тамо, где ће свако бити забринут о суду над самим собом?

Страсти су те твоје учиниле безосећајном, поробиле и оставиле.

О, Надо велика која нам се јави на крају времена, поштеди душу удаљену од Тебе! Ја сам овца Твоја, али сам дуго време блудео удаљен од Тебе, служећи лукавome. Изађи, Господе, и потражи ме. Потражи наслеђе Твоје, јер у сујети сам расточио богатство Твоје!

Ради грешника си узео на себе Крст Свој, и ја сам један од њих; не одврати се од мене. Твоје смо наслеђе, али лукави нас је покрао. Запрети му, и отми од њега плен његов. Помилуј ме, Човекољупче, јер нема мени друге наде осим Тебе.

Хвала доброты Твојој, свемилостиви Сине Божији, јер си Ти дуготрпељив према грешницима. Благодарeње нека је Теби од палих, које си Ти сабрао и привео у покајање.

Псалам 104.

Против злог и упорног врага (4, 54)

Колико је велика благодат Божија! Колико је велико човекољубље Његово! Како Он жели и побуђује све људе да би се спасли!... Поштеди, Господе, и мене непотребног слугу Твога; поштеди, благоутробни Христе Спаситељу, саздање Твоје.

Ако Ти, Господе, не уразумиш мене бедног, и не даш ми срдечног просвећења, ради свог великог нерада ја нећу бити у стању ни да увидим своју пропаст и растакање своје.

Пошто сам притешњен немилосрдним врагом који ме угњетава, то непрестано са сузама, ноћ и дан вапијем - благодати Твојој, да би ме избавио из мрежа његових, јер он

свакодневно обнавља мреже своје, свакодневно узнемирава душу моју блудним помислима и прижељкивањем задовољстава.

Твоја сила, Христе, која је запретила морским таласима, нека запрети и њему, да не би могао да делује на мене непотребног слугу Твога. Пошаљи ми, Владико, благодат Твоју брзо, да отера од слуге Твога велику змију са свим њеним скверним и лукавим помислима, јер ране нанесене срцу стрелама његовим, постадоше гнојни чиреви, а ја их по неразумности својој на све начине прикривам.

Лекар добри ме призива, не потребујући плате, не пуштајући /ми/ крв⁴, али ми моја лењост не дозвољава да Му приђем. Он сам долази да ме исцели, али ме свагда затиче да једем оно што онемогућава лековима Његовом, да покажу нада мноме исцелитељску силу.

О, Господе, уразуми и отрезни ме, исцели ме и бићу исцељен!

Псалам 105.

Ка Богородици -за даривање покајања (4, 90)

Молим Тебе, Родитељко незалазне Светлости, почуј шта ћу казати!
Тонем у глибу ја бедни, и сав сам покривен нечистотама, сав сам помрачен. И земљу сам оскврњио мноштвом грехова својих, Владичице моја; зато сада она са уздахом сведочи против мене непоткупљивом Судији, призивајући за сведоке и сунце и небеса са звездама.

Бура помисли мојих већ ме потапа у очајање... Сву сам наду своју положио на Тебе, Богородице, ја блудни. Ти која си једина у утроби носила Избавитеља света, разреши неразрешиве окове моје; мене поцрнелог који сам себе учинио тамом, убели сузама покајања; Ти, која си родила Живот мој, васкрсни мене, умртвљеног великим немаром, и мене, отуђеног од Бога и од Анђела, узведи к њима, Богородице.

Страшно је, ваистину, чудо! Како то Господ трпи грехе моје! Како ме још живог није свео на дно ада! Како свише није послао невидљиви жезал или мач да ме порази... Без сумње, ти си ми, Владичице, заступништвом твојим даровала живот, тражећи моје покајање које Ти сама, Преблага, даруј мени, служи Твоме, јер си моја тврђава, пристаниште и заштита.

Псалам 106.

Према труду – награда (4, 413)

Господе наш Исусе, поклоњења достојни Царе, који си страдањем Својим победио мучитеља - смрт, Сине Божији, који си нам обећао нови живот и горње Царство, - удаљи од нас све штетно, да би у Дан јављања Твога могли и ми, по благовољењу Твоме, поћи у сретање Теби, видети Тебе и предстати Теби у радости.

Изглади грехе наше праштањем Својим, да би хвалили Име Твоје за сва добротинства Твоја. Удостој све нас, Господе, да по благодати Твојој прослављамо и клањамо се Божанству Твоме.

Очи које су овде виделе славу Твоју, нека угледају тамо велику милост Твоју. Уши које су чуле глас речи Твојих, нека и тамо слушају једино глас радовања. Уста која те у

⁴ пуштање крви - једна од најчешћих интервенција древних лекара.

црквама славе, удостој да и тамо узносе хвалу Теби. Језик који Те овде призива: *Свет, свет, свет*, - и тамо усмери да хвали Тебе. Руке које су држале Тело Твоје и Крв Твоју, нека приме од Тебе отпуштење грехова. Ноге које улазише у свети храм, нека и тамо ходе пределима живота.

Заједници нашој (братству) која се поклања Божанству Твоме, сву пуноту спаситељних дарова Твојих ниспошљи. Да међу нама пребива узвишена љубав Твоја, и учини нас достојним да Ти приносимо дужну хвалу.

Отвори двер Твоју молитви нашој, и нека угодно буде Теби служење наше.

Обрати се нама, Благи, по доброти Твојој, и одагнај од нас све што је штетно, да би неућутно хвалили Тебе, Господе, и Оца Твога и Духа Светога.

Псалам 107.

Даруј Господе покајање и постојаност до краја (1, 393)

Не одбаци мољење моје, Господе благи! Ка Теби вапе уста недостојна, срце нечисто, и душа гресима оскврњена.

Услиши ме, Господе, по благодати Твојој. Утврди срце моје у страху Твоме. Постави ноге моје на камен покајања. Благодат Твоја, Господе, нека победи греховност моју. Светлост благодати Твоје, нека надвлада таму која је у мени.

Ти, Господе, који си отворио очи слепоме, отвори помрачене очи срца мога. Ти, који си речју /Својом/ очистио губаве, очисти и скверни душе моје. Благодат Твоја, Господе, нека буде у мени огањ који сажиже нечисте помисли моје.

Ти си - једини благи; Ти си - светлост изнад сваке светлости; Ти си - радост изнад сваке радости; Ти си - покој изнад сваког покоја; Ти си - живот истинити; Ти си - спасење које траје у векове.

Ка Теби, једини благи, припадам с молитвом, ја достојан сваке казне, заслужан сваког мучења. Тебе, Искупитеља, молим, да мноме до краја не овлада противник.

Већ Ти, Господе, благи и милосрдни, подигни удове моје ослабљене грехом, оживотвори душу моју умртвљену безакоњем; просвети срце моје помрачено лукавом похотом, избави ме од сваког дела злог, положи у мене савршену љубав Твоју, Господе Исусе Христе, Спаситељу света, и напиши име слуге Твога у књигу живота, даруј ми добар крај, да бих одневши победу над ђаволом, непостидно се поклањао пред престолом Царства Твога са свима праведнима.

Псалам 108.

Поуке о животу: Тешко теби душо (2, 605)

Тешко теби, душо, што безбрижно проводиш живот свој, свакодневно се предајући самоугађању и утехам, живећи распусно. У будућем веку ћеш плакати подобно богаташу, мучена у пламену вечног огња.

Тешко теби, душо, што не подносиш ни најмању жалост коју ти је причинио брат, чак ни реч увредљиву, већ истог часа ступаш у противљење и противуречење, - због чега губиш венце трпљења и кротости, и бићеш заувек осуђена са злопамтивима.

Тешко теби, душо, што презиреш и понижаваш брата свога, или одобраваш када други чине то исто, - за то ћеш бити кажњена са убицама, јер ко мрзи брата човекоубица је.

Тешко теби, душо, што пренебрегаваш заповести Божије, и полазиш од тога да је спасење већ у томе што се зовемо хришћани, јер ћеш у страшни Дан чути како Господ каже: *Неће сваки који ми говори: Господе, Господе, ући у Царство.*

Тешко теби, душо, што волиш славу људску и почести и свечану одећу и стицање материјалног, јер ћеш у Дан Суда бити мрска пред Богом, одбачена од лица Његовог и прибројана надменим бесовима.

Тешко теби, душо, што свакодневно грешиш, а покајање одлажеш дан за даном; постићи ће те смрт као разбојник у ноћи, изненадно, и свезана бићеш одведена у геену огњену, узалудно проливајући сузе, и окривљујући своју неразумност.

Тешко теби, душо, што не дрхтиш помишљајући како ћеш се на страшни Дан Суда, када се Силе небеске покрену од страха, јавити пред лицем Божијим одевена у ризу срамну и нечисту.

Псалам 109.

**Даруј благодат песмопојања и учења,
да би њима изгладили бар мало грехова (1, 193)**

Свети Оци, будући богољубиви, кроз страдања и искушења постали су искусни у врлини, и од Цара небеског са славом и похвалама примили су неувенљиве венце.

А ја бедни, и без искушења грешим, раздражујем и огорчујем Владика мога.

Иако сам познао опитом многе и неизрециве милости Твоје, Господе, молим узвишену благодат Твоју, спаси ме и даруј слуги Твојој из ризница милосрђа Твога, оно што моли срце његово; да би благодат Твоја као поток непрестано струјала у срцу и устима слуге Твога, - да би срце моје, по благодати Твојој, било чист и неоскврњен храм, спреман да прими у себе небеског Цара, - да би прст благодати свагда покретао језик мој као струну на гуслама, на славу Теби, Човекољупче, - и ја непрестано, у све дане живота мога, и срцем и устима с љубављу прослављао и благосиљао Тебе.

Христе Спаситељу! Даруј ми по мољењу срца мога да би се уподобио језик мој слаткозвучној свирали, да бих тешећи, уразумљујући и изграђујући, могао од многих мојих дугова да отплатим бар неке, и да се под покровом милости Твоје спасем тамо, када пред страшном славом Твојом задрхти свака душа.

О, Владико, Сине Божији Јединородни, услиши ме, и мољење слуге Твога прими као дар. Јер се ја грешник благодаћу спасавам. Теби, који грешника спасаваш ради милости Своје, доликује свака слава у векове.

Псалам 110.

Стид и срам очекују нерадне; плач (1, 303)

Затрубиће свише небеска труба и објавити: "Пробудите се возљубљени Христови, ево долази Цар небески да вам да упокојење и радост у вечном животу за труд вашег подвижништва. Пробудите се и видите Христа Цара, бесмртног Женика којег завољесте, видите Царство Његово које вам је Он припремио. Приступите и радујте се с Њим радошћу неизрецивом."

И узнеће се праведни и Бога достојни на висоту небеску у неизрецивој слави, а сви нечистиви остаће доле са великим стидом. Блаженство и радост биће онима који се потрудише овде, а стид и казна свим грешницима.

Блажен је онај ко се овде потрудио да би се показао достојним у тај час, и кукаван је онај ко је учинио себе недостојним за онај час. Облаци ће понети све свете са земље на небо, а нечистиве ће похватати Анђели и бацити у пећ, запаљену огњем неугасивим.

Ко ће глави мојој дати обиље воде, и очима изворе који би свагда изливали сузе, да плачем дан и ноћ молећи Бога, да се не бих показао недостојним у час Његовог јављања, и не чујем од Владике страшни онај прекор: „Иди од Мене, ти, који чиниш безакоње, - не познајем те одакле си.”

Свевишњи Боже, једини бесмртни! Укажи у онај час грешнику велику милост Своју, да се моје тајно бешчашће не би открило пред онима који ће ме видети: Анђелима, Арханђелима, пророцима, апостолима, праведнима и светима. Спаси грешника благодаћу и милосрђем, и уведи га у рај сладости са савршеним праведницима. Прими, Владико, мољење слуге Твога, молитвама светих који су Ти благоугодили.

Псалам 111.

Ка Богородици са исповедањем приснодевствености њене и молитвом за достојно причешће Светим Тајнама (4, 92)

О, Мајко Божија, која си изнад сваког ума и речи! О, Дјево, која неупоредиво превишујеш свако девичанство, јер си и до Божанског рођења била Дјева изнад свих девојака - и таква си остала у самом рођењу и после рађања.

Тебе, Владичице молим, Тебе умољавам, милосрдну и човекољубиву Матер милосрдног и човекољубивог Бога, - заштити ме у овај час, јер ми је сада више него икада потребан Твој покров и помоћ Твоја.

Сав сам нечистота и греховно блато, сав обиталиште свих душегубних страсти, а намеравам да приступим пречистим и страшним Тајнама Сина Твога и Бога, и због тога се мучим страхом и обузима ме трепет, ради неиздрживог мноштва грехова мојих.

Ако некад и останем без причешћа, под изговором свога недостојанства, тада упадам у још већу дубину зла, и подвргавам себе још већој казни. Мучно ми је и у једном, и у другом случају.

Теби прибегавам, милосрдна буди мени, пренепорочна Владичице моја. Употребљавајући материнску смелост своју пред Сином Твојим и Богом, испроси ми отпуштење пређашњих сагрешења мојих, удостој ме очишћења и просвећења причешћем овим Светим Тајнама и укажи ми пут да бих остатак свога живота провео у покајању, чистоти и смирењу, и Ти свагда пребивала са мном у делима, речима, помислима и у свим душевним и телесним покретима, усмеравајући ме, предводећи, руководећи, одбијајући од мене противничке силе. И као слугу, иако непотребног, наоружај ме оним што је потребно и сачувај ме благодаћу Твојом.

Псалам 112.

Сузама се купује лек души (1, 306)

Податељ свих блага, источник исцељења и ризница милости - си Ти, једини благи и милосрдни Боже, који свагда дарујеш блага онима који просе! Тебе молим да сиђе на мене обилна благодат Твоја, да сакупи у једно ум мој, и исцели поново сакривене ране моје, јер узалудне и блудеће мисли моје непрестано обнављају моје тајне ране.

Дуготрпељиви Господе, који свагда исцељујеш благодаћу и милосрђем, исцели велике душевне немоћи у мени грешном!

А ја немам чиме да ти узвратим за та исцељења, Владико. Каква би им се цена и могла дати? Ни небо, ни земља не могу узвратити даром достојним њих. Купити је немогуће ове небеске свете лекове, зато им ни цене нема. Само их за сузе дајеш, Спаситељу наш, и за горки плач дарујеш их свима.

Даруј, Владико мој, и мени недостојном, сузе и снагу свакога дана, да би срце моје са сладошћу проливало изворе суза, непрестано се просвећујући чистом молитвом, да са то мало суза буде изглађен велики списак, и тим малим плачем буде угашен тамо разбуктали огањ. Јер ако будем плакао овде, избавићу се огња неугасивог тамо.

Псалам 113.

Одагнај непријатеља, јер без Тебе ко ће га победити (1, 380)

Свакодневно гневим дуготрпљење Твоје, Владико. Пред очима је мојим и убогост моја и милосрђе Твоје.

Пошто сам под влашћу нечистог врага који ме непрестано мучи, дан и ноћ ћу са сузама вапити милосрђу Твоме, да би ме Ти избавио од напада његових. Јер ко ће отрпети лукавога, ако макар и за минут одступи благодат Твоја, Владико?

Непријатељ из часа у час, и речју и делима угњетава душу моју. Сила Твоја, Христе, која је запретила таласима морским, нека запрети и њему, да не би имао власт нада мноме слугом Твојим, јер он свакодневно обнавља против мене мреже своје, и труди се да овлада мојим умом, одвлачећи га од радости Божанствених заповести Твојих и спаситељног поучавања њиховог. Пошаљи, Владико, благодат Твоју брзо, да би од слуге Твога одагнала велику змију са свим скверним и злим помислима.

Увређена удовица долази немилосрдном и неправедном судији да би је заштитио од непријатеља њеног, а ја долазим милосрдном Владици својој, дуготрпељивом и благом, који у власти има небо и земљу, - да ме услиши брзо. Ти, који указујеш заштиту Своју свима који се на Тебе надају дан и ноћ, не оклевај да заштитиш и мене, Владико. Истргни ме од непријатеља и управи пут мој ка Теби, да бих победивши га благодаћу Твојом, благосиљао Тебе милосрдни и дуготрпељиви, и прослављао Тебе јединог, који жели спасење свим људима.

Псалам 114.

**Благодат долази, и налазећи срце нечистим одлази, -
чувај, дакле, срце чистим (1, 317)**

Добри Бог нам дарује просвећење сазнањем и благодат Његова често посећује срца наша. Ако нађе она себи покоја, улази и постојано обитава у души; ако ли не нађе чисто

срце, истог часа одлази. Али је милосрђе изнова побуђује да сиђе и посети нас грешне, јер смо сви ми непостојани по својој вољи, а не по природи.

Вазда смо расејани и слаби, завидљиви и лукави, често друг о другу помишља лоше, занимамо се лукавим помислима, и свагда се као у страшном блату давимо у нечистим помислима. Зато, када благодат долази да нас посети, затиче у срцима нашим злосмрадије нечистих помисли и истог часа одступа, не налазећи себи приступа да би се уселила и обитавала у нама, као што жели; само светлоносном својом сладошћу оставља траг у срцу, да би човек познао да га је благодат посетила и није нашла себи приступа, и да би таквим примером, насладивши се озарењем благодати, трагао за њом.

Видиш ли Промисао Божији? Видиш ли милосрђе Христово? Видиш ли како нас Свети Бог свагда воли и жели да се спасемо?

Блажен је човек који се стара да за благодат припреми чисто срце, да би дошавши нашла благоухање врлине и светињу душе - и населила се у њој у све векове.

Псалам 115.

**Због крајње нечистоте недостојан сам
да приступим Теби Госпode и да Ти се молим (4, 59)**

Тек сада, самог овог дана, постиђеног лица обореног према земљи, усуђујем се да Ти се обратим, Владико Анђела и Саздатељу свих; ја земља и пепео, подсмех људима и руг народу; ја - осуђеник, цео покривен ранама и обузет унијем. Како да подигнем поглед ка благодати Твојој, Владико? Како да се усудим да покренем нечисти и оскврнављени језик? Како да поставим почетак исповедању своме?

Преко сваке мере ожалостио сам ја грешни, Име Твоје, живећи блудно, горе од блудног сина, оскврнавио сам и повредио у себи лик Твој, не сачувавши глас заповести Твојих.

Знам, Госпode, да сам због мноштва душевних скверни и због нечистоте моје недостојан назвати се светим Именом Твојим. Не могу да станем пред Тебе на молитву, не могу да погледам и видим висину небеску, јер отворих двери недоличним жељама, и предавши се бешчасним намерама, оскврнавих страстима бедну душу своју, и злонравном вољом оцрних душевну ризу. Сав је ум мој испуњен демонским помислима; свим делима својим и помислима жалостио сам, и жалостим благост Твоју, а непријатељу своме који води против мене рат, свагда угађам и чиним по вољи.

Савест моја изобличава ум мој; стидом покривам лице своје у срцу своме; пре предстојећег Суда, осуђујем сам себе.

Ликујући, вуче ме за собом и не оставља блудна навика; непрестано се давим у блату стомакоугађања, вазда сам спутан скверним помислима, од детињства постадох сасуд убитачног греха, - и све до сада, свакодневно слушајући о Суду и казни, не противим се плотској похоти, већ непрестано западам у преступе, непрестано чиним себе заробљеником.

Тешко мени, Госпode, улудо сам расточио дуготрпљење Твоје! Тешко мени, многе сам године жалостио Духа Твога Светога! Тешко мени, време живота мога је протекло у свакој сујети!... Али Ти, Госпode, не обличи мене у јарости Својој, и недолична и бестидна дела моја не износи наочиглед свих Анђела и људи, на мој стид и вечну осуду, иако сам достојан сваког стида и осуде. Једино по великој милости Твојој, помилуј ме и пре Суда очисти све грехе моје.

Псалам 116.

Смрт и Суд - прибегнимо покајању (4, 670)

Опоменуо сам се последњег дана - и уздахнуо, увидевши како су многобројне кривице моје, како су тешка безакоња моја и схватих да ће неправде моје бити откривене пред погледом свих. Тамо нема места покајању, сузама и молитви; свако ће добити плату према трудовима својим - дар према делању своме; праведног Судију неће приклонити на милост ни плач, ни страдања. Умилостиви се нада мношћу, Човекољупче!

У Дан када се отворе гробови умрлих, огласиће се труба, загрмеће глас њен, велики трепет и ужас обузеће васељену, сви Анђели ће сићи по заповести Твојој да раздвоје добре и зле, јавиће се огњени облаци и понеће на себи чиста тела Светих, - у тај Дан, нека се и на мени јави милост Твоја, да станем са Твоје десне стране, благи Господе, и будем помилован!

Сишао сам мислено у гробове да видим растакање наше, и увидевши оно што је у њима, завапих: "Не одврати се од слуге Твога, Господе! Вакрсни палог, да одам хвалу владицанству Твоме; низложи лукавога који се обрадовао у дан невоље моје, и помилуј ме, јер на Тебе полажем уздање своје."

Суд без милости чека на крају оне који су грешили, а нису се покајали због лукавих дела својих, а они који су чинили правду и чували заповести Господа свога, примиће од Њега небеска блага и наследиће живот вечни. Обрадоваће се тамо праведници за трудове своје, развеселиће се Свети за примљене награде.

Усели све нас у брачни чертог Твој, милосрдни према грешницима, Господе наш!

Псалам 117.

Поуке о животу - осам греховних страсти /помисли/ (2, 509)

Знај да је осам помисли /страсти/које изазивају све лоше: стомакоугађање, блуд, среброљубље, гнев, прекомерна туга, унијеније, сујета, гордост, и оне воде рат са сваким човеком.

Ако хоћеш да победиш стомакоугађање, заволи уздржање, имај страх Божији и победићеш.

Ако хоћеш да победиш блуд, заволи бденије и жеђ, размишљај свагда о смрти, никада не ступај у разговор са женама - и победићеш.

Ако хоћеш да победиш среброљубље, заволи нестицање и нерасипност.

Ако хоћеш да победиш гнев, потражи кротост и великодушност, и чувај у мислима - колико су зла Јудеји учинили Господу нашем Исусу Христу, и мимо тога, Он се, као човекољубиви Бог, није гневио на њих; напротив, молио се за њих говорећи: *Оче, опрости им грех овај, јер не знају шта чине.*

Ако желиш да избегнеш прекомерну тугу, никада се не жалости због било чега пролазног; или ако те повређују речју, или узнемиравају, или бешчасте, не тугуј, већ напротив - радуј се. Жалости се само онда када сагрешиш, али и тада чувај меру да не би пао у очајање и погинуо.

Ако хоћеш да надвладаш унијеније, прихвати се, макар и на кратко, било каквог посла, или читај, или се често моли.

Ако хоћеш да победиш сујету, не жели похвале, ни почаст, ни лепу одећу, ни прва места, нити указивање поштовања, већ напротив, заволи да те ниподаштавају и бешчасте, да говоре против тебе лаж, - и прекоревај сам себе да си грешнији од сваког грешника.

Ако хоћеш да победиш гордост, уколико нешто радиш - не говори да си то учинио сопственим трудом, или својим силама; ако ли постиш, проводиш време у бдењу, спаваш на голој земљи, певаш ли псалме, или помажеш, или чиниш много земних поклона, говори да се при Божијој помоћи и при Божијем покровитељству чини све, а не мојом силом и мојим старањем.

Псалам 118.

Хвала оваплотившем се ради нашег спасења, Господу (3, 146)

Хвала Ономе, који је сишао ка нама у људској природи! Хвала Невидљивоме, који се ради нас учинио видљивим! Хвала Вечноме, који је ради нас окусио смрт! Хвала Скривеноме, кога никакав ум докучити не може, и који је по благодати Својој учинио себе опипљивим кроз ваплоћење!

Благословен нека је Онај, кога је сопствена добра воља довела до материне утробе и наручја, до рођења и узрастања! Благословен нека је Онај, ко је постао причасник смрти, и тиме даровао живот човечанству.

Благословен нека је Онај, који је учинио наше тело стаништем скривеног бића Свога. Благословен нека је Онај, који нам је нашим језиком изрекао тајне Своје.

Хвала Ономе, који нас је ослободио и био свезан за нас. Хвала Богатоме у милости, који је отплатио за нас све оно у чему се сам није задужио. Хвала Судији, који је за нас примио осуду.

Поклањам се Ономе, који је просветио ум наш учењем Својим, и у нашем слуху пропутио стазу речи Својој.

Благодарим Ономе, који је нашем дрвету привио плод Свој.

Хвала Ономе, који невидљиво обрађује дух наш. Благословен нека је Онај који је устројио чувства духа нашег, да би на гуслама духовним уносили хвалу Њему.

Псалам 119.

Сагреших - опрости.

Постараћу се да будем исправан

уз помоћ благодати Твоје (2, 278 сн. 4, 1)

Приступи Оцу милосрђа, грешнице, и исповедајући грехе своје, кажи са сузама: „Сагреших небу и Теби, Господе Боже Сведржитељу, и више нисам достојан назвати се сином Твојим, нити славно Име Твоје призвати грешним својим устима, јер недостојним неба и земље учиних себе, гневехи Тебе, благог Владике!"

Молим Тебе, Господе, не одбаци ме од лица Твога, и не одступи од мене да не бих погинуо. Да ме рука Твоја није покривала већ бих пропао, био бих као прах пред лицем ветра, као да ме никад ни било није на овом свету. Јер откако оставих пут Твој не дочеках ниједан добар дан, јер дан проведен у греху, иако се показује добрим, на самоме делу - од свега горког, он је горчи.

Од сада се надам на милост Твоју, да ћеш ми дати снаге да се потрудим на своме спасењу. Сада приступам Теби молећи, помози мени који сам одступио са пута правде. Излиј на мене милост Твоју као на блудног сина, јер осрамио сам живот свој, расточивши богатство благодати Твоје. Помилуј, и не презри мене ради непотребног живота мога. Помилуј ме као грешницу, као цариника, смилуј ми се као разбојнику; он је на земљи био одбачен од свих, али Ти си га примио и учинио житељем раја сладости. Прими покајање и од мене, јер и ја сам одбачен од свих. Ти си, Господе, дошао, не праведнике да спасеш, него грешнике да призовеш на покајање, - прими и мене који се пред Тобом кајем.

Псалам 120.

**Колико сам пута давао обећање - и стално лагао;
али по благодати Твојој заборави и то (4, 62)**

Дарујући опроштај, Господе, пошаљи ми снагу; обрати ме тако да бих живео у побожности, по светој вољи Твојој. Освети срце моје које је постало пећина и обиталиште бесова.

Недостојан сам да тражим за себе опроштај, Господе, јер много сам пута давао обећање да ћу се покајати - и учинио сам себе лажовом, не испуњавајући га; много си ме пута подизао, но ја сам поново падао по својој вољи.

Зато сам на себе приносим жалбу и признајем, достојан сам сваке осуде и муке. Колико си пута Ти просвећивао мој помрачени ум, али ја сам се поново враћао на још горе! Размисливши о свему, обузима ме трепет и опет ме побеђује сласт греховна.

Како да избројим све дарове благодати Твоје, Господе, које сам добио ја кукавни, а које сам обраћао и обраћам ниушта својим нерадом! Хиљадама си ме дарова испунио, а ја Ти, бедни, узвраћам супротним.

Али Ти, Господе, пошто је у Теби море дуготрпљења и бездан милосрђа, не дозволи да посеку мене, бесплодну смокву, и не допусти да ме сагоре на пољу живота још незрелог. Не узимај ме неспремног, не односи још незапаљену светиљку, не одводи одавде онога који нема брачну одећу, већ као благ и човекољубив помилуј ме и дај ми време за покајање, и пред страшним и непоткупљивим престолом Твојим не остави душу моју обнажену, као жалостан приказ срамоте.

Ако се праведник једва спасава, где ћу се онда наћи ја, нечасни и грешни? Ако је мучан и тесан пут који води у живот, како ћу се удостојити оних блага ја, који живим нашироко, угађајући себи и расејано? Али Ти, Господе, Спаситељу мој, Сине Бога истинитог, како сам знаш, и како сам хоћеш, по јединој благодати Твојој обрати ме забадава од пребивајућег у мени греха, и спаси од погибли.

Псалам 121.

**Обрати ме по Својој моћи,
не чекај на моју добру вољу (4, 61)**

Како да оплакујем заслепљеност душе своје? Како да оплачем погубно непознавање себе самог? Како да оплакујем страсно и нераскајано своје настројење? Подвижници се успокојавају утешени Духом Светим, а ја јурим као луд, ропћући на своју беду којој је

разлог мој немар. Постадох као стока бесловесна. Наг остадох, бедни, по лењости својој, јер се туђим онима што пребивају у бдењу и молитви.

Призри милошћу Својом на мене, Владико, са свете висине Твоје. Погледај на непоправљивост бедне душе моје, и путевима које знаш једино Ти, помилуј и исправи ме. Као да стојим пред страшним престолом славе Твоје, као да се дотичем пречистих ногу Твојих, молим и просим скрушеним срцем, помилуј мене, Ти, који си милосрдан створењима Својим; обрати ме, не тражећи заслуге, једино благодаћу Твојом.

Знам да Ти све можеш, и ништа немогуће није за Тебе. Не чекај на моје покварено настројење, јер нема у мени усрђа да се исправим. Сва видљива и невидљива природа нека плаче за мном, остарелим у гресима и страстима. Плачите за мном који сам за оне који ме гледају целомудрен, а унутрашње свагда прељубочинствујем.

Псалам 122.

**Крајње је време да се препозна
демонска обмана и да се тргнемо (2, 373)**

Позабави се, на крају, грешнице, својим спасењем, и усамљујући се, сабери своје помисли и кажи себи: "Колико ћеш још времена испуњавати похоте тела и помисли својих, какву си корист нашао, и шта си за себе стекао чинећи тако? О, душо моја, до каквог смо стања дошли, до каквог растројства."

Погледај - ево, сви око тебе су украшени врлинама и истинито се боје Бога, једино ја ходим у тами. Од раног јутра кајем се за оно што чиним, да бих не задуго потом, чинио још горе. Господ ми је дао снагу и здравље - и ево, поседујући све то, ја гневим Саздаатеља свога.

Зашто си тако нерадна, ти, душо моја? Зашто си тако безбрижна? Неће те заувек оставити овде. Послаће, на крају, Господ Анђела Свога на тебе, -и мимо своје воље дужна ћеш бити да идеш одавде. Шта тада?

Познај, коначно, крајњу беду своју, човече, и престани да противуречиш Ономе, који те је саздао, и противиш се заповестима Његовим. Непријатељу који те је саблазнио са смелашћу кажи:

„Понизио си ме пред Анђелима и људима када сам послушао злонамерни савет твој, ђаволе. Убацио си ми мисао: Једном удовољи похоти својој"; то мало дело постало је за мене велика пропаст, и ја сам се предао својим срамним жељама. Вода је пронашла малу пукотину, и од ње начинила велики отвор.

Ти си помрачио ум мој нечистим помислима и бацио ме из греха у грех; уништио у мени уздржање, под изговором слабости стомака; учинио ме страним молитвеном бдењу; усадио у мене среброљубље, под изговором дуге старости; исушио си моје сузе; срце учинио жестоким; одвукао ме од потчињености Христу; умножио разоноде; учинио ме непокорним; довео до тога да се не трудим за оно за шта сам дужан, већ да се занимам сујетним; научио ме зависти и злоречивости; учинио ме надменим, раздражљивим и гневљивим; научио ме преједању, пијанству и сластољубљу; подучио ме расејаности у време читања и псалмопојања, тако да се молим, а и не знам за шта; читам псалме, а уствари се предајем ропству незадрживог блуђења помисли."

Изобличивши тако демонске замке, кажи му на крају одлучно: „Доста ми је тебе, ђаволе!", и остављајући лукавога, прилепи се човекољупцу Богу. Рањена си? Не очајавај.

Пала си? Устани и мужествено кажи: „Ниње начах!"⁵ Припадни Владици своје милостивоме и исповеди грехе своје.

Али пре него ли ишта кажеш, Он ће унапред знати шта ћеш рећи; пре него ли отвориш уста, Он већ зна шта ти је на срцу. Нећеш успети да кажеш: „Сагреших", - а већ ћеш видети како ти Он пружа руку Своју да би те примио и загрлио.

Са вером приступи, и Он ће те истог часа очистити као губавог, подићи са одра као ослабљеног, васкрснути као Лазара.

.

Псалам 123.

Ради посрнулости наше јави милост (4, 64)

Милосрђу Твоје прибегавам сав у ранама. Прими уздахе моје, као сузе блуднице.

Ти знаш, Владико, посрнулоост природе људске. Сети се да је мисао људска привржена злу од малена, и не гневи се на мене до краја, него ми отвори руку и двер милосрђа Твога; безбрижност моја нека не надвлада брижљивост Твоју.

Прими, Владико, и услиши нечисто и недостојно мољење моје, Ти, који спасаваш оне који се надају на Тебе, који не одбацујеш мољења грешних, који пружаш руку Своју обореноме на земљу. Руководи мноме у страху Твоме, и дај ми сузе умилења.

Мисаоне очи душе моје подигао сам Теби, Госпoде; не одбацуј ме од лица Твога, јер је благословено Име Твоје у векове.

Псалам 124.

Бoжија казна и љубав (4, 480)

Прогневио сам гресима својим Тебе, Госпoде; но, Ти се нерадо гневиш, јер си преиспуњен милошћу и непомућена је Твоја лепота.

Ти си море милости, а греси наши нечиста кап. А једна кап не може да узмути непрегледно море.

Ти се не смућујеш кад негодујеш, и не гневиш се када кажњаваш. Јер ако би се Ти разгневио кажњавајући, свет не би издржао гнев Твој.

Ударци Твоји испуњени су љубављу; Твоје кажњавање пламти милошћу, по љубави Својој и када кажњаваш, имаш у виду једино добро.

Палице уразумљења Твога одсечене су са дрвета милосрђа Твога, и чега се дотакне палица Твоја, ударац свагда доноси велико благо.

Када наставник кажњава свога васпитаника, он га не бије ради мржње, већ му жели добро и љубећи кажњава га. И Твој ударац је дело љубави, и не кажњаваш из злобе. Ти желиш наше добро, Госпoде, јер на све начине доказујеш милосрђе Своје.

Теби није тешко да поднесеш неправде наше, јер си Ти творац природе наше. Ти ниси оптерећен Својим створењем, јер си нас знао пре него што си нас створио.

Ко подноси муке ходећи за дететом, ако не матер која га је родила? Ко подноси неправде света, ако не Господар његов?

Творцу је лако подносити све, и оно најтеже од створења Својих, јер да Он није желео да трпи, не би ни саздао творевину.

⁵ Ниње начах - сада почех

Зар ће заборавити жена дете своје, и неће помиловати пород утробе своје? Но, ако ли и заборави жена пород свој, Бог неће заборавити свет, Њиме створени.

Покренула се природна милост Његова, и Он је зачео и породιο творевину; као младенац из утробе материне, изникао је из воље Његове - свет.

И ево, подиже и носи Он свет, као што матер када храни млеком својим, с љубављу носи плод, пород утробе њене.

Милосрдни Отац нас је родио, и храни нас Крвљу Сина Свога. Тако и матер даје груди своје детету да би га нахранила.

Младенац сиса, и добија од матере, потребну за себе, храну; колико му треба, толико узима из груди материних.

Младенац не уме да се одврати на другу страну и на неком другом месту да тражи храну себи, а не у матере своје.

Тако и свет једино од Тебе, Творче, позајмљује потребно за одржавање живота, и нико му не може дати храну осим Тебе јединог.

Псалам 125.

Поуке о животу (2, 635)

Када предстојиш Богу, представи себи оне који служе земаљским властима. Из примера робова и владара закључи о свом стајању пред Богом.

Представи /себи/ своју грешност, и призивај Бога у помоћ.

Учи од Светих, и проси благодат Божију за чињење дела својих.

Не горди се благодаћу Божијом, и не предај се непоштењу.

Успевајући у добру, не хвали се као човек; грешећи из незнања, не падај духом као човек; успесима се не хвали, и при грешкама не очајавај.

Делатно ревнуј у добру, и исто толико имај мржњу према злу.

Дајући савет не доноси коначне одлуке, јер не знаш тајне Божије.

Радије пристани да идеш на мач, него ли да се одаш гневу. Гнев је боље притајити у срцу, него ли га испољити.

Не наслађуј се пустословљем и не седи тамо где се води страсни разговор. Не тражи себи задовољства у смеху и пријатности у шалама, да не би постао расејан.

Не жели многољудне скупове, јер они у души производе смућење.

Избегавај пирове да не би постао блудник и без жене.

Уздржавај се од јела да те оно не учини страсним. Буди пажљив у обуздавању тела, да оно не би збацило у опасност коњаника - ум.

Владај осећањима да не би, подобно војном оружју, примила она у себе разорну рђу.

Већи део времена проводи у самоћи, да би када будеш са другима увидео корист, и у једном, и у другом.

Псалам 126.

Не очајавај и не буди самоуверен,

већ у смиреној нади вапи: Господе помилуј! (2, 350)

Пазите, никада не говорите: „Много сам грешио, нема ми опроштаја." Ко тако говори, тај не зна да је Бог, Бог покајника; да је дошао на земљу, не праведнике да спасе, већ је грешнике призвао у покајање, и када се неко каје, радост бива на небесима ради њега.

Истинито покајање се састоји у томе, да се удаљавамо од греха и омрзнемо га. И ево, када неко каже од срца: „Мрзим неправду", - тада Бог са радошћу прима таквог.

Али пазите, нико да се не дрзне да каже: „Ја нисам сагрешио." Ко тако говори слеп је и затвара очи, сам себе обмањује и не зна како га поткрада сатана и у речи и у делу, час преко слуха, час преко очију, час преко додира, час преко помисли. Јер ко ће се похвалити да је у њега невино срце и чиста сва осећања?

Нико није безгрешан, нико није чист од скверни, нико од људи слободан од кривице, осим Њега јединог, који је нас ради осиромашео, будући богат. Он, једини Безгрешни, узео је грехе света, желећи да спасе све људе, не желећи смрти грешнику, човекољубив, многоблагодаран, милосрдни и душељубиви.

Њему прибегнимо и ми, јер су сви грешни који су прибегли Њему, задобили спасење.

Псалам 127.

Реч на Суду онима који су са десне и онима који су са леве стране (2, 371)

На страшном Суду рећи ће Господ онима са десне стране: „Ходите, синови светлости Моје, ходите, благословени наследници Царства Мога; ходите, осиротели ради Мене, огладнели и ожеднели, који нисте заволели свет, ни оно што је у свету. Ходите, ви који сте ради Мене оставили све светско, и радост и сроднике и пријатеље, родитеље и децу. Ходите, ви који се населисте у пустиње и горе, пећине и јаме земаљске заједно са зверима, и развеселите се са Анђелима на небесима. Ходите, сви милостиви и гостољубиви; ходите, сви који ходисе тегобним и уским путем. Ходите, благословени Оца мога да наследите приуговорено вам Царство од постанка света." А онима са леве стране, казаће: „Идите од мене у огањ најкрајњи. Идите од Мене, немилосрдни, братомрсци - христомрсци. Ви нисте миловали и нећете бити помиловани; ви не слушасте речи пречистог Јеванђеља Мог и блажених ученика мојих - па ни Ја нећу чути плач ваш; ви сте раскошно живели на земљи, наслађивали се добрима у животу своме, па овде немате шта да добијете, примили сте своје; тамо сам Ја свакодневно призивао кроз Писмо, а ви, чувши, насмејасте се онима који читају, - и сада вам кажем: *Не познајем вас. Идите од Мене, проклети, у огањ вечни, припремљен ђаволу и Анђелима његовим.*"

И поћи ће они у муку вечну, а праведници у живот вечни.

Псалам 128.

**Једино добру жељу приносим;
ње ради, помилуј и спаси! (2, 416)**

Као Творац, Ти знаш шта си створио. Као Судија, знаш шта си осудио (после пада), као Онај који се очовечио, знаш шта си устројио на спасење.

Ти си ми дао природу неоскврњену, али праотац мој, Адам, ју је покрио великом нечистотом и учинио немоћном. А ја сам нечистоти придодао насладу сујете - и сада невољно сносим казну. У саму природу моју унето је распадање - и ево, сиротујем као витлан буром на мору.

Помилуј ме као Творац; састрадаван буди немоћи мојој, као Онај који се ради мене очовечио; не одбаци ме ради мојих страсти, већ их растерај, видевши стремљење моје воље. Не узгнушај се на мене ради моје нечистоте, већ погледај на скрушеност и жељу да будем бољи.

Ако се одвратиш од мене ради скривених помисли мојих, Ти погледај на плач мој и на то што сам осуђујем сластољубље своје.

Добре воље у мени има, али не могу рећи да има и снаге. Дајем оно што имам. Ако хоћеш да даш и то што недостаје, подари, погледавши на моје расположење.

Сирот сам и покраден од змије; немоћан сам и свезан трулежношћу; не налазим у себи снаге, угушен грехом. Прокоцкао сам дар Твој, и зато немам потпуну благоразумност. Прокоцкао сам близину Твоју, зато и не знам куда идем.

Ничега нема у мени. Ако се нешто и нађе, то си ми Ти, смиловавши се, дао. Сирот сам до краја; а ако се и обогатим, све ће то опет бити Твоји дарови. И ово сада је Твоје, и оно пре је било Твоје.

Само благодат просим, - и исповедам да ћу се кроз Тебе спасти, ако се уопште спасем.

Псалам 129.

**Враг је препреден, а ми безбрижни, -
будимо пажљиви да не би изгубили Царство (2, 538)**

Ходите, принесимо старање; ходите, припаднимо Богу, неодступно плачимо и проливајмо пред Њим сузе, да би нам подарио душевно просвећење.

Схватите замке врага, непријатеља нашег, овог ненависника сваког добра, који нам на путу поставља препреке и саблазни, погубну љубав према стицању, надменост века овог, плотско задовољство, а такође и жељу за дуговременим животом овде, страх од подвига, лењост на молитви, сан увреме псалмопојања и телесни покој.

Колико се год он труди, толико смо ми нерадни и безбрижни; колико је он препреден, толико смо ми непажљиви, иако знамо да су дани наши скраћени, да је дошло време и Господ славе долази у благољепију красоте Своје са страшним силама Царства Свога, да да свакоме према делима његовим.

Бојим се да се на нама не испуни реч Господња: *Доћи ће од истока и запада, севера и мора и обитаваће са Аврамом и Исаком и Јаковом у Царству небеском*, а ми ћемо бити изгнани напоље.

Молим Тебе, Христе, светлости истинита, породе благословеног Оца, образу и блистање ипостаси Његове, који седиш са десне стране величанства Његовог, похвало и радости оних који Те љубе, Животе мој: „Спаси ме грешног у Царству Твоме и не узврати ми по делима мојим, већ ме спаси благодаћу Твојом, и помилуј ме по доброти Својој, јер си благословен и препрослављен у све векове.”

Псалам 130.

**Нисам оно што сам дужан бити,
бојим се изобличења на Суду.
Подај покајање и силу (4, 25)**

Зашто ме доводи у заблуду лик који сам узео на себе, када сам стран врлини, и пред Богом, који све види, ја толико лошег чиним?

С правом су фарисеји претрпели изобличење од Христа Спаситеља, који њихово држање назива лицемерним. И ја све више заслужујем такав прекор, али изобличен савешћу негодујем, јер горка је истина за оне који желе да се покажу, али не и буду.

Ваистину, ако се открије моја унутрашњост, указаће се црви; ако ли се уклони покров од креча, они који ме виде схватиће да лежим у гробу. И ако се то и не открије овде, - свакако ће огњем бити испитано на Суду какав сам.

Тешко мени, како ћу тада поднети изобличење безаконих мојих дела и помисли!... Помилуј ме, Боже, по великој милости Твојој, и по обиљу милосрђа Твога, очисти безакоње моје. Услиши ме по благодати Твојој, Владико, и не одбаци мољење моје, као што не одбацујеш молбе оних који се истинито кају.

Правда моја и покајање моје није чисто, јер се један дан кајем, а два Те гневим.

Зато ниспошљи у срце моје страх Твој, и утврди душу моју на камену искреног покајања. Светлост благодати Твоје нека надвлада таму која је у мени.

Приклони се мољењу моме, благи Господе, не ради правде моје, јер нема у мени ничег доброг, већ по милости Твојој и по великој и неизрецивој благодати Твојој. Подигни удове моје сокрушене грехом, просвети срце моје помрачено лукавим жељама, спаси ме од греховне навике да ме непријатељ не сруши до краја.

Псалам 131.

Сва је нада на милост Божију (4, 65)

Благодат Твоја даровала ми је да Ти кажем, Господе: „Као једини благи и Саздатељ свих нас, опрости безакоња и грехе служи Твоме, грешноме и неблагодарноме.”

Знам, Господе, да гресима превазилазим сваког човека, али за прибежиште имам свепревазилазећи бездан милосрђа Твога. Уверен сам да примаш и милујеш све који прилазе благодати Твојој, јер волиш да видиш покајање, и радујеш се ревности слугу Твојих који се подвизавају.

Мени недостојном служи Твоме даруј сузе, да бих просвећеног ума, с љубављу и вером умолио ни са чим упоредиву благодат Твоју, и исцелио се од скривених рана својих. Покажи на мени бедном милосрђе Твоје, избави ме од мучења које сам заслужио, и нека се пројави благодат Твоја и на мени, као /што се пројављује/ увек и свуда, на мноштву немарних.

Као што си напунио судове за воду благословом Твојим, тако напуни и срце моје благодаћу и благошћу Својом. Болећива мати, и када је одбачена од свога детета, не презире га, Господе, јер је савладана материнском осетљивошћу; тако нека не надвладају ни моји греси благодат Твоју.

Знам да ћу бити подвргнут осуди чак и за празну реч, за лукаву помисао, за саму жељу. Међутим, чим ми се укаже прилика за задовољство, истог часа све заборављам, и као безуман, у свему робујем греху. Славољубив, гневљив, ослабљен, лењив, расејан,

стомакоугодник, сластољубив, покривен нечистотама, непрестано блудим, и не схватајући то.

Једино ме очекивање благодати Твоје, човекољубиви Владико, теши и држи ван очајања; - зато хтео или не хтео, спаси ме, преблагі Господе, по великој благодисти Својој.

Псалам 132.

Тамо више нема помиловања, овде вапи (4, 66)

Као да пред страшним Твојим престолом стојим, Господе, и видим осуду и обличење дела мојих, и Твој приговор мени, који ме бедног удаљује од светог лица Твог, и баца у неиздрживе муке. И као што бих тада вапио к Теби, тако и сада, са трепетом и сузама вапијем: „Праведан си Судијо најправеднији, праведан је Суд Твој, и није ми (таквим судом) учињена никаква неправда."

Стојећи тамо обратићу се Анђелима: „Добри и најсветлији Анђели, изливајте за мене сузе, јер нисам помиловао сам себе, презревши милост Божију; и на крају, потпуно сам праведно подвргнут осуди. Господ ми је указивао милост, а ја безумни на то нисам обраћао дужну пажњу, и сада се Он праведно одвраћа од мене."

Са гневом ће тада и мени Анђели рећи: „Сада није време покајања, већ плаћања. Молитве више немају никакву снагу, узалудне су сузе покајања; надвлађују једино сузе проливане од мучења; овде нећеш чути уздахе умилења, већ непрестане јауке и болне вапаје. Иди, и прими горку и тешку плату за дела своја, горећи у пламену као нечиста твар, и распаљујући неугасиву геену.

Наслади се као син таме који је заволео вечни мрак, - радуј се гледајући црне зраке, ради којих си се узгнушао вечне светлости."

Тамо, тамо ће бити непрекидни плач и болни шкргут зуба. Тешко теби, бедна душо, обнажена од /добрих/ дела, како ћеш погледати на нелицемерног Судију, на Анђеле и Арханђеле који пред Њим стоје, и на земнородне присутне у толиком мноштву?

О, болно ће тада бити, душо моја, али те нико неће чути. Све ће се изменити, све ће постати другачије. Вечно ће се веселити праведници, и вечно мучити грешници. Они нису обрадовали Бога свих и свега, - и сами ће бити туђи свакој радости у векове. Завапи, душо, Богу, док смо још овде: „Пре него ли до краја погинемо, спаси нас!"

Псалам 133.

**Ако Бог услиши или не услиши молитву,
све је на добро (4, 286)**

Господ је премудри податељ. Он гледа на корист онога који моли, и чим види да је тражено штетно, или, у крајњем случају, бескорисно, не испуњава молбу и одбија тобожње добротинство. Он чује сваку молитву, и онај чија се молитва не испуњава, стиче од Господа онолики спаситељни дар, колики и онај чија молитва бива испуњена.

Дође ли Благоме невољник или дужник - и првome даје, и последњем прашта. Зато оба од двери Податеља одлазе с даровима: невољник стиче избављење од невоље, а дужник - отпуштење дугова.

На све могуће начине Бог показује да је Он милосрдни податељ; обдaruје нас Својом љубављу, и јавља нам милосрђе Своје. Због тога се не одазива ни на једну неправилну молитву, чије би нам испуњавање донело смрт и погибао.

Чак и у случају када не испуњава тражено, не оставља нас без веома корисног дара, самим тим што уклања од нас штету, и отвара нам двери милосрђа Свога.

Зато буди уверен да је свако мољење које не бива испуњено, несумњиво штетно; а оно мољење које је услишено, корисно је. Податељ је праведан и благ, и неће оставити твоје мољење неиспуњено, зато што у благодати Његовој нема злобе, и у правди Његовој нема зависти.

Псалам 134.

Делање, испуљење, васкрсење (4, 678)

Стадох поред гроба, баких поглед у њега - и видех тамо иструлело тело; у гробу је оно постало одбојно; нема ни трага од привлачног лица, виде се расуте, сасушене и трулежју покривене кости. Са жалошћу и тугом отидох од гроба, мислено се преселих у оно време када ћемо васкрснути на глас трубни, и прославити Тебе, за припремљено породу Адамовом васкрсење, и рекох: „Хвала Теби, Господе свих и свега!"

Чух оно што је у Јеванђељу речено о васкрсењу, захвалих Богу и ускликнух: „Хвала преславној природи владавине Твоје, која је од почетка украсила, и образом својим почаствовала природу нашу и на крају времена ниспослала Сина свога!... И Он нас је спасао од погибљи, и опет ће доћи да васкрсне сав Адамов род - праведне ће узнети на небо, а нечастиве бацити у геену - и тада ће Му клицати: „Праведан је Суд Твој, Господе Царе! Хвала Теби, Господе свих!"

Псалам 135.

Чиме да узвратим? –

Чашу спасења примићу (2, 90)

Дуготрпељиви Господ све нас призива у Царство Своје, али тражи од нас одговор за нерад у овом кратком времену.

Он ће нам рећи: „Ради вас сам се оваплотио, ради вас видљиво по земљи ходио, ради вас бијен, ради вас шамаран, ради вас распет, на дрво узнесен, за вас земнородне оцтом напојен, да бих вас учинио светим и небеским. Царство Своје сам вам даровао, све вас Својом браћом назвао и Духа Светога вам ниспослао.

Шта сам могао учинити више од тога, и шта нисам учинио за то да бих вас спасао?! Не желим да врпшм насиље над вашом вољом, да ваше спасење не би постало дело нужности и неслободе.

Кажите шта сте ви грешници, смртни по природи, претрпели ради Мене, Владике вашег, који је за вас пострадао?"

Ходите да се сви заједно поклонимо Њему, да заплачемо пред створившим нас Господом, и кажимо: „Чиме ће род грешни узвратити Теби, недостижном, благом и милосрдном Богу? Ти сву васељену просвећујеш благодаћу, просвети и очи срца нашег да би заволели Тебе, Владико, и са љубављу свагда испуњавали свету вољу Твоју.

Ево, чаша страшне Твоје Крви испуњена је светлошћу и животом. Даруј нам разум и просвећење, да би са љубављу и светињом вере приступили њој, и да би нам била на отпуштење грехова, а не на осуду."

Псалам 136.

**Уразумљивање себе мишљу о смрти,
и о томе шта је прати (4, 57)**

Страшан је долазак смрти људима страсним, грешним и slabим, који се не старају да живе непорочно у овом сујетном свету.

Делатни и савршени подвижници радују се у часу разлучења. Имајући пред својим очима велики труд свога подвижництва, бдења, постова, поклона, молитава, суза, одеће од кострети, душе њихове ликују када су призване да из тела пођу у покој.

Али, разлучење са овим животом крајње жалости грешника који види пред собом свој нерад са његовим горким плодовима... Какво ће кајање обузети тада срце онога ко је био лењив за своје спасење!

Тешко теби, душо моја, тешко теби, зашто се не трудиш за свој живот! Изненадно ћеш бити позвана, - шта ћеш чинити тамо, када си нерадна била овде? Шта ћеш чинити пред престолом праведног Судије? Како те то непријатељ поткрада, а ти и не схваташ? Како краде од тебе небеско богатство, а ти расејана и не схваташ то?

Помилуј ме, дуготрпељиви Сине Божији, безгрешни Христе! Даруј ми, Спаситељу мој, помисли о будућем животу, да бих творио вољу Твоју. Макар и у старости учини ме сарадником благодати Твоје, да бих бар добрим крајем окончао лош живот.

Како ћу ја нерадни предстати страшном престолу? Како ћу ја нетрпељиви и бескорисни, ступити у заједницу оних који су овде принели плод праведности. По чему ће ме признати када се у небеским дворовима Свети и Праведни, као свој свога, препознају по делима својим.

Не, нећемо имати себе чиме лагати! Праведни, целомудрени, смирени ће ходити у светлости неприступној, а грешни који безбрижно живе угађајући себи, као ја, - у вечном и неугасивом огњу.

Отрезни се, душо моја, и моли се са сузама. Завапи од свег срца свога, да би те крај затекао обраћену, као ону која је поставила добар почетак.

Молитвама Пречисте Владичице наше Богородице и свих Светих Твојих, даруј нам ово, Господе, јер си благословен у векове.

Псалам 137.

Живот тече (4, 461)

Дани теку и пролећу; часови неповратно беже; у муњевитом протицању времена свет се приближава својем крају. Ниједан дан не дозвољава другом да иде са њим упоредо, ниједан час не чека други да би летели заједно. Као што воду не можемо задржати и зауставити прстима, тако је незадржив живот рођеног од жене.

Изваган и измерен је живот сваког ко ступа у свет - он нема ни средстава, ни могућности да престоупи назначене границе.

Бог је одредио меру живота човековог, и ту одређену меру, дани деле на делове. Сваки дан, за тебе - не приметно, узима свој део из живота твога. И сваки час са својим делићем, незадрживо бежи путем својим. Дани распарчавају живот твој, часови крње здање његово, и ти журиш своје крају, јер си дим.

Дани и часови као разбојници и лопови поткрадају те и отимају, и нит живота твога се постепено тањи и скраћује. Дани предају погребу живот твој, часови га полажу у гроб, и заједно са данима и часовима ишчежава на земљи живот твој.

Живот који живиш данас, одлази и одлеће заједно са крајем тог истог дана, зато што сваки дан убира свој део из твог живота, и са њим одлази. Сваки дан предаје смрти свој део, сваки час ставља у гроб свој удео, и у брзом протицању времена они одлазе, ишчежавају и обраћају се ништа.

Како журно теку дани, како брзо пролеће живот, - њему није могуће зауставити се и стати на једном месту. Ако сунце стане на висини, и месец буде задржан на путу своје, онда је могуће зауставити и време одређено за живот твој, - може да престане да стреми крају.

Псалам 138.

Бог све сам даје; али се и молити треба (4, 423)

Милосрдни Бог нам даје оно што молимо, не ради молитве наше, већ нас храни по Својој сопственој милости, јер нас је створио.

Свепревазилазеће Величанство нам је даровало Оног, који се не може испросити - Сина Свога, који се ради нас јавио на земљи, иако Га ми нисмо тражили; принео је Себе на жртву за наше спасење.

Јер, ко је још измолио Оца да би Сина Свога предао на крсну смрт? Или, ко је умолио Сина да Он умре за грешнике?

Коме је од праведних дошло на памет да проси од Оца да Он преда Свога Сина за безаконике?

Заиста, никада нико није чуо за такво дело, ни на памет никоме није дошло ово.

Отац је предао Сина Свога на крсну смрт - и смрћу Његовом грешници су задобили живот. А, ако је Он дао оно што Му је најдрагоценије, шта ће спречити оне који га моле, да од таквог човекољупца добију све што им је потребно?

Зато, молимо од Њега, јер Он даје; откримо пред Њим жеље своје, јер Он неће одбацити; молимо Га, јер Он на све начине жели да удовољи нашим потребама.

И по правди Својој Он чека, да би молитва наша предстала дверима Његовим, и овом молитвом помирена била Правда са свим грешницима.

Ако би благост без молитве праштала преступе, нарушила би се правда, и нико не би ни помишљао на њу.

Човечанство би се све више и више предавало бешчашћу, будући да Судија не употребљава штап уразумљења. Свако би са радошћу настављао да греши, јер га нико не уразумљује.

И тако благост, за нас толико корисна, обратила би се у штету, јер би давала повод грешницима да све више и више увећавају број својих грехова.

А сада у свету, и то што правда тражи казну јесте дело благости, јер се грешник на тај начин приводи у страх да би престао да греши и дошао у срдачну скрушеност, јер је

сам на себе навукао казну. И на тај начин, грешник за кратко време оставља неправде своје, и стара се да испроси за себе отпуштење грехова.

Ко Ти не би благодарио, Господе наш, јер је и правда Твоја благодет, и казна је Твоја за нас благодет, јер ваистину си благ према свима.

Жезлом правде смираваш Ти главу грешника који греше са бестидним високоумљем, и не обраћају се без посебног подстицаја.

Казна Твоја, Господе, саједињена са милосрђем, нека буде васпитајач наш. Десница Твоја нека нам помогне да се окористимо и казном Твојом.

Псалам 139.

Све је исто код мене, докле тако?...

Обрати, јер ево краја (4, 56)

Ево, одасвуд сабирам помисли своје и не успевам, јер у мени су творитељи тих страсти. Још се нисам ослободио од дејства лукавих духова на мене, који ће ме задржавати на ваздушном путу. Још нисам познао тежину мноштва грехова мојих. Потапајући ме у грех, они убирају плодове у мојој плоти.

Хоћу ли се још дуго опијати без вина, и не старати се о своме, као да је туђе? Као лукави роб против свога господара, као да ће неко други од тога отрпети штету, - не пратим себе, и свакодневно гневим Твоје дуготрпљење. Пред очима ми је зло моје. Ти све то дуго трпиш, по великој благодети Својој.

Даруј ми, Господе, лек за обраћење, да бих се исцелио од свега лошег у мени. Даруј ми да ступим на поприште уздржања; даруј ми да у срдечној скрушености прођем све дане живота мога; просвети помрачене очи ума мога, да бих са усрђем пожurio да ступим на пут који води у виноград Твој.

Време живота мога је при крају, јер проведено је било у сујети и срамним помислима. Време живота мога достигло је већ једанаести час. Управи, Господе, лађу са иметком мојим, и даруј уразумљење немоћноме трговцу да бих окончао трговину своју док још за мене има времена. Јер настао је час разлучења, - он је пред очима мојим, - и ја се безмерно бојим, увиђајући беду своју.

Псалам 140.

Не вреди крити се, - Бог све види.

Боље пожuri да се умијеш, док је још времена (4, 388)

Грешим и скривам се, да ме ниједан човек не би видео, али Господ види када чиним зло!

Ако ме види човек, стидим се, но Бога се не стидим. Поштеди и помилуј нас, Судијо и Владару судија! Ако се човек обраћа, било рано или касно, Ти га примаш.

Шта да чиним са гресима својим? Не знам; -не види ум мој, чиме би умио и очистио себе. Ако помислим да се умијем водама, мала су за мене мора, а реке недовољне да би ме очистиле. Ако умијем себе Крвљу и водом из ребра Сина Божијег, очистићу се и излиће се на мене милост.

Трепти, грешниче, од надолазећег Суда, - са тугом и сузама прибегни покајању. Док се још молитва прима, моли се овде, да би примљен био тамо. Моли се док није дошла, и одвукла душу твоју смрт, - тада је узалудна свака молитва и мољење, тада су бескорисне и сузе.

Псалам 141.

Ка Богородици - иако сам нечист;

прими молитву, даруј покајање и на Суду заштити (4, 95)

Свеопевана и свеблага Владичице, источниче милосрђа, бездно човекољубља! Иако нечист и одан прељуботворном и метежном свету, немаран и у мислима и у делима и намерама, који блудно проводим живот свој; но Ти, као чадолјубива и састрадална Матер Божија, не узгнушај се мене грешног и блудног, већ ми изађи у сусрет, прими мољење које Ти приносе погана уста моја, и Твојим благопријатним и свеблагим молитвама, милостивим учини мени Судију.

Отвори ми милосрђе човекољубивог Сина Твог, и умоли га да превиди грехопаде моје, управи помисли моје ка покајању, покажи ме искусним творитељем заповести Његових, не допусти да постанем храном упропаститеља душа - ђавола; заступништвом Твојим обнови мене остарелог у мноштву грехова, исправи овештали живот мој, да бих имајући Тебе, Преблагу, за заступницу, без страха могао предстати Судији, и избећи страшна мучења. Заузимањем Твојим учини ме наследником славе, умољавајући Творца мојега да је и ја задобијем.

Псалам 142.

Поуке о животу: Тешко ономе... (2, 541)

Тешко ономе ко пребива у гресима, и не зна за време покајања, јер ће се тамо раскајати, и без користи оплакивати грехе своје у векове.

Тешко ономе ко говори: „Сада ћу се одати телесној наслади, а у старости ћу се покајати“, јер ће га изненадно, као мрежа покрити смрт, и нада ће његова пропасти.

Тешко ономе ко слободно греша са намером да се ујутру покаје, јер не зна шта ће изродити следећи дан и предстојећа ноћ.

Тешко ономе ко знајући шта је добро, пружа руку лукавине, јер ће га у дан исхода узети зли анђели.

Тешко ономе ко својим лукавим делима спотиче ближњег, јер ће у Дан Суда дати одговор за све чиме је саблазнио друге својим лукавим обичајима.

Тешко ономе ко се одрекао света, а опет се држи светског начина размишљања, јер се на њега односи прича о ономе који се ухватио рала, и осврће се назад.

Тешко ономе ко следи жеље тела, и пренебрегава старање о души својој, јер ће се живот његов и нада његова расути по земљи.

Тешко ономе ко се свом снагом својом не труди да припреми себе овде, како би дао оправдање тамо.

Псалам 143.

Нека је благословен милостиви Творац и Искупитељ (5, 69)

Благословен нека је Благ и Милостиви, који се радује нама када приносимо покајање и, без прекора, радосно нас прима по љубави Својој.

Благословен нека је Благ, у кога је двер отворена да би добри кроз њу ушли; који ни злима који се обраћају, не затвара двери благодати Своје.

Благословен нека је Онај који свима дарује средства да наследе Царство небеско: праведници - добрим делима, а грешници - покајањем.

Благословен је Онај који је за грешнике предао Себе на смрт и поругу, и претрпео срамоту да би грешнима даровао живот.

Благословен нека је Онај који нас је створио по милосрђу Своме, сишао да би нас Крстом спасао, и који ће опет доћи да би нас васкрсао у велики Дан доласка Свога.

Удостој и мене, Благ, да по доброти Твојој видим милост Твоју у Дан Суда, и заједно са праведнима запевам хвалу Теби у векове векова.

Псалам 144.

Ко су блажени? (2, 540)

Блажени су они који су заволели Бога, и из љубави према Њему остављају све земаљско.

Блажени су они који плачу дан и ноћ, јер ће се избавити од будућег гнева.

Блажени су они који добровољно смиравају сами себе, јер ће бити узвишени.

Блажени су уздржљиви, јер их чекају рајске радости.

Блажени су они који изнуравају тело своје бдењем и подвизима, јер им је припремљено рајско весеље.

Блажени су они који су очистили себе од лукавих помисли, јер у њима обитава Дух Свети.

Блажени су они који љубе Бога од све душе, више од целог света, јер ће бити признати за пријатеље Христове.

Блажени су они који су добровољно понели крст свој, и делатно следују Христу, јер ће достићи горњи Јерусалим.

Блажени су они који су опасали бедра своја истином, и светиљке своје имају спремне, чекајући небеског Женика, јер ће с Њим царевати у Царству небеском.

Блажени су они који су стекли умне очи, и недремиво их усмеравају у созерцање⁶ будућих блага, јер ће их такви наследити.

Блажен је онај ко непрестано пред очима има Дан Суда, и стара се да се тада покаже благоугодним Богу.

Блажен је онај ко је постао победник плотских задовољстава, јер ће у последњи Дан испитивања стећи смелост.

Блажен је онај ко је плакао на земљи Бога ради, јер ће плодови његови родити на небу.

Псалам 145.

⁶ созерцање - умно сагледавање.

Смрт - и нада у смрти (4, 675)

Душа говори: „У гостопримници тела живех, и Домаћин посла по мене; не могу више остати у њему доле, јер ме посланик тера: „Излази из дома свога, остави то обиталиште.“ Остај, дакле, тело, у миру - привремено станиште моје, и нека те са радошћу угледам у дан Васкрсења.”

Журно дођоше да ме узму, а ја ни знао нисам; послан за мене, већ је пред /вратима/, а ја то и не осетих. Избави ме, Господе наш, од оне осуде којој је допао ђаво, ненависник непорочних синова Твојих, и са Светима Твојима уведи ме у Царство, да бих узносио хвалу и прослављао Тебе, заједно са њима.

Душа говори телу: „Како је горка чаша коју за тебе раствара смрт! Како је страшно ово време и тежак час испитивања! Остај у миру, пријатно станиште у коме сам боравила, док је угодно било Господу.”

Каква ће скорб испунити срца грешника у тај час, када Судија - Христос седне на страшни престо Свој; сва покољења предстаће Њему, и откриће се све тајне срца! Страшан Суд, Страшни Судија, страшан је овај час!...

Блажен је онај кога тада покрије благод Твоја, Господе.

Тебе, Сине Божији, примих у себе за попутнину, и када огладнех, наситих се Тобом, Спаситељу света.

Нека бежи огањ од удова мојих; нека га одагна мирис Тела и Крви Твоје; крштење нека буде за мене непотопива лађа. Тебе, Господе наш, нека угледам тамо у дан Васкрсења.

Псалам 146.

Коме да прибегнем?

Спаси ме Имена ради Свога (4, 154)

Тешко мени, обремененом гресима беспримерним! Од песка морскога бројнија су прегрешења моја, и ја изнемогавам од њих као од многих окова железних, јер нема у мени смелости да погледам и видим висину небеску.

Коме да прибегнем, осим Теби, Човекољупче? Помилуј ме, Боже, по великој милости Твојој, и по мноштву милосрђа Твога очисти безакоње моје.

К Теби прибегавам, по великој благодости Твојој и по милосрђу Твоме.

Тебе сам прогневио, Теби и прибегавам, ради велике незлопамтивности Твоје.

Тебе сам ожалостио, Теби и прибегах, по великом човекољубљу Твоме, молим и вапим: „Одврати лице Твоје од грехова мојих, и сва безакоња моја очисти. Срце чисто сагради у мени, Боже, и дух прав обнови у утроби мојој!”

Нема у мени ничега доброг што бих могао принети Теби, ни доброг дела, ни срце чисто; али надајући се на милост Твоју бацам себе самог /преда Те/, да би ме Ти довео у скрушеност и постојаност испуњавања заповести Твојих, и да више не падам у грехе са таквом лакоћом, да бих од сада служио Теби у побожности и правди у све дане живота свога.

Псалам 147.

**Ка Богородици - о заступништву у животу,
смрти и после смрти (4, 97)**

Дјево, Владичице, Мајко човекољубивог Бога! Приведи у скрушеност срце моје и смири га, напуни очи моје спаситељним сузама, и просвети их светлошћу молитава Твојих, да не заспим на смрт.

Окропи и очисти ме исопом милосрђа Твога, омиј ме сузама мојим, и бићу белји од снега.

О, Мати Господа мога Исуса Христа, прими ову ништавну исповест и молбу моју, обузми ум мој и остатак мог живота сачувај у покајању и без саблазни.

У време исхода смирене душе моје из тела, када се, тешко мени, на вратима будем суочио са демонима, тада, Владичице, погледај на мене милостивим оком Твојим, ослободи ме немилосрдних мучитеља и страшних представника кнеза овог века, буди моја заштитница, и уништи тада обвезницу грехова мојих. Непостиђеног и спасеног приведи ме к престолу Сина Твога и беспочетног Оца Његовог и Свесветог Духа - јединој светонаочној и једносушној Тројици.

Псалам 148.

Сами Свети ће се зачудити слави својој (2, 95)

Блажен је човек који стекне смелост у Дан страшног Суда и чује заједно са другима: *Ходите, благословени Оца Мога, наследите припремљено вам Царство од постања света!*

Тада ће свако, видећи себе у светлости, питати се и размишљати говорећи: „Јесам ли то ја? И на који се начин створих овде, ја недостојни?“

Приступиће Анђели с великом радошћу, и почеће да славе Свете и да хвале њихов живот, подвиге, уздржање, бденија, молитве, добровољно сиромаштво, савршено нестицање, трпљење жеђи, чврстину у гладовању, постојаност пребивања у молитвама, радост у наготи ради савршене љубави Христове, - о свему томе с великом радошћу говориће праведницима Анђели.

А праведни ће им као одговор рећи: „Ни једног јединог дана на земљи није било код нас, ни једног доброг дела.“

Анђели ће им поново поменути места и време, а они, опет, чудећи се сами себи, почеће да славе Бога, видевши да њихова тела на небесима сијају јаче од светлости - зато што су они на земљи трпели незнатна добровољна лишавања и жалост.

Они су пронашли благо сакривено на њиви, и продавши све што су имали на земљи, купили су њу, пронашли прекрасан бисер и трпљењем га скрили у себи, и сами то и не примећујући, припремили за себе чисту и нетрулежну одежду.

Невелики је труд подвига, али је велика утеха. Није дуготрајан подвиг уздржања, али упокојење за њих у рају радости, трајаће - у све векове.

Псалам 149.

При виђењу смрти - утеха васкрсењем (4, 651)

Христос - Васкрситељ ће се у слави јавити са висине, оживеће мртве и подићи оне у гробовима. Сав пород онога који од земље би саздан, дакле Адамов, свеукупно ће устати и одати хвалу Васкрситељу мртвих.

Нека се не жалосте срца ваша, смртни. Долази Дан Господњи, пробудиће и обрадоваће нас умрле; чувари ће кренути пред Господом, и Анђели ће се развеселити у дан Васкрсења.

Нека се не жалости душа ваша, ви који сте искупљени Крстом и призвани у Царство; доћи ће Дан Господњи, позваће умрле и мртви ће устати и одати хвалу.

Одајмо славу и поклонимо се Исусу, Слову Божијем, који је по љубави Својој дошао и спасао нас Крстом Својим, и опет ће доћи и васкрснути пород Адамов, у /онај/ велики Дан када ће заблистати величанство Његово.

Не жалостите се, смртни, због трулежности своје; Цар - Христос ће засијати с висине, свесилним мигом Својим васкрснуће мртве из гробова, и заоденуће их у славу, у Царству Своем.

Ако се смрт зацарила и уништила природу нашу зато што је Адам сагрешио и преступио заповест, зар се тим пре нећемо оправдати и спасти страдањима Христовим - који је победио смрт, и оправдао природу нашу?

Наду и утеху даровао је Господ наш умрлима, јер је Он сам устао из гроба, победио смрт, обећао васкрсење и живот, и обдарио великим добрима Адама и сав пород његов.

Хвала и слава Оцу који нас је створио, Сину који нас је спасао Крстом Својим, и Духу Светоме, Утешитељу, - свехвалној, непостижној Тројици која васкрсава мртве, и облачи у славу тела њихова.

Псалам 150.

Хвала Васкрситељу мртвих (4, 667)

Сви упокојени ће устати на глас трубе, и узнеће хвалу Оцу и Сину и Духу Светоме, Васкрситељу тела њихових.

Оче који си створио Адама из праха, Сине који си Крстом Својим избавио род Адамов од погибљи, васкрсни ме и постави са Своје десне стране, да славословим Име Твоје!

Теби се поклањам, Христе, Спаситељу наш; Ти си Васкрситељ и Спаситељ свих упокојених, крштених у Име Твоје, /који/ исповедаше Крст Твој и смрт Твоју. Благословен нека је Христос који је деци Адамовој обећао живот и васкрсење у Дан јављања Свога. И ми ћемо устати и прослављати Њега, заједно са Светима који су Му угодили.

Хвала Теби! Васкрсењем Твојим, целом роду смртних даровао си наду живота и васкрсења.

Теби хвалу уносимо и ми, јер Ти си Васкрситељ сваког тела.

Славословите и хвалите, смртни, Оног који је Својом смрћу укинуо власт смрти, и целом роду смртних обећао живот и васкрсење.

Душа која је тражила прибежиште у Крсту Твоме, наследница вечног и непролазног блага, нека хвали и славослови Тебе, заједно са духовима, чијем је мноштву и она прибројана.

Достојан је поклоњења Отац који је послао Јединородног Сина Свога, који је спасао род наш од смрти и сатане, који седи са десне стране Оца Свога, и за све нас моли милост.

